

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduskond
Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond

**EESTLASTE MEEDIA TARBIMISHARJUMUSTE
ANALÜÜS**
Meediapäeva uuringu tulemuste põhjal 2004 – 2006
Bakalaureusetöö (4 AP)

Aive Villota
Juhendaja: Peeter Vihalemm, prof

Tartu
2006

SISUKORD

SISSEJUHATUS	4
I ÜLDTENDENTSID EESTI MEEDIAKASUTUSES	7
Erinevate meediumide jälgimise ajaline maht.....	7
Eri meediumitele kulutatava aja jagunemine konkreetsete kanalite vahel	11
II METOODIKA JA VALIM.....	12
Kasutatud meetoodika ja valimi kirjeldus ja põhjendus.....	12
Andmete analüüs	16
Meetoodika ja valimi kriitika	17
Tulemuste esitus	17
III TULEMUSTE ANALÜÜS	19
3.1 Erinevate meediumide jälgimise ajaline maht.....	19
Ajalehe sirvimine või lugemine.....	19
Ajakirja sirvimine või lugemine	21
Raamatu lugemine (sh õpikud).....	22
TV mängis taustaks	24
TV vaatamine	25
Raadio mängis taustaks	27
Raadio kuulamine põhitegevusena	29
Video või DVD vaatamine	30
Muusika kuulamine plaadilt või kassetilt	30
Interneti kasutamine	31
Üldtendentsid meediakasutuse mahus	34
3.2 Eri meediumitele kulutatava aja jagunemine konkreetsete kanalite vahel	39
Ajalehe sirvimine või lugemine.....	39
Ajalehe rubriikide lugemine	40
Ajakirja sirvimine või lugemine	41
Raamatu lugemine	42
Telekanali vaatamine.....	46
Telekanali vaatamine taustaks	47
Telekanali vaatamine põhitegevusena.....	48

Raadio kuulamine	48
Raadiojaama kuulamine taustaks.....	49
Raadiojaama kuulamine põhitegevusena.....	50
Video/ DVD vaatamine	50
Muusika kuulamine plaadilt/ kassetilt	52
Interneti kasutamine	54
3.3 Meediakasutus päevaosade lõikes	56
IV DISKUSSIOON JA JÄRELDUSED	58
Vastused uurimisküsimustele	72
KOKKUVÕTE	77
SUMMARY	79
KASUTATUD KIRJANDUS	81
KASUTATUD ALLIKAD	84
LISAD	87
Lisa 1. Meediakasutus vanusegruppides 2004-2006	87
Lisa 2. Meediapäeviku küsitlusblankett	104
Lisa 3. Ematabel	113

SISSEJUHATUS

Iga tänapäeva inimese elu loomulikuks osaks on erinevate meediumide (nt. televisioon, raadio, Internet jms) tarbimine. Iga meedium jaguneb kindlateks kanaliteks, mille kaudu info inimesteni jõuab. Meediumeid on palju ning nende kanaleid veelgi enam. Seega tuleb inimestel teha pideval valikuid, milliseid meediumeid ja meediakanaleid tarbida, kui suures mahus valitud meediumeid tarbida, kui palju tähelepanu erinevate meediumide tarbimisele pühendada. Selliseid otsuseid teevad inimesed iga päev, lähtudes otsustamisprotsessis isiklikest hoiakutest ja eelistustest. Kinnistuvatest hoiakutest ja harjumustest kujunevad lõpuks välja kindlad meediatarbimisharjumused.

Käesolev bakalaureusetöö põhineb 2004., 2005. ja 2006. aasta kevadel (märtsist maini) Tartu Ülikooli ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakonnas läbi viidud Meediapäeva uurimisel, mille viisid Peeter Vihalemma ja Ragne Kõuts-Klemmi juhendamisel läbi ainekursusest „Eesti meediasüsteem ja meediakasutus“ osa võtnud tudengid. Uurimuse peamiseks eesmärgiks oli välja selgitada, milliseid meediumeid ja millises mahus Eestis tarbitakse ehk milline oli meediapäeva pikkus ja struktuur Eestis vaadeldavatel aastatel.

Käesolevas bakalaureusetöös jätkan seminaritöös (Villota 2006) alustatud. Kui seminaritöö sisaldas vaid 2004. ja 2005. aasta Meediapäeva tulemuste kvantitatiivset analüüsi, siis käesolevas bakalaureusetöös on lisandunud ka 2006. aasta tulemused ning kokkuvõtte Meediapäeva keskmistest tulemustest kolme aasta peale kokku. Lisaks Meediapäeva tulemuste kvantitatiivsele analüüsile on käesolevas bakalaureusetöös kvalitatiivselt analüüsitud ka veel eelpool märgitud ainekursuse raames 2004-2006. aastal üliõpilaste kirjutatud kodutöid teemal „Ühe pere meediapäev“. Töödest võetud tsitaate ja põhilisi seisukohti on töös kasutatud Meediapäeva tulemuste illustreerimiseks.

Töö eesmärk on uurida, millised on Eesti inimeste hoiakud ja meediatarbimisharjumused meediapäevikute ja „Ühe pere meediapäeva“ esseede põhjal. Vastuse leidmiseks töö põhiküsimusele tuleb aga vastata eelnevalt mõningatele teistele küsimustele, nagu nt:

- mis meediumeid ja meediakanaleid Eesti inimesed kõige meelsamini tarvivad;
- kui palju aega nad keskmiselt erinevate meediumide tarbimisele kulutavad;
- millised on peamised eestlaste meediatarbimisotsuseid mõjutavad hoiakud.

Teema väärib uurimist kuna ajalehtede ja ajakirjade lugemist ning internetikasutust ei ole Eestis ajalisel, st minutilise täpsusega, veel mõõdetud. Statistikaamet on küll eelnevatel aastatel läbi viinud vastavate meediumite ajakasutuse uuringu, kuid seda tehti erinevat metoodikat kasutades. Üldiselt on meediapäeva pikkust siiani määratud vaid oletuslikult ning seetõttu puuduvad selle kohta ka täpsed andmed. Olgugi et ka minu uurimus on sondeeriv ja ei pretendeeri esinduslikkusele, võimaldab see siiski välja tuua tendentse vanusegruppide meediakasutuses

Töö sihtrühmaks olid 2004., 2005. ja 2006. aastal inimesed vanuses 12-74. Ülevaatlikkuse ja arvuliselt enam-vähem võrreldavate valimite loomise eesmärgil, olen vanusegruppi koondanud kolmeks rühmaks: 12-19 (kolmel aastal kokku 52 inimest); 20-49 (81 inimest); 50-74 (67 inimest).

Vaadeldavas töös annan kõigepealt ülevaate viimase viie aasta meediakasutuse tendentsidest Eestis, heites seejuures parema taustsüsteemi loomise eesmärgil põgusalt pilgu ka minevikku ja võrreldes eestlaste meediakasutuses esile tulevaid põhitendentsi ka mõningate Euroopa riikide elanikkonna meediakasutusega. Seejärel kirjeldan lähemalt töö metoodikat ja valimit. Tulemuste analüüsi osa jaguneb kaheks. Esimeses alapeatükis vaatlen, milline on erinevate meediumide jälgimise ajaline maht tänases Eestis, vastates uurimistulemuste põhjal sellistele küsimustele nagu nt: Missugune on meediapäeva pikkus keskmise eestlase jaoks? Kui palju aega kulutab eestlane keskmiselt erinevate meediumide tarbimisele? Kui pikk on meediapäev keskmiselt erinevates vanusegruppides? Kuidas erinevad vanusegrupid meediakasutuse mahu poolest üksteisest erinevad? Esimese peatüki teises alapeatükis vaatlen, kuidas jaguneb eri meediumitele kulutatav aeg konkreetsete kanalite vahel, sealhulgas käsitlen eraldi nii põhi- kui kõrvaltegevusena tarbitud meediumeid (TV, raadio). Seega leian konkreetsetes alapeatükis vastuse küsimusele - Missugused on eestlaste meediakasutuses domineerivad kanalid? Missugused erinevused meediakanalite eelistuses valitsevad vanusegruppide vahel? Lisaks Meediapäevikute andmete kvantitatiivsele analüüsile kõrvutan nii esimeses kui teises peatükis saadud tulemusi ka aastatel 2004-2006

üliõpilaste kirjutatud kodutöodes “Ühe pere meediapäev” esitatud peamiste hoiakutega. Diskussiooni ja järelduste osas seon saadud kvantitatiivsed ja kvalitatiivsed tulemused töö alguses äratoodud empiirilise materjaliga.

Pühendan käesoleva bakalaureusetöö oma suurepärasele juhendajale professor Peeter Vihalemmale, kelle innustuse, abivalmiduse ja toetuseta ei oleks see töö saanud sündida. Tänu Peeter Vihalemmale jõudsin arusaamisel, et tõeliselt inspireeriva juhendaja käe all võib ükskõik mis teemal naudinguga ja hästi kirjutada.

Samuti tänan Anu Massot, kes jagas lahkelt soovitusi tabelite vormistusliku külje osas ja kallist Mikk Herjat, kes tutvustas mind lähemalt andmetöötlusprogrammi *excel* võimalustega ning oli suureks emotsionaalseks toeks kogu töö kirjutamise käigus.

I ÜLDTENDENTSID EESTI MEEDIAKASUTUSES

Selleks et 2004-2006. aasta Meediapäeva uurimuse tulemusi adekvaatselt hinnata ja analüüsida, tuleks need paigutada võrdlemiseks eelnevate meediauuringute taustsüsteemi. Selleks, et leida vastus küsimusele, milline on eestlaste keskmine meediapäev oma struktuurilt ehk mis mahub keskmise eestlase keskmisse meediapäeva, tuleks esmalt vaadelda, milline on erinevate meediumite jälgimise ajaline maht Eestis ning teiseks uurida, kuidas eri meediumidele kulutatava aeg jaguneb konkreetsete kanalite vahel (Vihalemm 2004).

Erinevate meediumide jälgimise ajaline maht

Taasiseseisvumisega 1991. aastal kaasnesid suured muutused Eesti ühiskonnas, sealhulgas ka Eesti meediamaaastikul. Uuest meediasüsteemist võrsus rohkelt uusi sisult ja vormilt väga mitmekesiseid meediakanaleid. Meedia muutumisega kaasnesid ka suured muutused inimeste meediakasutusharjumustes. Muutused Eesti meediamaaastikul on võrreldavad muutustega paljudes teistest Euroopa riikides, nagu nt uue meedia ja globaalse TV ilmumine (Vihalemm 2005).

1991-1994 aastal läks enamik lehti erakättesse ja turule tuli palju uusi perioodikale. Konkurents lugejaskonna pärast muutis meedia funktsioone, mille tagajärjel muutus meedia sisu meelelahutuslikumaks (Vihalemm, Lauk & Lauristin 1997; Lauristin & Vihalemm 2002; Lauk & Harro 2003).

Elamiskulude tõus tõstis ka perioodiliste väljaannete hindu, mis omakorda viis ajalehtede ja ajakirjade tellimuste ja trükiarvu järsu languseni (Vihalemm 2005). Kui 1980ndate lõpus luges keskmine eestlane regulaarselt 7 ajalehte ja ajakirja (Lauristin et al 1987: 88), siis 90ndate lõpul ei saanud paljud eestlased endale lubada isegi mitte ühe ajalehe tellimist (Vihalemm 2005).

Lisaks trükimeedia erastamisele, tekkisid ka uued era raadiojaamad ja TV kanalid. Elektroonilise meedia tarbimine kasvas trükimeedia tarbimise kahanemise arvelt. Elektroonilise meedia võtmepositsioon kuulus televisioonile, mille vaatamisele

kulutatud aeg kasvas 1990ndatel pöördvõrdeliselt raadio kuulamisele kulutatud ajaga (Lauristin & Vihalemm 1998).

Aastatel 2000-2002 oli raadio kuulamise keskmiseks ajaks keskmine eestlase kohta 3 tundi ja 29 minutit. Teleri vaatamise aeg on 21. sajandi Eestis jätkuvalt kasvanud. Kui 1970ndate keskel oli see erinevate uuringute andmetel kuni 1 t 50 min päevas ning 1993.a kommertskanalite tuleku algul vaatas keskmine eestlane televiisorit 3 t ja 3 min päevas, siis 2002. aastal oli see juba 3 korda suurem, ulatudes 4 tunni ja 30 minutini (Vihalemm 2004-2005). Rahvusvahelises võrdluses kuulub Eesti selle näitaja poolest 5 maailma kõige suurema telerivaatajast maa hulka Euroopas ja kogu maailmas (Hasebrink & Herzog 2004).

Kuna 2003. aasta alguses muutis Emor oma televaatamise monitooringu metoodikat (senise vaatajapäeviku asemel võeti kasutusele televiisori külge kinnitatud mõõdik, mis fikseerib televiisori lülitatuse teatud kanalile), siis muutus ka valimi vanuseline koosseis. Senise 12-74 a vanuse elanikkonna asemel on nüüd vaatluse all kõik, kel vanust vähemalt 4 aastat. Seepärast ei ole 2003. ja 2004. aasta teleri vaatamise ja raadio kuulamise kohta käivad andmed üks üheselt 2000-2002 aasta andmetega võrreldavad. Üldkeskmine on vähem aktiivsetest telerivaatajatest vanusegruppide (4-14 ja 75+) lisandumisel vähenenud (Vihalemm 2004; 2005).

Eestlaste keskmine raadiokuulamise aeg oli 2003-2004. aasta andmete põhjal 4 t ja 43 min päevas. Rohkem kui 90% sellest moodustas taustkuulamine, põhitegevusena raadio kuulamine on pigem vähenenud, kuivõrd muusika ja meelelahutuse osakaal on tugevasti suurenenud (ibid.).

Alates 1992. aastast, kui Internet esmakordselt Eestisse jõudis, on selle levik olnud väga kiire (vt Herron 1999). 2004. aastaks on Eesti 10 paremini Internetiga varustatud (Europe Internet Usage 2004) ja avalikke Interneti teenuseid pakkuva (Online services 2004) Euroopa Liidu riigi seas (ibid.).

Üldiselt võib erinevate uurimistulemuste põhjal öelda, et keskmine TV vaatamisele kulunud aeg suurenes 2003. aastani ning stabiliseerus seejärel. Raadio kuulamise mää-

on viimaste aastate jooksul samuti suhteliselt stabiilne. Võrreldes 2000-2002 aastaga on raadiokuulamise määr 2003-2004 aastal vaid veidi langenud (ibid.).

Huvitav on märkida, et 1990-1995 aasta ajalehtede trükiarvu kahanemine ei vähendanud märkimisväärselt lugejate arvu (Vihalemm & Juha 2004). Ühte lehenumbrit luges lihtsalt rohkem inimesi kui nõukogude ajal. Ajalehti laenati naabritelt, neid loeti töö juures või raamatukogus. Sama tendents kehtib ka tänases Eestis, kuid kuna ajalehtede tiraaž on suurenenud vähe ja ajalehtede lugemus on langenud, siis on iga ajalehe kohta vähem lugejaid (Vihalemm 2004-2005).

Kui aeg-ajalt lehte lugevate inimeste hulk on jäänud eestlaste seas suhteliselt stabiilseks, siis regulaarsete lugejate arv kahaneb veidi. Kui nt 80ndate lõpus luges keskmine eestlane keskmiselt vähemalt 6 lehte regulaarselt ja sama palju ebaregulaarselt, siis 2003. aastaks olid need näitajad vastavalt 2,3 ja 1,7. Lehti ei loe üldse 5% Eesti elanikkonnast (Vihalemm 2004).

Ajakirju on ikka ajalehtedest vähem loetud. Olgugi, et ajakirjade lugemist ei ole Eestis ajaliselt mõõdetud, arvatakse (teiste maade uurimistulemuste põhjal), et keskmiselt kulutab eestlane ajakirjade lugemisele 10 minutit päevas (Vihalemm 2004) (vt tabel 1). Alates 2000. aastast on ajakirjade lugemine vähenenud (rohkem kui ajalehtede lugemine), vaatamata kestvatele pingutustele ajakirju lugejatele atraktiivsemaks muuta (Vihalemm 2005). Kui nii regulaarselt kui ka juhuslikult ajalehti lugevate inimeste hulk on aastatega vähenenud, siis ajakirjade puhul on need kaks lugejategruppi arvuliselt püsima jäänud, vaatamata sellele, et loetavate väljaannete arv kahaneb (olgugi, et ilmuvate ajakirjade arv on üle 5 korra suurem kui nt 1980ndatel aastatel). 2003. aasta sügisel luges keskmine eestlane pidevalt 2,9 ja vahetevahel 3 ajakirja. Ajakirju ei loe üldse 10% Eesti elanikkonnast (Vihalemm 2004).

Kuna ka internetikasutust ei ole Eestis ajaliselt mõõdetud, siis tuleb ka selle puhul oletusi teha teistes maades tehtud uurimuste põhjal, kus internetikasutus varieerub 6 minutist 54 minutini päevas. Keskmise eestlase kohta tuleks sel juhul internetikasutamist vähemalt 20 minutit päevas (vt tabel 1). Kui 2003 alguses oli 48% eestlastest internetikasutajad, siis 2005. aastaks oli nende hulk Eestis ilmselt vähemalt 69% (Meema 2005).

Kokkuvõttes võib öelda, et keskmiselt kulutab keskmine eestlane seniste uurimistulemuste põhjal meedia tarbimisele 9 tundi ja 30 minutit, millest enamuse aega, 8 tundi ja 25 minutit, kulub teleri vaatamisele ja raadio kuulamisele ning ülejäänud 55 minutit vaid trükimeediale ja Internetile. Siiski ei tohi unustada, et nende arvude puhul on tegemist ligikaudsete näitudega. Eestlaste meediakasutuse näitajaid suurendab märkimisväärselt eestlaste suur raadio kuulamise harjumus, mille poolest ületavad eestlasi Euroopas vaid poolakad ja iirlased. Eestlaste meediapäeva pikendab ka televaatamise suur maht, mis nt. 2002. a oli suurem vaid Ungaris ja USAs (Vihalemm 2005) (vt tabel 1).

Tabel 1. Päevane meediakasutus eri maades 2000-2002 ja oletused eestlaste kohta 2003-2004

	Aasta	Ajalehed	Ajakirjad	Raadio	TV	Internet	Kokku (t:min)
Soome	2002	48	25	185	215	21	494 (8:14)
Rootsi	2002	28	14	124	102	19	287 (4:47)
Norra	2000	49	16	147	200	15	427 (7:07)
Taani	2000-2	28	7	187	169	7	398 (6:38)
Saksamaa	2001	24	15	169	153	30	391 (6:31)
Iirimaa	2002	40	?	199	305	23	?
Šveits	2002	49	27	86	91	29	282 (4:42)
Bulgaaria	2002	20	15	40	78	6	159 (2:39)
Jaapan	2001	26	29	119	224	54	452 (7:32)
Lõuna-Korea	2000	35	11	61	174	42	323 (5:23)
Eesti	2003-4	Ca 20	Ca 10	283	236	Ca 20	Ca 570 (9: 30)

Allikas: World Press Trends 2003
Emor

Eestlaste 9 tunni ja 30 minuti pikkune meediapäev ei tähenda seda, et keskmine eestlane pühendaks üle 9 tunni oma päevast ainult meediatarbimisele. Teatud meediumeid, nagu nt. raadiot, tarbitakse eelkõige taustaks, mitte põhitegevusena. Ka televaatamisest on üha enam saamas kõrvaltegevus. Seetõttu on oluline meediauuringutes keskenduda ka meedikasutusele kõrvaltegevusena (Vihalemm 2004).

Eri meediumitele kulutatava aja jagunemine konkreetsete kanalite vahel

Enamus keskmise eestlase televaatamise ajast kulub kolme kodumaise kanali – *ETV*, *TV3* ja *Kanal 2* vaatamiseks. 2003-2004 aastal oli kõige vaadatumaks telekanaliks eestlaste seas *TV3* (85 min päevas), teisel kohal *Kanal 2* (66 min) ja kolmandal *ETV* (58min). Neljandale kohale platseerusid erinevad välismaised kanalid, mida vaadati keskmiselt kokku 25 min päevas. *ETV* osakaal on kõige suurem vanemate ja kõrgharidusega inimeste hulgas (Vihalemm 2004).

Raadiojaamadest olid eestlaste seas detsembris 2003-märts 2004 kõige populaarsemad *Vikerraadio* (87 min päevas) ja *Raadio Elmar* (61 min). Neile järgnesid *Raadio 2* (29 min), *Sky Plus* (22 min) ja *Raadio Kuku* (18 min). Ülejäänud 66 minutit jagunes 26 Eesti ja erinevate välismaiste raadioprogrammide vahel. Raadiojaamade kuulatavus on vanuserühmades väga erinev. Esikoha raadiojaamad *Vikerraadio* ja *Raadio Elmar* on populaarsed vanemas vanusegrupis (esimene üle 50 ja teine üle 30 aastaste seas), seevastu 12-19 aastaste seas domineerivad nt *Sky Plus*, *Raadio Sky* ja *Raadio Uno* (ibid.).

Eesti ajalehti juhivad loetavuselt *SL Õhtuleht* ja *Postimees*. 2003 sügisel luges ühte *SL Õhtulehte* numbrit tõenäoliselt 41% ja *Postimehe* numbrit 37% eestlastest vanuses 15-74. *Eesti Päevaleht* jõudis tõenäoliselt 26%-ni, *Eesti Ekspress* ja *Maaleht* 25%-ni, *Äripäev* 12%-ni eestlastest. Välja arvatud kohalik leht, *Maaleht* ja *SL Õhtuleht* jõudsid ajalehed suurema tõenäosusega haritumate (kõrgharidusega) inimesteni kui vähemharituteni (Vihalemm 2004).

Ajakirjadest jõudsid 2003. aastal arvatavasti enam kui 10% Eesti lugejateni 7 väljaannet – *Kroonika* 24%, *Nädal* 17%, *Pere ja Kodu* 15%, *Eesti Naine* 14%, *Kodu ja Aed* 14%, *Kodutohter* 13%, *Anne* 11%. Kõigi nende ajakirjade lugejaskonnas domineerisid naised (ibid.).

II METOODIKA JA VALIM

Kasutatud metoodika ja valimi kirjeldus ja põhjendus

Vaadeldava bakalaureusetöö aluseks on 2004., 2005. ja 2006. aastal Tartu Ülikooli meedia ja kommunikatsiooni osakonna poolt läbi viidud Meediapäeva uurimus (meediapäevik), mille valimiks olid inimesed vanuses 12-74. Aine „Eesti meediasüsteem ja meediakasutus“ raames jagasid aine õppejõud professor Peeter Vihalem ja lektor Ragne Kõuts-Klemm üliõpilastele kätte õppejõudude enda poolt koostatud küsitluslehed. Lisaks määrasid õppejõud iga grupi puhul uurimuse esinduslikkuse huvides ühe kindla nädalapäeva (esmaspäevast pühapäevani), millal grupiliikmetel uurimus läbi tuli viia.

Küsitlus oli kolm A4 lehekülge pikk. Ühe lehe sai määratud meediapäeval enda kätte küsitletav, ülejäänud kaks lehte jäid küsitlejale. Küsitletava lehe ühel poolel pidi küsitletav enda kohta infot andma sobiva variandi ümber ringe tõmmates järgnevatel kategooriates: sugu; vanus; rahvus; perekonnaseis; kas peres on küsitletavaga koos elavaid alla 18-aastaseid lapsi; elukoht; haridustase; tegevusala; pere keskmine sissetulek ühe pereliikme kohta. Lehe teisel poolel oli aga meediapäevik, mida küsitletav talle küsitlaja poolt määratud päeval täitma pidi. Meediapäeviku tabel jaotas 24-tunnise ööpäeva neljaks 6-tunniseks osaks, millest esimene pool käsitles meediakasutust hommikul (6.00-12.00), teine päeval (12.00-18.00), kolmas õhtul (18.00-24.00) ja neljas öösel (24.00-6.00). Tabelisse tuli küsitletaval kanda veerandtunnise täpsusega (iga ristike tabelis tähistas 15 minutit) terve ööpäeva meediakasutus, kusjuures TV ja raadio puhul tuli eraldi kirja panna ka nende tarbimine taustaks muudele tegevustele. Meediakanalitest olid meediatarbimise tabelis eraldi ära toodud: ajalehed, ajakirjad, raamatud, TV (taustaks ja põhitegevusena), raadio (taustaks ja põhitegevusena), video/DVD, muusika ja Internet (vt Lisa 2).

Uurimuse ülejäänud kaks lehekülge jäid küsitlaja kätte. Nende põhjal ja vastaja poolt täidetud meediapäeviku tulemustest lähtudes esitas küsitlaja meediapäevale järgneval päeval küsitletavale küsimusi ja lisas küsitluslehele vastaja meediakasutuse kohta

täpsustavaid märkusi ja kommentaare, nt. milliseid ajalehti/ajakirju loeti ja milliseid TV/raadio kanaleid vaadati/kuulati ning millest lähtuti oma valikutes.

Uurimuse valim koosnes erinevatest vanusegruppide vahemikus 12-74 aastat. Uurimuse läbiviimiseks loosisid õppejõud üliõpilasgruppide vahel välja järgmised vanusegrupid: 12-15; 16-19; 20-29; 30-39; 40-49; 50-59; 60-74. Oma bakalaureusetöös olen vanusegrupid ülevaatlikkuse ja valimite arvulise võrdsuse huvides koondanud kokku kolmeks rühmaks: 12-19 (teismelised – töös „noored“); 20-49 (noored ja noorem keskiga – töös „keskmine vanusegrupp“); 50-74 (vanad ja vanem keskiga – töös „vanemad inimesed“). Kuna erinevates vanusegruppides (edaspidi teismelised, noored ja vanad) küsitleti erineval arvul inimesi, siis olid arvulised kõikumised vanusegrupiti kohati väga suured. Algselt oli plaan jagada valim kolmeks vanuserühmaks: noored (12-19), keskealised (30-49) ja vanemad (50-74), kuid siis selgus, et selline jaotus vaid suurendaks arvulist ebavõrdsust vaadeldavate gruppide vahel. Kuna vanuserühmad – 12-29 (52 küsitletut); 20-49 (81 küsitletut) ja 50-74 (67 küsitletut)– olid omavahel valimi suuruselt enam-vähem võrdsed, siis lähtungi oma analüüsis just sellisest jaotusest. Olgugi et 2004. aasta valimisse kuulus kokku 100 inimest ning 2005. aasta ja 2006. aasta valimisse vastavalt vaid 46 ja 54 küsitletut, saab kolme aasta peale kokku siiski moodustada minimaalselt vajaliku suurusega vanusegrupid.

Kolmel aastal kokku oli küsitletute hulgas palju rohkem naisi kui mehi (vastavalt 62% ja 38%). Vastavalt Meema meediakasutuse tüüpide sotsiaal-demograafilisele koosseisule (vt Vihalemm, Lõhmus, Jakobson 2004: 345), on normaalne, kui valimis on naisi meestest u 6% rohkem. Meediapäeva valimis on naiste ülekaal meeste suhtes, Meema andmetega võrreldes, aga 4 korda suurem (24%) (vt tabel 2).

Vanusegrupiti oli vastajate hulgas kõige rohkem keskmisesse (20-49) vanusegruppi kuulujaid (41% kõikidest küsitletutest), mis on ka ootuspärane, sest vastav vanusegrupp haaras endasse kõige varieeruvama vanusevahemiku. Vastajate arvult kõige suuremale keskmisele vanusegrupile järgnes vanem vanusegrupp (50-74) (34%) ning vastajate arvult kolme aasta lõikes kokku kõige väiksemaks vanusegrupiks osutus noorem vanusegrupp (12-19) (26%) (vt tabel 2).

Vastajate hulgas oli kõige enam kesk- või keskeriharidusega inimesi (41%). Suhteliselt suure osa vastajaist moodustasid ka kõrgharidusega inimesed (37%) ning kõige vähem oli keskhariduseta vastajaid (23%), mis on noorema vanusegrupi väiksust arvestades üsna ootuspärane tulemus, sest enamik alla keskharidusega vastajaist kuuluski just viimati nimetatud vanusegruppi. Ka Meema meediakasutuse sotsiaal-demograafilise koosseisu järgi oli valimis keskmiselt kõige rohkem keskharidusega inimesi (57%) (vt Vihalemm, Lõhmus, Jakobson 2004: 345). Kuid erinevalt Meemast, kus arvukuselt teisel kohal olid alla keskharidusega inimesed (23%, nii nagu Meediapäeva valimigi puhul), oli Meediapäeva valimis teiseks keskmiselt kõige rohkem kõrgharidusega inimesi (37% Meema 20% vastu). Seega oli Meediapäeva valimis keskmiselt rohkem kõrgharidusega inimesi (vt tabel 2).

Piirkonniti oli vastajate hulgas kõige enam Tartus või Tartu lähistel elavaid inimesi (46% kõikidest küsitletutest). Tallinnas või Tallinna ümbruses elas 24% küsitletutest ning ülejäänud 30% vastajatest olid pärit teistest Eesti piirkondadest. Meema üldkogum koosnes vaid 13,5% Tartu piirkonna elanikest. Tallinn ja selle ümbruse elanikud moodustasid 30,4% valmist ning ülejäänud küsitletud olid pärit mujalt Eestist (Lauristin, Vihalemm 2004: 25). Seega oli Meediapäeva valim keskmisest Tartu kesksel (vt tabel 2).

Sissetulekurühmadest kuulus kolmel aastal kokku kõige rohkem küsitletuid 3001-4000 kroonise sissetulekuga (pereliikme kohta) rühma (26%). Vastajate arvult teiseks sissetulekurühmaks tuli üllatuslikult üle 6000 kroonise sissetulekuga rühm (24%) ning tasavägisele kolmandale kohale 2001-3000 kroonise sissetulekuga rühm (23%). Seega oli kahte viimatinimetatud sissetulekurühma kuuluvaid vastajaid valimis peaaegu sama palju. Kolmele nimetatud sissetulekurühmale järgnesid 5001-6000 kroonise sissetulekuga rühm (12%), 4001-5000 kroonise sissetulekuga rühm (9%) ning valimis oli kõige vähem kuni 2000 kroonise sissetulekuga vastajaid (6%) (vt tabel 2).

Meema andmete järgi on Eesti ühiskonnas enamuses inimesed, kelle pere sissetulek ulatub 2000 kroonini pereliikme kohta (tervelt 53% rahvastikust). Sissetuleku suurenedes pereliikme kohta väheneb üldiselt Meema andmetel vastavasse sissetulekurühma kuuluvate inimeste arv ühiskonnas (ainuke erand siinjuures on üle 6000 krooni pereliikme kohta teeniv sissetulekurühm, kuhu kuuluvaid inimesi on Eestis

kaks korda rohkem kui 5001-6000 kroonise sissetulekuga (pereliikme kohta) inimesi (vt Lauristin 2004: 364).

Võrreldes omavahel Meediapäeva ja Meema valimeid selgub, et kõige suurem erinevus kahe valimi vahel seisneb selles, et kui Meema valimis oli kõige rohkem kuni 2000 kroonise sissetulekuga inimesi (pereliikme kohta), siis Meediapäeva valimi puhul oli nimetatud sissetulekurühma kuuluvaid inimesi kõige vähem. Pealegi oli Meediapäeva valimis nt. neli korda rohkem üle 6000 kroonise sissetulekuga (pereliikme kohta) inimesi kui Meema valimis. Seega oli Meediapäeva valim keskmisest suurema sissetulekuga.

Tabel 2. Valimi koosseis 2004-2006 (% küsitletutest)

	2004	2005	2006	Keskmine
Valimi suurus (in.)	100	46	54	
Sugu				
Mees	36	43	37	38
Naine	64	57	63	62
Vanus				
12-19	29	26	2	26
20-49	37	43	44	41
50-74	34	3	35	34
Haridus				
Alla kesk	27	22	15	23
Kesk/ kesk-eri	4	33	48	41
Kõrg	33	46	37	37
Piirkond				
Tallinn	2	33	22	24
Tartu	41	54	48	46
Muu	39	13	28	30
Sissetulek pereliikme kohta (EEK)				
kuni 2000	9	7	2	7
2001-3000	28	2	17	23
3001-4000	28	22	24	26
4001-5000	6	9	13	9
5001-6000	11	4	19	12
üle 6000	16	39	26	24

Andmete analüüs

Kuna käesolev bakalaureusetöö on oma loomult peamiselt kvantitatiivse suunitlusega, siis põhineb see täidetud meediapäevikute kvantitatiivsel analüüsil. Ematabelis¹ (vt Lisa 3) olen välja toonud kolme aasta kohta eraldi kõikide küsitletute meediakasutuse tulemused tundides ja minutites. Ematabeli andmete põhjal olen koostanud enamiku töös äratoodud tabeleid, millest igauks keskendub mingile konkreetsele aspektile ematabelis, nt olen välja toonud iga meediumi keskmise ajalise kasutuse kõigi kolme vanusegrupi lõikes kolmel aastal kokku. Kuna vanusegrupid olid arvuliselt ebavõrdsed, teisendasin objektiivselt võrreldavate ja ülevaatlike andmete saamiseks enamik tabeliandmeid protsentidesse, lähtudes arvutuste tegemisel vaadeldava grupi suuruselt. Nii kujunesidki töös meediakasutuse protsendilised pingeread, mis näitavad, mitu protsenti kõikidest küsitletutest või mingisse vaadeldavasse vanusegruppi kuuluvatest inimestest konkreetset meediumit kasutasid. Meediakanalite ajalise kasutuse kohta Meediapäeva uurimus aga ajalisi andmeid ei andnud. Selleks, et ka erinevate meediakanalite kasutust omavahel ja vanusegrupiti võrrelda, lugesin meediapäeviku kommentaarides nimetatud meediakanalid ja nende kasutajad kokku ning teisendasin saadud tulemused protsentidesse.

Kuna inimeste meediakasutus on kattuv, st meediumite või meediakanalite kasutuste korrad ületavad mitmekordselt kasutajate arvu, sest enamik vastajatest vaatab mitut telekanalit, kuulab mitut erinevat radiojaama ja loeb ajalehest erinevaid rubriike, siis on sellise meetodi puhul protsendilised näitajad suhteliselt suured (meediakasutus on enamasti üle 100%). Tulemuste analüüsi osas annan ülevaate enamkasutatavatest meediumidest ja meediakanalitest. Ülejäänud andmed leiab töös ära toodud tabelitest. Pikematest tabelitest on töö põhiosas enamasti esitatud vaid tabeli esimene, st pingerea ülemine pool ning kogu tabel on täispikkuses ära toodud lisas. Eelpool nimetatud ematabel on töö lisas oma laiuse tõttu ära toodud pooleks lõigatuna kahes osas. Sama tabelit on kogu pikkuses ja laiuses ühes tükis võimalik vaadata elektroonilisel kujul töö juurde kuuluvast *exceli* failist.

---

¹ Metafoorselt „ematabeliks“ nimetab töö autor tabelit, millest on sündinud kõik töös äratoodud meediakasutuse ajalist mahtu mõõtvad ja valmit iseloomustavad tabelid.

Metoodika ja valimi kriitika

Kuna tegemist oli üliõpilaste vahendusel ühe kodutöö raames läbi viidud uurimusega, mitte rangelt reglementeeritud ja kinni makstud uurimisprojektiga, siis on loomulik, et esines ootamatuid uuringukavast kõrvalekaldeid ja küsitlejate poolset distsiplineerimatust, mida ametliku uurimisprojekti läbiviijad endale lubade ei saaks. Nt. ei esitanud 2005. aastal 30-39 aastaste vanusegruppi uurinud üliõpilasgrupp ei oma kodutööd ega täidetud küsitlusblankette. Kuna ainekursusest osavõtjate vähesuse tõttu oli konkreetse grupi puhul tegemist ainukese 30-39 aastaste vanusegrupi uurijatega, siis jäi 2005. aastal see vanusegrupp Meediapäeva uurimuses esindamata.

Vanusegruppide uuritavust mõjutas ka kodutööd tegevate gruppide arv ning samuti iga grupi liikmete arv eraldi, mis võis varieeruda 1-st kuni 7 liikmeni. Pealegi võttis 2004. aasta ainekursusest „Eesti meediasüsteem ja meediakasutus“ osa sama palju inimesi kui kahel järgneval aastal kokku (vastavalt 100 ja 46+54), mistõttu on nende kolme aasta andmed oma esinduslikkuse poolest raskesti võrreldavad.

Uurimuse valimi esinduslikkust vähendab esiteks fakt, et küsitletavate hulgas oli arvuliselt rohkem naisi kui mehi. Teiseks oli valim Eesti keskmisest haritum. Kolmandaks olid peaaegu pooled küsitletutest pärit Tartust või selle lähistelt, mis on loomulik võttes arvesse asjaolu, et kõik küsitlajad olid Tartu Ülikooli üliõpilased, kes paikselts Tartus elavad. Seega oli paljude küsitlejate jaoks arvatavasti kõige mugavam küsitleda kedagi Tartust või selle lähiümbrusest. Neljandaks oli valimi keskmine sissetulek pereliikme kohta Eesti keskmisest kõrgem (vt tabel 2). Viiendaks ei olnud piisavalt esindatud vene keelt kõnelev elanikkond. Uurimuse põhiprobleemiks jääb aga valimi väiksus, mis ei võimalda väga tõsiseltvõetavaid üldistusi teha, kuid põhitendentse saab selle minimaalse valimi pealt välja tuua siiski.

Tulemuste esitus

Töö tulemused on esitatud tulemuste analüüsi peatüki kahes osas. Esimeses osas, mis käsitleb erinevate meediumide jälgimise ajalist mahtu aastatel 2004 – 2006, toon erinevate meediumide lõikes välja, kui suures ajalisel mahus meedumeid vaadeldavil aastail keskmiselt tarbiti ning missugused olid ajalised erinevused meediumide tarbimises erinevate vanusegruppide vahel. Samuti esitan Meediapäeva uurimuse andmete põhjal saadud meediapäeva keskmise pikkuse kolme aasta peale kokku ning

võrdlen erinevusi meediapäeva keskmises pikkuses lisaks ka erinevate vanusegruppide vahel.

Peatüki teises osas toon protsendiliselt välja, kui suur hulk küsitletutest konkreetseid meediakanaleid tarbis. Sama protsessi kordan ka igas vanusegrupis eraldi. Selle tulemusena selgub, missugused on eestlaste meediakasutuses domineerivad kanalid: missuguseid ajalehti ja ajakirju loetakse Eestis kõige rohkem; missuguseid telekanaleid eestlased kõige tihedamini vaatavad ja milliseid raadiojaamu kuulavad. Ajalehtede puhul toon välja ka loetavuse põhjal koostatud rubriikide pingerea. Kuna meediapäevikutes on teleri ja raadio tarbimise ajaline maht toodud välja põhi- ja kõrvaltegevusena eraldi, siis toon ka enda töös eraldi välja, tele- ja raadiokanalite tarbimise mahu eraldi nii põhi- kui kõrvaltegevusena.

Mõlemad tulemuste analüüsi osa kaks alapeatükki jaotuvad omakorda alapeatükkideks, mille sisulises järjekorras lähtun meediapäevikutes äratoodud meediumite järjekorrast: ajalehe sirvimine või lugemine; ajakirja sirvimine või lugemine; raamatute lugemine (sh õpikud); teler mängis taustaks; televaatamine; raadio mängis taustaks; raadio kuulamine põhitegevusena; video või DVD vaatamine; muusika kuulamine plaadilt või kassetilt ning Interneti kasutamine. Selline meediumide järjestus kehtib kogu töö lõikes. Selguse huvides olen tabelites ja graafikutel kasutanud ka lühendeid, nt. “teler mängis taustaks” asemel on märgitud “TV taust.” Ja “televaatamise” asemel “TV”.

III TULEMUSTE ANALÜÜS

3.1 Erinevate meediumide jälgimise ajaline maht

2004, 2005. ja 2006. aastal oli meediapäeva keskmiseks pikkuseks päeviku tulemuste järgi 11 tundi ja 35 minutit (vt tabel 3). Kui võrrelda meediapäeva pikkust kolme aasta lõikes, selgub et kõige pikem oli küsitletute meediapäev 2004. aastal (12 tundi ja 24 minutit). Teisel aastal oli vastav näitaja üle kahe tunni väiksem (10 tundi ja 6 minutit) ning kolmandal aastal küündis meediapäeva pikkus taas 2004. aasta tasemele, jäädes viimasele alla vaid 8 minutiga (12 tundi ja 16 minutit) (vt Lisa 1, tabel 1). Seega võib järeldada, et meediapäeva pikkus kõigub aastast aastasse, mis antud uuringu puhul võis tuleneda ka valimi iseloomust eri aastatel ja selle väikesest mahust.

Tabel 3. Meediapäeva pikkus vanusegruppide ja meediumide lõikes 2004-2006 (t: min)

Meediakanal	12-19 (52)	20-49 (81)	50-74 (67)	Keskmine
Ajalehe sirvimine või lugemine	0:18	0:42	0:55	0:38
Ajakirja sirvimine või lugemine	0:17	0:18	0:19	0:18
Raamatu lugemine (k.a. õpikud)	1:06	0:30	0:29	0:42
TV mängis taustaks	1:13	1:33	0:58	1:15
TV vaatamine	2:07	2:35	2:42	2:28
Raadio mängis taustaks	1:45	3:05	3:15	2:41
Raadio kuulamine põhitegevusena	0:07	0:05	0:18	0:10
Video või DVD vaatamine	0:19	0:14	0:05	0:13
Muusika kuulamine plaadilt või kassetilt	1:44	0:53	0:06	0:54
Interneti kasutamine	2:14	3:15	1:09	2:13
Kokku:	11:13	13:13	10:19	11:35

Kolme aasta peale kokku oli keskmiselt kõige pikem meediapäev keskmises (20-49) vanusegrupis (13 t ja 13 min). Täpselt 2 tundi lühem oli keskmine meediapäev nooremas (12-19) vanusegrupis (11 t ja 13 min) ning kõige lühemaks osutus vaadeldavail aastail vanemate (50-74) inimeste meediapäev (10 t ja 19 min) (vt tabel 3).

Ajalehe sirvimine või lugemine

Ajalehe sirvimisele või lugemisele kulutasid inimesed kolmel aastal kokku keskmiselt 38 minutit. Kolme aasta lõikes näitas ajalehtede lugemine ühtlast langustendentsi (kolmel aastal vastavalt 46-38-31 min).

Keskmiselt kõige rohkem lugesid või sirvisid ajalehti vanemad inimesed (55 min), vaid 2004. aastal jäid nad vastava näitaja poolest keskmisest grupist napilt (6 minutiga) maha. Ajalehtede lugemises/ sirvimises jäi teisele kohale keskmine vanusegrupp (42 min) ja kõige vähem lugesid ajalehti noored (18 min). Ka eelpool mainitud langusetendentsid ajalehtede lugemises olid kõige selgemalt märgatavad nooremas (32-12-9 min) ja keskmises vanusegrupis (56-33-30 min). Vanemas grupis ajalehtede lugemine 2005. aastal küll tõusis (50 minutilt 1 tunni ja 3 minutini), kuid langes 2006. aastaks jälle tagasi 2004. aasta tasemele (50 min esimesel, 52 min kolmandal aastal) (vt tabel 3 ja Lisa 1, tabel 1).

“Ühe pere meediapäeva” (edaspidi ÜPM) esseede järgi algas enamike perede hommik värskete ajalehtede sirvimisega. Kui tööle mindi enne, kui postiljon oli ajalehe jõudnud postkasti tuua, siis lehitseti hommikukohvi kõrvale eelmise päeva ajalehti. Vaid üksikutel inimestel oli argipäeva hommikul aega ajalehtede täielikuks läbilugemiseks, süvenenumalt loeti ajalehti õhtul. Ajalehtede sirvimiseks leiti aega ka töö juures ja/või lõunapausi ajal.

Vaatamata sellele, et tänapäeva internetiseerunud ühiskonnas ei ole ajalehed uudiste hankimise kohana enam esmatähtis kanal ja ajalehtede koju tellimise asemel saadakse põhiuudised tihti kätte Interneti *online*-väljaannetest ja õhtustest TV-uudistest, “*ei ole Internet asendanud kvaliteetartiklite ja kultuuriväärtuslike lugude osa, mida on mugavam ja ka meeldivam lugeda siiski paberandjalt*” (Kruusvall 2005). Eriti armastatakse lugeda ajalehti nädalavahetustel, siis kui ilmuvad päevalehtede nädalalõpulisad. Siis loevad ja sirvivad ajalehti ka need inimesed, kellel kesknädalal selleks aega ja tahtmist pole.

Ajalehtede lugemine tundus meediapäevikute kommentaaride ja esseede põhjal kasvavat muutlikel või muidu uudisterikkal ajal. Nt. 2006. aasta veebruaris, kui Kristiina Šmigun ja Andrus Veerpalu Torino taliolümpiamängudel Eestile järjest medaleid võitsid, tõusis eestlaste huvi märgatavalt ka olümpiakangelaste tegemisi kajastavate meediumide vastu, sealhulgas hakati mõningal määral rohkem lugema ka päevalehti. Inimeste meediatarbimine tundub olevat võrdelises seoses päevasündmuste põnevusega, st mida huvitavamad ajad, seda suurem on inimeste huvi sündmuste

kajastuse vastu meedias. Vastupidist tendentsi – seda, kuidas ajalehtede lugemine võib peale sündmusterohkeid aegu langeda – märgati ka ühes ÜPM essees. *“Samuti on ajalehe tarbimine vähenenud seoses Euroopa Liitu astumise ja sellest tingitud poliitilise pingelanguse saabumisega, mistõttu puudub vajadus jälgida sisepoliitilist olukorda ülima tähelepanelikkusega”* (Mere 2004).

ÜPM esseedest kumas läbi tendents, et õpingute tõttu oma perest eemal elavad noored enamasti ajalehti koju ei tellinud või kui tellisid, siis vaid suuremate sooduspakkumiste korral. Enamasti lugesid veel koolis käivad noored (nii kodus elavad kui ka need, kes vaid nädalavahetustel kodus käisid) ajalehti kodus, kuhu vanemad ajalehti tellisid. Esseedest ilmnis, et ajalehti tellivad ja ostavad koju eelkõige just tööl käivad inimesed, seega siis keskmine vanusegrupp ja osaliselt ka vanem vanusegrupp. Pensionäridest vanaisad-vanaemad lugesid tihti naabritelt laenatud või laste toodud mõne päeva vanuseid ajalehti.

Ajakirja sirvimine või lugemine

Ajakirja sirvimisele või lugemisele pühendasid inimesed 2004., 2005. ja 2006. aastal keskmiselt kokku 18 minutit. Kolme aasta lõikes püsis ajakirjade lugemisele või sirvimisele kulutatud aeg suhteliselt stabiilsena, tõustes küll teisel aastal 5 minuti võrra, kuid langes kolmandaks aastaks taas 2004. aasta tasemele (16-21-17 min).

Ajakirju loeti kõikides vanusegruppides peaaegu võrdselt ühepalju (noored 17, keskmine vanusegrupp 18 ja vanemad inimesed 19 min). Noorte seas oli ajakirjade lugemine kõige suurem 2005. aastal (31 min), kuid sellele eelneval ja järgneval aastal jäi see suhteliselt samale tasemele (vastavalt 8 ja 12 min). Kolme aasta lõikes oli märgata ajakirjade loetavuse üldist kasvu keskmises vanusegrupis (15-12-28 min) ja ajakirjade loetavuse ühtlast vähenemist vanemate inimeste seas (25-19-13 min). Kui 2004. aastal olid kõige aktiivsemateks ajakirjade lugejateks/ sirvijateks just vanad inimesed (25 minutiga), siis 2006. aastaks oli selleks saanud keskmine vanusegrupp (28 minutiga) (vt tabel 3 ja Lisa 1, tabel 1).

ÜPM esseedest selgub, et ajakirju ostetakse tihti hetkeimpulsi ajal, olles eelnevalt müügikohas ajakirja sisuga põgusalt tutvunud. Ajakirju loevad enamasti naised, vaatamata sellele, et viimasel ajal on üha enam ka meesteajakirju hakatud välja andma. „Ajakirjade lugemine on antud peres pigem naiste pärusmaa. Pere meesliikmed loevad ajakirju üliharva ja täiesti suvaliselt /.../. Meelisteemad on naisel tervis, toit, seltskond, persoonid, sisustus ja aiandus. Ajakirjadest saab tihti uusi retsepte ning muid näpunäiteid kodu, tervise ja aia kohta“ (Höglund 2006).

Naised otsivad ajakirjadest enamasti praktilisi nõuandeid. „Tarbitakse ajakirju, mis sisaldavad nõuandeid või praktilisi näpunäiteid millegi parandamiseks. Kas kodu, söögitegemise, aia korrastamise vms. kohta“ (Kutti 2006). Erinevalt päevalehtedest, mis uudisväärtuselt aeguvad kiiresti, on ajakirjade eluiga märksa pikem. „Ajakirju loetakse kogu kuu vältel ja väga kaootiliselt“ (ibid.).

Osad inimesed tellivad ajakirju koju, teised ostavad, kolmandad laenavad tuttavatelt või naabritelt või loevad juuksuri või hambaarsti ootejärjekorras. „Ajakirju loevad Eevi ja Raivo ebaregulaarselt ajaviite korras ning võimaluse korral (siis, kui kusagilt saadud on). Ise ajakirju ostma ei minda, ühelt poolt takistuseks raha, teiselt poolt pole ka tungivat vajadust või ääretult suurt huvi“ (Mesila 2006).

Raamatu lugemine (sh õpikud)

Raamatute lugemisele kulus inimestel kolmel aastal keskmiselt kokku 42 minutit. Aastate lõikes raamatute lugemine veidi vähenes (49-36-40 min).

Noored lugesid raamatuid keskmiselt kõige rohkem (1 t ja 6 min) ning keskmine ja vanem vanusegrupp peaaegu ühepalju (vastavalt 30 ja 29 min). Sarnaselt ajalehtede lugemisele näitas ka raamatute lugemise keskmine vaadeldavatel aastatel üldiselt mõningast langusetendentsi (49 minutilt 40 minutini), kuid samas oli nii keskmise kui ka vanema vanusegrupi puhul kolme aasta jooksul võimalik märgata, et lugemuse kasv ja kahanemine esinesid lainetena, st lugemuse langus järgnes selle tõusule ja vastupidi. Nooremas vanusegrupis näis laine liikuvat aga vastupidiselt keskmise ja vanema vanusegrupi „lugemislainetele“. Kui nt. 2005. aastal oli nii keskmise kui vanema vanusegrupi lugemus 2004. ja 2006. aastaga võrreldes madalseisus, siis noorema

vanusegrupi puhul olid näitajad vastupidised – kõige rohkem loeti raamatuid just teisel, 2005. aastal. Fakti, et raamatute lugemine kõikides vanusegruppides langeb, tõestas ka asjaolu, et kolmanda aasta lugemuse kasvulaine ei ulatunud ei keskmise ega ka vanema grupi puhul enam esimese aasta tasemele (vt tabel 3 ja Lisa 1, tabel 1).

Raamatute lugemisele kulutatakse teiste meediumidega võrreldes märkimisväärselt vähem aega. *“Raamatuid loetakse samuti, kuid see pole regulaarne tegevus. Raamatute lugemine sõltub mitmetest teguritest. Vaba aja olemasolust, (eelkõige vanemad) kohustusliku kirjanduse olemasolust (pere lapsed, õpilased), pere ühistest tegevustest jne”* (Kutti 2006). Ilukirjandust loetakse palju nooremas vanusegrupis, kuna enamik kooli kohustuslikust kirjandusest kuulub just nimetatud žanrisse. Noored võivad keskmiselt küll kõige rohkem raamatuid lugeda, kuid kvalitatiivne fakt, et enamasti toimub see kohustuslikus korras, vähendab oluliselt kvantitatiivsete näitajate tähendusrikkust. Kuna eas 12-19 mängivad inimeste identiteedi kujunemisel väga olulist rolli just sookaaslased, siis ei raatsita olulisi sotsialiseerumisprotsesse individualistlikele tegevustele, nagu seda on nt raamatute lugemine, ohvriks tuua. Selles vanuses näivad eakaaslastelt saadud teadmised märksa olulisemad olevat kui raamatutarkus. *“Raamatud on iganenud ja ka aega pole, kuna sõpradega tahan ka koos olla”* (Sillavee 2006).

Keskmine vanusegrupp loeb rohkem erialast kirjandust kui ilukirjandust, sest kiire tööinimese elu kõrvalt ei jää aega tõsisemasse kirjandusse süüvimiseks. *“Pärast pikka tööpäeva lihtsalt ei jaksa raamatusse süveneda, telekavaatamine on parem viis puhkamiseks”* (Rohtmets 2006). Seega ei pea enamik inimesi ilukirjanduse lugemist enam niivõrd meelelahutuslikuks ajaviitmise vormiks, kuivõrd raskeks aega ja süvenemist nõudvaks tegevuseks. Palju on inimesi, kes peavad raamatute lugemist oma kireks, pidevalt uut kirjandust juurde ostavad ning kelle kodudes on selle tõestuseks muljetavaldavad seinast-seina ulatuvad raamaturiulid. Sellele vaatamata jääb enamik riulisse kuhjatud raamatuid ootama, millal keegi nende järele haaraks. *„Võimalik, et vanematel ei jää ilukirjanduslike raamatute jaoks aega, sest ajalehti ja ajakirju on kodus niigi palju; samas nimetas isa end raamatulembeseks inimeseks, kel pole kahju raha kulutada teatmeteostele ja sõnaraamatutele. Viimaste puhul võib aga minu meelest tekkida selline kahetsusväärne olukord, et need jäävadki vaid riulisse tolmuma, sest pere pole väga reisilembene ega puutu sageli kokku olukordadega, kus ostetud*

teatmeteosteil ka praktiline otstarve oleks“ (Kirikmäe 2004). Loomulikult oli ka erandeid, kes reeglit kinnitasid, st inimesi, kes erinevalt traditsioonilisest raamatulugemisajast -- õhtust, loevad raamatuid hoopis hommikul ning sealjuures isegi ilukirjandust. *“Isa loeb tavaliselt hommikusöögi kõrvale ka mõnda raamatut. Sel hommikul luges isa Herman Sergo raamatut “Näkimadalad” 2. osa”* (Kutser 2006).

Vanemate inimeste raamatulugemisharjumustest oli ÜPM esseedes vähe juttu, sest esiteks, enamike perekondade puhul, mille meediatarbimisharjumusi esseedes kirjeldati, elasid vanavanemad perest eraldi ning teiseks, kui ka vanavanemate meediatarbimist kirjeldati, siis mainiti põhiliselt vaid ajakirjandust, televiisorit ja raadiot.

TV mängis taustaks

Teler mängis taustaks vaadeldavail aastail keskmiselt 1 tund ja 15 minutit. Kolme aasta lõikes vaadati telerit taustaks ajaliselt kõige vähem 2005. aastal (1 t 2 min), kuid 2004. ja 2006. aastal olid vastavad näitajad suhteliselt võrdsed (vastavalt 1 t 20 min ja 1 t 22 min). Seega võib öelda, et teleri vaatamine taustaks on viimastel aastatel jäänud ajaliselt suhteliselt samaks.

Keskmiselt vaatas telerit taustaks kõige rohkem keskmine vanusegrupp (1 t 33 min), kellele järgnesid noored (1 t 13 min). Kõige vähem vaatasid vaadeldavail aastail telerit taustaks vanemad inimesed (58 min). Kui nooremas ja keskmises vanusegrupis teleri vaatamine taustaks 2006. aastaks langes, olles mõlemas vanusegrupis kõige madalamal tasemel 2005. aastal (noored – 1:44-0:25-1:31; keskmine grupp – 1:39-1:27-1:32), siis vanemad inimesed hakkasid 2005. ja 2006. aastal telerit taustaks rohkem vaatama kui nad seda esimesel aastal tegid (0:38-1:13-1:02). Sama ootamatuna mõjus 2005. aasta langus noorte telerivaatamises taustaks, mis oli üle poole võrra väiksem kui eelneval ja järgneval aastal (1:44-0:25-1:31) (vt tabel 3 ja Lisa 1, tabel 1).

ÜPM esseedest selgus, et teleri vaatamise kõrvalt tegeletakse tihti teiste tegevustega, nagu nt. ajalehtede/ ajakirjade lugemine, söögi valmistamine, söömine, õppimine. *“Paralleelselt telekavaatamisega triigitakse pesu, tehakse süüia, süüiakse, koristatakse tuba ja tehakse näputööd. Pereema parandab ka õpilaste koolitöid, jälgides poole silmaga samal ajal televiisorit”* (Raja 2006).

TV vaatamine

Televaatamisele põhitegevusena kulutati 2004., 2005. ja 2006. aastal keskmiselt kokku 2 tundi ja 28 minutit (st tervelt 21% kogu meediakasutusele kuluvast ajast). Kolme aasta lõikes teleri vaatamine põhitegevusena kasvas (2:22-2:09-2:53). Kõige vähem vaadati telerit keskmiselt 2005. aastal, kõige rohkem aga 2006. aastal.

Keskmiselt kõige aktiivsemad põhitegevusena teleri vaatajad kolmel aastal kokku olid vanemad inimesed (2 t 42 min), kellele järgnes keskmine vanusegrupp (2 t 35 min). Kõige vähem vaatasid telerit põhitegevusena noored (2 t 7 min). Olgugi, et kolmel aastal kokku olid noored keskmiselt kõige passiivsemad teleri vaatajad, kasvas selles vanusegrupis telerivaatamine 2006. aastaks kõige järsemalt (1:58-1:13-3:10). Ka vanemas vanusegrupis oli teatud tõusu telerivaatamises, esimese ja kolmanda aasta võrdluses, märgata (2:42-2:23-3:00), kuid võrreldes noortega oli see tõus väga väike. Keskmises vanusegrupis teleri vaatamine küll tõusis teisel aastal, kuid kolmandaks aastaks langes tagasi peaaegu esimese aasta tasemele (2:26-2:51-2:28) (vt tabel 3 ja Lisa 1, tabel 1).

ÜPM esseedest selgus, et väga paljudel peredel on kodus rohkem kui üks televiisor, kuid vähe polnud ka peresid, kelle kodus oli lausa kolm telerit, muust tehnikast rääkimata. Nt kirjeldati ühes ÜPM essees üht vaatlusalust majapidamist järgmiselt: „Nende kolmetoaline annelinnakorter meenutab justkui meediakeskust – televiisor nii köögis, elutoas, lastetoas kui ka magamistoas; muusikakeskuseid ja makke üle korteri kokku 4 /.../; koduarvutid elu- ja lastetoas; 3 videomakki /.../; elutoas kasutatakse videomaki asemel vahetevahel DVD-mängijat; kõige tipuks raamaturiulid nii köögis, elutoas, lastetoas ja kui arvestada nähtust, kus ka wc-sse on mõned pereliikmed suure lugemisharjumuse tõttu “raamatukogu” moodustanud, siis saab üle korteri “lugemissaale” kokku tükki neli. Jahmatamapanev! Või tegelikult – normaalne nähtus tänapäeva massimeediaühiskonnas?” (Peitel 2006).

Elutoa kõrval oli teiseks populaarseks teleri vaatamise kohaks magamistuba. Elutoas vaadati telerit reeglina siis, kui taheti pereliikmetega koos puhata ja mõnusalt aega veeta ning koos vaadatava saate osas suudeti jõuda kompromissile. “Teleri ees saadaks kokku

õhtul, lõdvestutakse ning veedetakse koos aega. Sellepärast vaadataksegi põhiliselt meelelahutussaateid” (Vesala 2006). Eraldi vaadati telerit siis, kui erinevad pereliikmed soovisid vaadata erinevaid telekanaleid ning kompromissile ei jõutud. Samas, kui peres juhtus olema videomakk, nii nagu see, esseele põhjal järeldades, paljudes peredes oli, siis reeglina loobuti uudishimust oma soovitud saadet kohe vaadata teiste pereliikmetega koos ajaveetmise kasuks. “Mõnikord juhtub nii, et mõlemat huvitab korraga mitu telesaadet, mis ühekorraga eri kanaleil eetris. Sellisel juhul vaadatakse üht otse-eetris ning teine neist salvestatakse taimeriga videolindile ja sobival hetkel vaadatakse sealt” (Hool 2006). „Telesaadete pärast jagelemine pole siin peres ilmselgelt mingi probleem. Alatihi tuuakse välja virisejale võimalus mõnes muus toas televiisorit vaadata. Siiski on elutuba kõigile kolmele kujunenud nn kodu keskseks ruumiks, kus õhtu jooksul kõige rohkem toimub /.../, selles toas on tavaliselt kõige suurem inimeste osakaal päeva jooksul, mistõttu ei soovi keegi telerivaatamist täiesti ihuüksinda ette võtta. Vaja on ju elavat arutelu mõne saate puhul või siis lihtsalt kellegi teise inimese kohalolekut samas ruumis, et end vähegi sotsialiseeritumana tunda“ (Peitel 2006).

Seega on televiisori näol tegemist enamasti kollektiivselt tarbitava meediumiga, mis õhtul pere kokku toob. *“Kui kogu päev oli perel kulgenud üsnagi erinevas rütmis, siis õhtul toimus meedia tarbimine televisiooni näol koos” (Lepp 2006). “Televisiooni igaõhtune vaatamine on rituaal. Televisioon on pere korteris domineeriv meedium. /.../ Televisioon võimaldab ühendada suhtlemist ja meelelahutust täiesti teisel moel kui näiteks raamatute lugemine või veebis surfamine” (Vesala 2006), kuna telerivaatamine ei nõua sellist süvenemist kui kaks viimatimainitud tegevust.*

Muidugi on põhjused, miks telerit vaadatakse, erinevates vanusegruppides erinevad. Kui noorematele inimestele on teler peamiselt meelelahutusmeedium, siis mida vanem inimene seda rohkem hakkab ta telerit vaatama informatsiooni saamise eesmärgil. *„Tüdruk (10) vaatab lastele suunatud saateid, multifilme ja seriaale. Seega täidab televisioon sellele pereliikmele meelelahutuse ja ajaviitmiskompleksi. Ajaviitmis- ja meelelahutusfunktsiooni rahuldab televisioon ka teistele pereliikmetele, kuid lisandub veel teisi funktsioone. Informatsiooni (uudiste) saamise funktsiooni kasutavad kõik pereliikmed peale kõige noorema“ (Kutti 2006).*

Lapsevanemate jaoks pakub teler vahel lisaks ka tasuta lapsehoidmisteenu. Lapsed pannakse teleri ette multifilme või muid lastele huvipakkuvaid saateid vaatama, selleks et saaks rahulikult enda asjadega tegeleda. *“Kahetsusväärset palju kasutatakse perekonnas televiisorit kui lapsehoidmise vahendit”* (Lepp 2004). Kuid leidub ka perekondi, kes laste telerivaatamisega teadlikult piiravad ning isegi selliseid, kus telerit üldse lastega koos olles sisse ei lülitata. *„Suurem osa ema meediakasutusest toimub ajal, kui lapsed magavad lõuna- või ööund. Kindel reegel on see, et televiisorit koos lastega ei vaadata (va AK 21:00 mõnel päeval kui lapsed ei ole selleks ajaks magama jäämas)”* (Vassil 2006).

Esseede põhjal ei olnud võimalik öelda, kas telerit vaadatakse rohkem argipäeviti, peale tööpäeva või hoopis nädalavahetustel, sest mõlemad variandid olid võrdselt esindatud. Nt. oli ühes töös kirjutatud, et *“Üldiselt vaatab perekond nädalavahetusel vähem televiisorit kui argipäevadel, sest enamasti on puhkepäevad sisustatud väljasõitudega või suheldakse sõpradega”* (Meos 2005). Samas aga väideti mitmes essees, et nädalavahetustel vaadatakse telerit rohkem kui kesknädalal ja seda nii põhitegevusena kui ka taustaks. Järelikult sõltub meediumi tarbimine enamasti perekonnale omaseks saanud harjumustest.

Vanem põlvkond, kes saab enamasti aru vene keelest, vaatab vahel ka kaabeltelevisiooni pakutavaid venekeelseid kanaleid. Inglisekeelsed kanalid huvitavad jällegi rohkem uut põlvkonda, kes on rohkem inglise keelega harjunud.

Raadio mängis taustaks

Raadio mängis taustaks kolmel aastal keskmiselt kokku 2 tundi ja 41 minutit, mis moodustades 23% meediapäevast ning oli kolmel aastal kõikides vanusegruppides kokku keskmiselt kõige tarbitum meedium. Kui võrrelda esimese ja kolmanda aasta keskmisi tulemusi (3:12-2:37-2:15), siis võib öelda, et raadio kuulamine kõrvaltegevusena näitab ühtlast langustendentsi.

Kõige rohkem kuulasid raadiot kõrvaltegevusena vanemad inimesed (3 t 15 min), kellele omakorda järgnes tasavägiselt keskmine vanusegrupp (3 t 5 min). Kõige vähem kuulasid raadiot taustaks noored (1 t 45 min). Aastate jooksul langes raadio kuulamine

taustaks nii noorte (2:45-0:48-1:40) kui ka vanemate inimeste seas (3:47-3:56-2:00), kuid keskmises vanusegrupis jäi raadio kuulamine kõrvaltegevusena kolme aasta jooksul üldiselt samale tasemele (3:03-3:06-3:05) (vt tabel 3 ja Lisa 1, tabel 1).

ÜPM esseede põhjal võib öelda, et raadiost on saanud rohkem meelelahutus- kui infokanal. Inimestel on kodus tihtipeale rohkem kui üks raadio, mis on üsna loomulik võttes arvesse asjaolu, et tänapäeval võib raadiot kuulata nii muusikakeskusest, mp3 mängijast kui ka arvutist. Raadiot kuulatakse taustaks peamiselt hommikuste toimetuste kõrvale ja autoga tööle või kooli sõites. Enamasti mängib raadio taustaks. Rohkem tähelepanu pööratakse raadiost tulevate uudiste ajal. Õhtul kuulatakse raadiot vähem, sest siis võtab põhitähelepanu televisioon ja arvuti. „*Hommikust meediakasutust võiks iseloomustada taustategevusena, mitte eesmärgina kindlat raadiosaadet kuulata. Põhitegevus on ikkagi eelseisvaks töö- või koolipäevaks valmistumine. Suurema tähelepanuga jälgitakse uudiseid. Seda nii hommikul kui kogu päeva lõikes. Uudised on ka põhjus, miks raadio hommikul mängima peab, sealjuures ei ole uudised tähtsamad kui põhitegevus*“ (Kutti 2006).

Mida noorem on kuulaja seda vähem pööratakse tähelepanu raadiosaate sisule (Vihalemm 2004: 118). Seetõttu eelistavad pere nooremad liikmed reeglina nt *Raadio 2*-te ja *Sky Plussi*, samas kui pere vanemad liikmed kuulavad enam *Vikerraadiot*, ja seda just kvaliteetsete uudiste tõttu.

Kui noorem vanusegrupp viibib argipäeviti suure osa päevasest ajast koolis, kus raadio reeglina ei mängi, siis keskmise vanusegrupi töönimesi saadab raadio tihti kogu tööpäeva jooksul. Seega on üsna loomulik, et keskmises vanusegrupis kuulatakse raadiot taustaks nooremast vanusegrupist palju rohkem.

Meediapäeviku andmed näitasid, et raadio kuulamine taustaks aastatega veidi langes. Sama tendentsi märkasid ka mõned ÜPM esseede kirjutajad. Põhjuseid selleks pakuti välja erinevaid, nt. „*tänu kaabeltelevisiooni vahendusel televiisorisse tulevate arvukate muusikakanalitele ei ole vajadust kuulata muusikat raadiost ning jutusaadete kuulamiseks ei ole kummalgi pereliikmel püsivust*“ (Lepp 2006). Nooremas vanusegrupis kuulatakse raadio asemel aga rohkem MP3-mängijat, kuhu saab

salvestada täpselt selliseid lugusid, mis kuulajale parasjagu meeldivad. Seega pakub MP3-mängija raadioga võrreldes hoopis suuremat muusikalist valikuvabadust.

Raadio kuulamine põhitegevusena

Raadiot kuulati põhitegevusena vaadeldavail aastail keskmiselt kokku 10 minutit. Kui raadio kuulamine taustaks moodustas kõige suurema osa inimeste meediapäevast, siis raadio kuulamine põhitegevusena moodustas sellest kõige väiksema osa (vaid 1% kogu meediapäevast). Kolme aasta lõikes raadio kuulamine põhitegevusena tõusis veidi teisel aastal ning langes seejärel järsult kolmandal aastal (10-14-5 min).

Põhitegevusena kuulasid raadiot keskmiselt kõige rohkem vanad inimesed (18 min) ja seda pea kõigi kolme aasta lõikes (vaid 2006. aastal kuulasid noored vanadest inimestest raadiot 1 minuti võrra rohkem, vastavalt 8 ja 7 min). Keskmise ja noorem vanusegrupp jäid selle näitaja osas suhteliselt samale tasemele (vastavalt 5 ja 7 min). Vaatamata vanemate inimeste aktiivsusele põhitegevusena raadio kuulamises, olid muutused raadio kuulamises selles vanusegrupis aastate lõikes teistest vanusegruppidest palju järsemad. Kui nooremas ja keskmises vanusegrupis olid muutused aastate lõikes väiksed (noortel – 8-5-8 min ja keskmisel – 6-7-1 min), siis vanemas grupis olid tulemused väga kõikuvad (15-32-7 min) (vt tabel 3 ja Lisa 1, tabel 1).

Ka ÜPM esseed kinnitasid, et vanemad inimesed kuulavad raadiot põhitegevusena teistest vanusegruppidest rohkem. Kui noored eelistavad üldjuhul kuulata peamiselt muusikale orienteeritud raadiojaamu, siis vanemad inimesed tahavad kuulata ka jutusaateid. Nii kinnitas üks vanem inimene, et raadio ongi tema jaoks eelkõige jutusaadete kuulamiseks ning lisas, et *“päev läbi muusika keskel olemist ma ei armasta”* (Kald 2005). Esseede põhjal võib öelda, et ka keskmisse vanusegruppi kuuluvad inimesed kuulavad raadiot põhitegevusena. Enamasti kuulab see vanusegrupp raadiost põhitegevusena uudiseid, keerates raadio uudiste ajaks veidi valjemaks või pöörates lihtsalt raadiost tulevale uudistepausi ajal rohkem tähelepanu, kuid leidis ka neid, kes kuulasid huviga ka vestlussaateid. Nt. ütles üks naine, et seab oma kodused tööd tihti raadioprogrammide järgi. *“Tubade koristamine ja tolmu võtmine edenevad kiiremini, kui mõtted on näiteks Kuku raadio keskpäevatunni või ajakirjanike vestlussaate juures”* (Türk 2005). Antud kontekstis võib jääda mulje, et

raadiokuulamine esineb kõrvaltegevusena. Tähelepanelikumal lugemisel selgub aga, et põhitegevusena raadio kuulamisele koristab naine kõrvaltegevusena hoopis tuba.

Video või DVD vaatamine

Videod/ DVD-d vaadati kolmel aastal keskmiselt kokku 13 minutit. Kuid võrreldes 2004. aastaga oli DVD/ video vaatamine 2006. aastaks üle kahe korra langenud (22-6-10 min).

Keskmiselt kõige rohkem vaatasid videoid/ DVD-sid noored (19 min). Noortele järgnes vaatamisaktiivsuse poolest keskmine vanusegrupp (14 min). Kõige vähem vaatasid videoid/ DVD-sid vanemad inimesed (5 min). Noorte ja vanade vanusegruppides oli aastate lõikes märgata konkreetse meediumi tarbimisel langustendentse (noored – 36-3-19 min ja vanad – 6-0-0 min). Langus oli kõige suurem noorte grupis. Vanade hulgas oli meediumi tarbimine esimesel aastal väga väike, puududes teisel ja kolmandal aastal täielikult. Keskmises vanusegrupis püsis videote/ DVD-de vaatamine kolmel aastal küllaltki ühtlasel tasemel (13-15-12 min) (vt tabel 3 ja Lisa 1, tabel 1).

Nagu öeldi ühes ÜPM essees, on DVD ja video justkui „*televisiooni mööndustega laiendused*“ (Lepp 2006). „*Mööndustega selle poolest, et pilt tuleb läbi sama aparadi, mis edastab ka telepilti*“ (ibid.). Üldiselt jäi esseede põhjal mulje, et video-/ DVD-sid vaadatakse argipäeviti siis, kui õhtul ühegi kanali pealt head filmi ei tule või näidatakse kordusi, kuid veidi rohkem vaadatakse neid siiski nädalavahetustel.

Muusika kuulamine plaadilt või kassetilt

Muusikat kuulati plaadilt/ kassetilt 2004., 2005. ja 2006. aastal keskmiselt kokku 54 minutit. Kolme aasta lõikes näitas muusika kuulamine plaadilt või kassetilt üldiselt tugevat tõusutendentsi. 2005. aasta 10 minutiline langus kahvatub 2006. aasta 41 minutilise tõusu juures võrreldes esimese aastaga (0:43-0:35-1:24).

Kõige rohkem kuulasid muusikat keskmiselt kokku noored (1 t ja 44 min), neile järgnes keskmine vanusegrupp (53 min). Kõige vähem kuulasid plaadilt või kassetilt muusikat vanad inimesed (6 min). Kui keskmises vanusegrupis oli märgata tugevat

langusetendentsi muusika kuulamises (1:09-0:57-0:33), siis noorte hulgas suurenes muusika kuulamine 2006. aastaks üle kahe korra, vaatamata langusele vahepealsel aastal (0:59-0:37-3:35). Vanemad inimesed kolmel aastal keskmiselt üle 10 minuti ööpäevas muusikat plaadilt/ kassetilt ei kuulanud (2-10-4 min) (vt tabel 3 ja Lisa 1, tabel 1).

Muusika kuulamine on tõusnud arvatavasti just raadio arvelt, seda just nooremas vanusegrupis, sest noored võtavad uued tehnikasaavutused kiiremini kasutusele kui vanemad inimesed. Tehnikasaavutuste all pean siinkohal silmas just kergeid ja kaasaskantavaid MP3-mängijaid, mis oma mugavuselt on vahetanud välja kaasaskantavad CD-mängijad. Tehnikasaavutuste kiiret levikut just noorte hulgas kinnitavad ka mitmed ÜPM esseed. *“Tütred kasutavad muusika kuulamiseks põhiliselt moodsaid MP3-playereid, kuna nendele mahub rohkem muusikat peale kui tavalisele CD-plaadile ning samuti saavad tütred nii ka ainult oma lemmikmuusikat kuulata”* (Kutser 2006).

Interneti kasutamine

Interneti kasutati vaadeldavail aastail kõikides vanusegruppides keskmiselt kokku 2 tundi ja 13 minutit. Moodustades 19% küsitletute meediakasutusest, jäi Internet oma kasutusmahu poolest alla vaid raadio kuulamisele taustaks (23%) ja TV vaatamisele põhitegevusena (21%). Üldiselt Interneti kasutamine vaadeldavail aastail veidi kasvas (2:19-1:44-2:34).

Kõige aktiivsemateks Interneti kasutajateks olid kolme aasta lõikes keskmises vanusegruppi kuuluvad vastajad (3 t 15 min). Neile järgnesid noored (2 t 14 min) ning kõige vähem kasutasid Interneti vanemad inimesed (1 t 9 min). Huvitav on märkida, et nooremas vanuserühmas näitas internetikasutus teatud kahanemise tendentsi (2:53-1:31-2:19). Seevastu keskmises vanusegrupis püsis internetikasutus kaks esimest aastat stabiilsena ning 2006. aastaks peaaegu kahekordistus (2:47-2:48-4:10). Vanemas vanusegrupis langes internetikasutus teisel aastal, kuid tõusis 2006. aastal taas 2004. aasta tasemele (1:18-0:54-1:15) (vt tabel 3 ja Lisa 1, tabel 1).

Kui veel 2004. aasta ÜPM esseedes kurdeti üliaeglase RDS-telefoni kaudu toimiva internetiühenduse katkendlikkuse üle või puudus internetiühendus üldse, siis 2006. aasta ÜPM esseedes selliseid kaebusi enam ei kohanud. Seega on Internet viimastel aastatel veelgi levinum ning internetiühendus kodudes muutunud kiiremaks ja efektiivsemaks, sest telefoni kaudu toimiva internetiühenduse on valdavalt asendanud Interneti püsiühendus. Mitmetes peredes on arvuteid juba rohkemgi kui üks. *“Majas on kaks arvutit, mis on nii minu kui venna jaoks põhiliseks meediumiks asendades paljusid teiste meediumide funktsioone. Ema jaoks on arvuti võõras masin, mille kasutama õppimisest ta huvitatudki pole”* (Miller 2006).

Nii nagu juba eelmisest tsitaadistki aimata võib, on meediumite tarbimine üldjuhul vanusegrupiti erinev. Sama seaduspära kehtib ka Interneti puhul. ÜPM esseedest selgus, et mida noorem on Interneti kasutaja, seda meelelahutuslikumat funktsiooni Internet tema jaoks omab, ja vastupidi -- mida vanem kasutaja, seda praktilisemad on tema toimingud Internetis. *„Interneti kasutusfunktsioonid on erinevad, kuid perepoja Interneti kasutamise põhifunktsioon on suhtlusfunktsioon, mis sisaldab endas kiirteadete vahetust, foorumite külastamist, online-mänge, veel kasutab ta otsingumootori funktsioone ja oksjonite ja ostude sooritamise funktsioone. Teised pereliikmed kasutavad üksikuid funktsioone. Ema kasutab Interneti pangatehinguteks, tuludeklaratsioonide ja muude ametlike dokumentide esitamiseks, ning tütar online-mängudeks ning isa Interneti ei kasuta“* (Kutti 2006).

Kui vanemad inimesed eelistavad veel endiselt nn traditsioonilisi meediume, st uudiseid loetakse ajalehest, filme vaadatakse telerist, muusikat kuulatakse muusikakeskusest jne, siis nooremate inimeste jaoks täidab kõiki nimetatud funktsioone üha enam Internet ja seda nii põhi- kui paralleeltegevusena. Seega on Internetist noorte jaoks saanud multifunktsionaalne meedium. *„Interneti puhul ilmneski, et virtuaalmaailm on vanemate jaoks märksa kitsama tähendusega ja madalama funktsionaalsusega kui tütre jaoks. Ema ja isa on Interneti funktsioonid selgelt konkretiseerinud – see on pangäulekanneteks, meilide saatmiseks ja kirjutamiseks, informatsiooni otsimiseks; selle taga ei passita lihtsalt niisama nagu ka ei pea arvuti “niisama ja igaks juhuks” sisse olema lülitatud, et saaks soovi korral Interneti minna. Samal ajal on tütre jaoks Internet nii vahetu suhtlusvahend (MSN), ajalehe aseaine, informatsiooniallikas, meelelahutuskeskkond ja koht muusika kuulamiseks ning tõmbamiseks.*

Internetikeskkond peidab tema jaoks nii eneseharimise ja õppimise võimalusi kui ka väljundeid aja surnuks löömiseks, tutvumiseks, surfamiseks, flirtimiseks. Konstantne online-olek on norm ning see on vanemate jaoks kohati ka nii mõistetamatu, et tekitab peres konflikte“ (Kirikmäe 2004). „Minu ja venna jaoks on põhiliseks meediavahendiks siiski arvuti, mis asendab teiste meediumide funktsioone, pakkudes võimalust vaadata filme ning ka telesaateid, kuulata muusikat ning jälgida online uudiseid. Samuti pakub Internet võimaluse suhelda sõpradega, lahutada meelt ning teha vajalikke koolitöid. Kuna arvuti kasutamine on enamasti põhiliseks tegevuseks, siis paralleelseteks on näiteks söömine, telekas toimuva jälgimine või telefoniga rääkimine. Samas on arvutis endas võimalik teha mitmeid asju korraga, jättes näiteks muusika kuulamise teistele taustategevuseks“ (Miller 2006).

Suhtlemise arvuti teel teeb noorte jaoks atraktiivseks ka suhtluskanali odavus võrreldes nt mobiiltelefoniga. *“Just suhtlemisaspektist on antud meedium minule isiklikult tohutult oluline kuna Interneti teel saab teha seda praktiliselt tasuta, raiskamata raha, mida üliõpilasel on niigi vähe, telefoni arvetele” (Miller 2006).* Sama kehtib ajakirjanduslike väljaannete kohta, mida selle asemel, et osta, võib tänu Internetil ka online versioonis lugeda. *„Internet on otseselt mõjutanud trükimeedia tarbimist, kuna Internetis on identne informatsioon tasuta kättesaadaval“ (Mere 2004).* Lisaks odavusele, märkisid noored Interneti plusside hulgas ära ka selle kiiruse ja mugavuse info kätte saamisel ning uute tutvavate leidmisel. Portaali *rate.ee* populaarsust noorte hulgas teades, võib aimata, et just visuaalidega rikastatud (võimalus Internetis oma pilte üles riputada ja teiste omasid vaadata) suhtlusfunktsioon on üks olulisemaid teismeliste internetikasutust mõjutavaid tegureid. *„Suhtlus Internetis ei tähenda ainuüksi oma tutvavatega rääkimist, vaid ka täiesti võhivõraste inimestega lävimist. Tänapäeva noorte üheks arvestatavamaks ressursiks on nende kontaktid – mida tuntum ja populaarsem oled, seda parem. Internet soodustab arvukate uute tutvuste loomist. Interneti kasutamist ei paista katkestavat peaaegu et mitte miski, vaid mõnel korral lahkutakse arvutitoolilt, et vastata telefonile, kasutada tualettruumi ja panna ühte lemmiklooma söögikaussi konservi ja teise joogivett“ (Peitel 2006).* Samuti pakub arvuti noortele erutavat võimalust rollimänge mängida, nt arvutimänge mängides ja/ või jututubades oma identiteeti muutes *„Raidile [10] asendab meedia tihti naturaalselt suhtlemist. Jututubades saadab neidudele võõrastele, „kenade“ noormeeste fotosid*

enda asemel ja räägib, et on vanem. Võib öelda, et Internetis on tal kujunenud teine elu, palju huvitavam kui reaalsus“ (Jurjeva 2004).

Seda, miks vanemad inimesed Internetti igapäevaselt vähem kasutavad, püüavad noored seletada sellega, et nende vanemad pole arvutitega veel harjunud. Viimane kehtib just nende inimeste kohta, kellel pole tööülesannete täitmiseks tungivalt vaja arvutiga iga päev kokku puutuda. Vabast ajast ei leia sellised inimesed aga arvutite tundmaõppimiseks piisavalt aega ega motivatsiooni. *„Ema kasutab vaid nn vanu meediume, mida ta on harjunud kasutama lapsest saadik. Arvatavasti tänu keskharidusele ning sellest tulenevalt ka tavalisele töölise ametile ei ole tal vajadust ning ka soovi teha tutvust arvutiga. Oma toiminguid tegema ning informatsiooni saama on ta harjunud traditsioonilisemal viisil. Samuti ei leia ema aega arvuti „avastamiseks“, kuna pärast ametliku tööaja lõppu on vaja hakata ka kodus toimetama ning vähe jääb aega puhkamiseks. Vanuse ja sooga ei ole minu arvates meediumide kasutamisel seost, sest enamasti on tegu siiski inimeste enda huvitatuse ja võimalustega antud meediumit kasutada“ (Miller 2006).*

Üldtendentsid meediakasutuse mahus

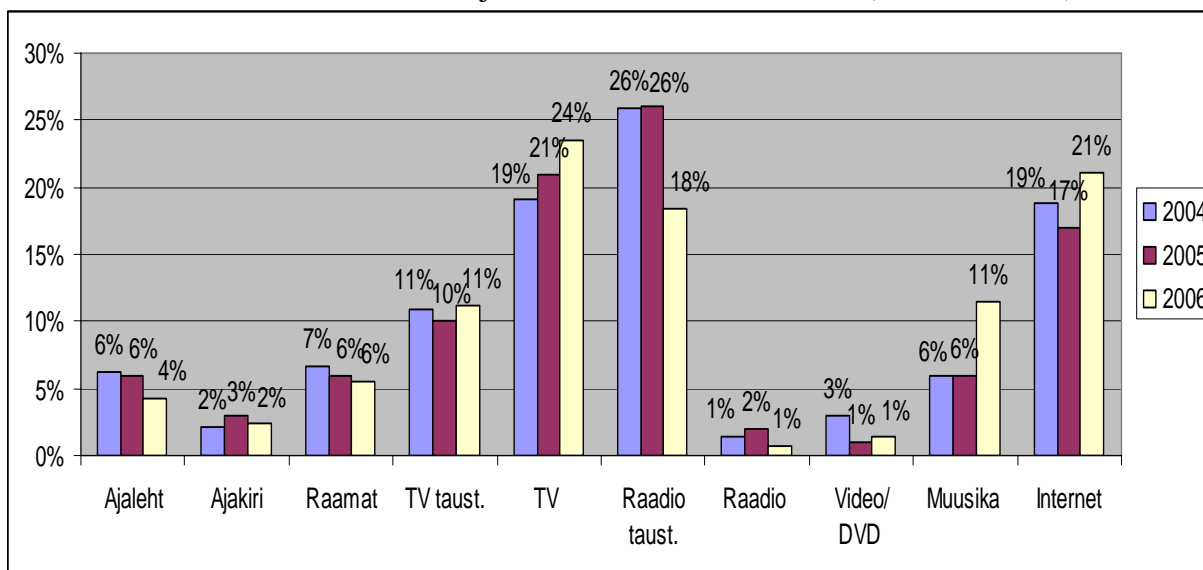
Kokkuvõttes võib öelda, et 2004-2006 Meediapäeva uurimusest selgus, et kõikidest meediumidest pühendasid inimesed vaadeldavail aastail kõige rohkem aega raadio kuulamisele kõrvaltegevusena (23% kogu meediakasutusest) (vt tabel 4 ja joonis 1 ning Lisa 1, joonised 1-3).

Tabel 4. Eri meediumide osakaal meediapäevas 2004-2006 (% küsitletutest)

Meediakanal	Keskmine		12-19 (52)	20-49 (81)	50-74 (67)
	Koht	%			
Raadio mängis taustaks	1	23	15	23	31
TV vaatamine	2	21	19	20	27
Interneti kasutamine	3	19	20	25	11
TV mängis taustaks	4	11	10	12	9
Muusika kuulamine plaadilt või kassetilt	5	8	14	7	1
Raamatu lugemine (k.a. õpikud)	6	6	11	4	5
Ajalehe sirvimine või lugemine	7	6	3	5	9
Ajakirja sirvimine või lugemine	8	3	3	2	3
Video või DVD vaatamine	9	2	3	2	1
Raadio kuulamine põhitegevusena	10	1	1	1	3
Kokku:		100	100	100	100

Populaarsuselt oli meediumitest teisel kohal teleri vaatamine põhitegevusena (21%), millele järgnes meediumide populaarsuse pingerea kolmandale kohale platseeruv Internet (19%). Teleri vaatamisele taustaks olid inimesed valmis kulutama keskmiselt 11% oma meediapäevast. Kõik ülejäänud meediumid moodustasid tarbimismahult alla 9% küsitletute meediapäevast (muusika, raamat, ajaleht, ajakiri, video/ DVD). Kõige vähem pühendasid inimesed aega raadio kuulamisele põhitegevusena (1%) (vt tabel 4 ja joonis 1). Raadio mängimine taustaks, TV vaatamine ja Interneti kasutamine jäid esikolmikusse kõigil kolmel aastal (vt Lisa 1, tabelid 8-10 ja Lisa 1, joonised 2-4).

Joonis 1. Meediakasutuse keskmine ajaline maht 2004, 2005, 2006 (% küsitletutest)

Kuna aga inimeste meediakasutus on üldjuhul kattuv, st ühel päeval tarbitakse mitmeid erinevaid meedieid ja tihti ka mitut meediumit üheaegselt, siis annaks inimeste meediakasutusest parema ülevaade erinevate meediumide kasutajate osakaalu väljaselgitamine igas vastajagrupis.

Kolmel aastal kokku oli 200 küsitleva hulgas kõige rohkem põhitegevusena teleri vaatajaid (81%). Teist kohta jäid vastajate tähelepanu võitmises jagama ajalehe lugemine/ sirvimine ja raadio kuulamine taustaks (mõlemaid meedieid tarbis 72% kõigist küsitletutest). Tasavägisele kolmandale kohale jäi Internet (71%) ja neljandale kohale teleri vaatamine taustaks (70%). Ülejäänud meedieid tarbis alla poole kõigist vastajaist (vt tabel 5 ja Lisa 1, tabelid 8-10).

Tabel 5. Meediumide kasutajate osakaal vastajagrupist 2004-2006 (% küsitletutest)

Meediakanal	Keskmine		12-19 (52)	20-49 (81)	50-74 (67)
	Koht	%			
TV vaatamine	1	81	77	83	83
Ajalehe sirvimine või lugemine	2	72	54	75	88
Raadio mängis taustaks	3	72	60	78	78
Interneti kasutamine	4	71	82	86	45
TV mängis taustaks	5	70	73	75	62
Raamatu lugemine (k.a. õpikud)	6	47	62	41	39
Ajakirja sirvimine või lugemine	7	42	39	43	43
Muusika kuulamine plaadilt või kassetilt	8	37	54	46	10
Raadio kuulamine põhitegevusena	9	19	13	12	32
Video või DVD vaatamine	10	13	17	18	5

Kui jälgida meediumide kasutajate osakaalu jagunemist erinevate meediumide vahel kolmel aastal eraldi, siis selgub, et 2004. aastal oli kõigist meedieid kõikides vanusegruppides kokku keskmiselt kõige tarbitum meedium ajaleht, mida luges/ sirvis tervelt 83% kõigist 100 vastajast. Populaarsuselt teisele kohale jäi teleri vaatamine põhitegevusena (77%) ja kolmandaks kuulas kõige rohkem inimesi raadiot (73%). Üle poole inimestest kasutas 2004. aastal Interneti (66%) ja vaatas taustaks telerit (65%) (vt tabel 11 ja Lisa 1, tabelid 8-10).

2005. aastal vaatas aga enamik 46 vastajast põhitegevusena telerit (86%). Teisele kohale jäi raadio kuulamine taustaks (77%) ja kolmandale teleri vaatamine taustaks (75%).

Tarbijate arvult neljandat kohta jäid jagama ajalehe lugemine/ sirvimine ja Interneti kasutamine (mõlemad 72%) (vt tabel 11 ja Lisa 1, tabelid 8-10). Kõiki teisi meediumeid tarbis alla poole 2005. aasta vastajaist.

2006. aasta 54 vastaja hulgas oli, sarnaselt 2005. aastaga, kõige rohkem põhitegevusena teleri vaatajaid (80%). Teisele kohale jäi Interneti kasutamine (75%) ja kolmandale teleri vaatamine taustaks (70%). Üle poole 2006. aasta vastajaist kuulas veel taustaks raadiot (64%), luges või sirvis ajalehte (62%) ja luges raamatut (60%). Ülejäänud meediumeid tarbis alla poole vastajaist (vt tabel 6 ja Lisa 1, tabelid 3-5).

Tabel 6. Meediumide kasutajate osakaal erinevatel aastatel vanusegruppides kokku (% küsitletutest)

2004 (100)	%	2005 (46)	%	2006 (54)	%
Ajaleht	83	TV	86	TV	80
TV	77	Raadio taust.	77	Internet	75
Raadio taust.	75	TV taust.	75	TV taust.	70
Internet	66	Internet	72	Raadio taust.	64
TV taust.	65	Ajaleht	72	Ajaleht	62
Raamat	45	Ajakiri	41	Raamat	60
Ajakiri	42	Raamat	37	Ajakiri	41
Muusika	41	Muusika	33	Muusika	36
Raadio	25	Raadio	24	Video/ DVD	13
Video/ DVD	19	Video/ DVD	8	Raadio	8

Vanusegrupiti tarbis 2004-2006 aastal kokku keskmiselt kõige rohkem inimesi, nii nooremas kui ka keskmises vanusegrupis, Internetti (vastavalt 82% ja 86%). Kõige suurem osa küsitletud vanematest inimestest seast luges või sirvis ajalehti (88%). Kõikides vanusegruppides jäi tarbijate arvult teisele kohale teleri vaatamine põhitegevusena (vastavalt 77-83-83%). Kolmandana kuulas nii keskmises kui vanemas vanusegrupis kõige rohkem inimesi taustaks raadiot (mõlemas grupis 78%) ning noorte grupis oli nimetatud kohal kõige enam taustaks teleri vaatajaid (73%) (vt tabel 7 ja Lisa 1, tabelid 3-5).

Tabel 7. Meediumide kasutajate osakaal vanusegruppides
2004-2006 (% küsitletutest)

12-19 (52)		20-49 (81)		50-74 (67)	
Internet	82	Internet	86	Ajaleht	88
TV	77	TV	83	TV	83
TV taust.	73	Raadio taust.	78	Raadio taust.	78
Raamat	62	TV taust.	75	TV taust.	62
Raadio taust.	60	Ajaleht	75	Internet	45
Muusika	54	Muusika	46	Ajakiri	43
Ajaleht	54	Ajakiri	43	Raamat	39
Ajakiri	39	Raamat	41	Raadio	32
Video/ DVD	17	Video/ DVD	18	Muusika	10
Raadio	13	Raadio	12	Video/ DVD	5

3.2 Eri meediumitele kulutatava aja jagunemine konkreetsete kanalite vahel

Ajalehe sirvimine või lugemine

2004-2006. aastal oli kõikides vanusegruppides kokku keskmiselt kõige loetumaks/sirvitumaks ajaleheks *Postimees*, mida luges 47% kõikidest vastajatest. Loetavuselt teisele kohale jäi kolme aasta lõikes *Eesti Päevaleht* (21%) ja kolmandale *SL Õhtuleht* (19%). Veel loeti (loetavuse kahanevas järjekorras) *Äripäeva*, *Eesti Ekspressi*, *Pärnu Postimeest*, *Maalehte*, *Linnalehte*, *Tartu Postimeest* ja *Sirpi*. Kõiki ülejäänud ajalehti luges vaid 1% vastanutest (vt tabel 8 ja Lisa 1, tabel 6).

Tabel 8. Ajalehtede loetavus vanusegruppides 2004-2006 (% küsitletutest)

Ajalehed	Keskmine		12-19 (52)	20-49 (81)	50-74 (67)
	Koht	%			
Postimees	1	47	27	52	60
Eesti Päevaleht	2	21	19	20	26
SLÕ	3	19	15	21	21
Äripäev	4	11	2	13	17
Eesti Ekspress	5	8	1	8	16
Pärnu Postimees	6	4	6	2	3
Maaleht	7	4	0	4	7
Linnaleht	8	3	0	3	5
Tartu Postimees	9	3	1	3	5
Sirp	10	2	0	2	3

ÜPM esseedes toodud andmeid ei ole võimalik meediapäevikute kvantitatiivsete tulemustega otseselt võrrelda, sest esseesid käsitlen ma selles töös vaid ülevaatlilikult. Sellele vaatamata võib öelda, et ka esseedes mainiti kõige rohkem meediapäeviku ajalehtede loetavuse pingerea tabelis väljatoodud kolme esimest ajalehte: *Postimeest*, *Eesti Päevalehte* ja *SL Õhtulehte* (vt tabel 8). Kaht esimest ajalehte lugesid inimesed, kes soovisid päevauudistest põhjalikku ülevaadet, *SL Õhtulehte* aga need, kes eelistasid meelelahutuslikku lähenemist uudistele. Üldiselt võib öelda, et *SL Õhtulehte* lugesid ja sirvisid eelkõige noored, aga *Postimeest* ja *Eesti Päevalehte* eelistasid vanemad inimesed. “Trükiajakirjandus on selgelt pereliikmete vahel ära jaotunud: isa ammutab päeva esimesed uudised *Eesti Päevalehest*, vanem poeg *SL Õhtulehest*, koju tellitud ajakirju loeb ainult pereema jne” (Lepp 2004). Kaju oli inimestel tellitud kas *Postimees*

või *Eesti Päevaleht*, *SL Õhtulehte* ja *Eesti Ekspressi* osteti enamasti tellitud lehtedele lisaks.

Ajalehe rubriikide lugemine

Kolmel aastal kokku oli kõige loetumaks ajalehe rubriigiks “Uudised Eestist”, mida luges kõikides vanusegruppides kokku keskmiselt üle poole vastanuist (59%). Järgnesid rubriigid “Uudised välismaalt” (39%) ja “Sisepoliitika” (37%). Üle 30% vastajatest lugesid veel arvamusi ja arutlusi päevasündmustest (34%) ja koomiksi rubriiki (32%). Ülejäänud rubriike luges alla 30% vastajatest (vt tabel 9 ja Lisa 1, tabel 7).

Tabel 9. Ajalehe rubriikide loetavus vanusegruppides 2004-2006 (% küsitletutest)

	Keskmine				
Rubriigid	Koht	%	12-19 (52)	20-49 (81)	50-74 (67)
Uudised Eestist	1	59	33	69	76
Uudised välismaalt	2	39	11	55	51
Sisepoliitika	3	37	10	45	56
Arvamused ja arutlused päevasündmustest	4	34	0	44	59
Huumor, koomiksid	5	32	39	34	25
Olemuslood, reportaažid	6	28	9	32	43
Oma linna, valla, maakonna uudised	7	27	11	25	45
Sport	8	27	15	32	34
Majandus, äri, ettevõtlus	9	26	6	31	41
Välispoliitika	10	26	6	35	37
Kuritegevus, politsei	11	25	7	28	40
Kool, haridus, õppimine	12	22	6	29	32

Ka ühe pere meediapäeva esseedest selgub, et nooremad pereliikmed eelistavad tõsisematele lugudele ajalehest lugeda koomikseid, horoskoopi jms. *“Perepöeg üldiselt ajalehti ei loe, vaid sirvib ja seda ka üldiselt harva. Tema meelisrubriikideks on huumor, koomiksid ning sport”* (Höglund 2006). ÜPM esseedes ei olnud üldjuhul tavaliselt täpsustatud, mis rubriike vanemad pereliikmed lugesid, kuid arvatavasti oli nende huvi erinevate rubriikide vastu suurem kui pere noorematel liikmetel.

Ajakirja sirvimine või lugemine

Kolmel aastal jäi ajakirjade lugejate arv kõikide vastajate seas keskmiselt 9% piiresse. Kõige populaarsemaks ajakirjaks osutus *Kroonika*, populaarsuselt teisele kohale jäi *Stiina* (5%) ja kolmandat kohta jäid jagama ajakirjad *Anne* ja *Eesti Naine* (mõlemaid luges 4% kõikidest küsitletutest). 3% vastajatest luges veel *Eesti Loodust*, *Kodutohtrit* ja *Stiili*. Ülejäänud ajakirju luges 2% või vähem lugejatest (vt tabel 10 ja Lisa 1, tabel 8).

Tabel 10. Ajakirjade loetavus vanusegruppides 2004-2006 (% küsitletutest)

Ajakiri	Keskmine		12-19 (52)	20-49 (81)	50-74 (67)
	Koht	%			
Kroonika	1	9	13	7	6
Stiina	2	5	9	2	0
Anne	3	4	8	1	2
Eesti Naine	4	4	0	3	8
Eesti Loodus	5	3	7	1	1
Kodutohter	6	3	0	3	5
Stiil	7	3	5	1	2
Elukiri	8	2	0	2	5
Horisont	9	2	1	2	4
Nädal	10	2	3	3	0
Pere ja Kodu	11	2	0	3	3
Tehnikamaailm	12	2	4	0	2
Sporditäht	13	2	4	1	0
Looming	14	2	0	1	4
Just	15	2	3	0	2
Auto Bild	16	2	0	4	0
FHM	17	2	0	3	2

ÜPM esseede põhjal võib öelda, et mehed lugesid enamasti tehnikaajakirju, nagu nt *Autoleht*, *Tehnikamaailm* jt. ning vähesel määral ka meeste meelelahutusajakirju nagu *FHM*, *Maaja* jt. Naised lugesid tüüpiliselt naiste- ja pereajakirju. Mehed huvi ajakirjade vastu ei põhjendanud, naised seevastu tunnistasid, et otsivad ajakirjadest igapäevaelus vajaminevaid praktilisi nõuandeid ja ka emotsionaalset tuge. „*Ajakirjadest otsib ta vastuseid enda probleemidel, teiste mõtete abil püüab ta omaenese elu lahata*“ (Keskaik 2004). Enamasti lugesid mehed meesteajakirju ja naised naisteajakirju, kuid vahel võeti sirvimiseks kätte ka abikaasa ajakiri. „*Mis puutub ajakirjadesse, siis juba nimetuse järgi (Eesti Naine ning Eesti Jahimees) võib arvata, kellele eelkõige kumbki tellitud on. /.../ Samas on näha, et kohati võetakse ette ka nõ teine ajakiri (näiteks*

*põneva ja talle huvi pakkuva persooniloo puhul Eesti Naises loeb isa seda kindlasti, ent üldjuhul on see osa meediatarbimisest siis kõige rohkem kindlates raamides, st ühel üks ja teisel teine väljaanne“ (Konrad 2004). Sarnast oma-sihtgrupile-mitte-omast ajakirjade lugemise tendentsi võis kohata lisaks sooliselt spetsiifilistele ajakirjadele ka vanuseliselt spetsiifiliste ajakirjade puhul, nt tunnistasid mõned emad, kes olid oma tütrele *Stiina* vm ajakirja tellinud, et loevad väljaannet lapse kõrvalt ka ise.*

Kui ajakirjad olid tellitud koju, siis reeglina sirviti ja loeti neid pikema aja jooksul. Vahel telliti ajakirju koju vaid soodsa pakkumise ja telekava pärast, nagu nt ajakiri *Just*. Kui ajakirju koju tellitud polnud, siis sirvisid või lugesid (eriti just naised) neid juuksuris või arsti juures ooteruumis, harvemal juhul osteti ka koju. *“Ajakirju eriti ei loeta, ema sirvib harva töö juures Kroonikat, Eesti Naist, tütar ostab mõnikord ingliskeelse Cosmopolitani, Stiili, Anne”* (Belovas 2006). Levinud oli ka ajakirjade vahetamine sõprade, töökaaslaste või naabritega. *“Kroonikat saab lugeda vanaema juures. Horisoni saame naabrimehelt. Tema saab meilt autoajakirjad”* (Vohli 2005). Kui ajakirju osteti, siis oli pigem tegemist poe järjekorras seistes ja ajakirjaletti vaadates tehtud spontaanse otsusega, kui plaanipärase tegevusega.

Raamatu lugemine

Kõigil kolmel aastal loeti nooremas vanusegrupis (12-19) kõige rohkem kohustuslikku kirjandust. Lisaks erinevatele õpikutele mainiti kohustusliku kirjanduse hulgas selliseid raamatuid nagu: Eduard Tuglase *“Väike Illimar”*, Albert Kivikase *“Nimed marmortahvilil”* (kahel korral), William Goldingu *“Kärbeste jumal”*, Astrid Lindgreni *“Vennad Lõvisüdamed”*, August Kitzbergi *“Libahunt”*, Tennessee Williamsi *“Klaasist loomaaed”* ja *“Tramm nimega iha”*, Émile Zola *“Söekaevurid”* ning Jaan Krossi *“Väljakaevamised”*. Kohustusliku kirjanduse lugemist eriti kommenteerida ei tahtud. Siiski ütles üks vastajaist, et *“Raamatuid loen üldse vähe, sest mul on väga spetsid konspektid ja paljundused.”* Järelikult piirdub mõne 12-19 aastase raamatute lugemine õpikutega, kui nendegagi.

Kuid mõningatel juhtudel lugesid noored raamatuid siiski ka enda vabast tahtest. Selliste raamatute hulgas mainiti ära nt : Madonna *“Inglise roosid”*, Louis Sachari ingliskeelne seiklusromaan *“Holes”*, Tolkieni ingliskeelne *“Lord of the Rings”*, Reet

Mae "Miljonipoiss", Roger Zelazny ulmeromaan "Avalon'i püssid", Stanley Gardneri kriminull "Kaks juhtumit", Garfield'i ingliskeelne koomiks ja J. K. Rowlingu "Harry Potter". Viimast raamatut mainiti lausa neljal korral. Vastuseks küsimusele, miks seda raamatut loetakse, vastas üks küsitletutest: "Raamat pakub huvi oma seiklusrikkuse ja põnevuse poolest. Teiseks kõik ju loevad seda."

Keskmisses vanusegrupis loeti samuti rohkelt ilukirjandust, kuid erinevalt noortest loeti ilukirjandust mittekohustuslikus korras ning lisaks loeti ka palju erialast kirjandust. 2004. aastal lugesid 20-49 aastased Meediapäeva küsitletud selliseid raamatuid nagu: George Orwelli "1984" ja "Kummardus Katalooniale", Emil Tode "Piiririik", Witold Gombrowiczi "Päevaraamat", Antonie de Saint-Exupery "Väike prints", Charles Bukowski "Põhjatus piiril: peidus elulood", Kadri Kõusaare "Vaba tõus", Chuck Palahniuk'i "Invisible Monsters", Arthur Hailey "Final diagnosis" ja Chris Adleri armastusromaan "Random Hearts". Ulmekirjandusest loeti Michael Cordy "Nullkuritegu"; ajaloolistest romaanidest Aleksander Solzenitsõni "Gulagi Arhipelaagi"; biograafiatest Margareta Stömstedti "Astrid Lindgreni elulugu"; erialasest kirjandusest John Potter Don Coheni "Muudatuste keskmes". Lisaks veel Tiit Madissoni "Maailma uus kord", Priit Vesilinnu artiklite kogumikku "Eestlane igas sadamas", Tõnu Luige "Filosoofiast kõnelda" ja Johannes Silveti inglise-eesti sõnaraamatut. 2005. aastal lugesid 20-49 aastased Meediapäeva uurimuses osalejad 2004. aasta vastajatest rohkem erialast kirjandust nagu nt: "Maksukorralduse seadus", Tiit Masso "Ehituskonstruktori käsiraamat" ja eneseabi ehk nõuanderaamatuid nagu nt: Neale Donald Walschi "Jutuajamised jumalaga" ja Gael Lindenfieldi "Enesekindel laps". Ilukirjanduslikest teostest kuulus noorema keskea ja keskealiste lugemisvarasse 2005. aastal Lutsu "Kevad" ja Vikram Sethi "Tasavägine muusika" ja ulmekirjandusest Aldous Huxley "Hea uus ilm". Ka 2006. aastal oli keskmises vanusegrupis hinnas erialane kirjandus, nagu nt: Ruth Alase "Strateegiline juhtimine", Ian Moore'i "Does Your Marketing Sell?", Teodor Kriguli "Metsa takseerimine", Jüri Vilipõllu "MS Excel arendussüsteem Visual Basic", "Äriühingud" ja neuroloogiaalane raamat diagnooside lahtiseletamise kohta (pealkirja ei täpsustatud). Ilukirjanduslikest teostest mainiti: Patricia Cornwelli "The Last Precinct", Erik Tohvri "Kodumaja"; ajaloolistest raamatutest luges üks lugeja inglise keeles raamatut Stalingradi ajaloost, kuid raamatu pealkirja täpsustada ei osanud. Lisaks loeti veel inglise keeles Aref M. Al-Khattari

raamatut *“Religion and Terrorism”* ja George Mikes’i humoorikat teost *“Kuidas olla välismaalane”*.

Vaatamata korralikule nimekirjale raamatutest, mida 20-49 aastased Meediapäeva küsitletud 2004-2006. aastal lugesid, kurtsid mitmed inimesed aja vähesuse üle. Nt ütles üks vastajaist: *“Võiks rohkem lugeda, aega ei ole. Minu jaoks on see, mis ma loen veidi vähe. Olen rohkem lugenud”* ja üks teine vastaja kurtis: *“Tavaliselt ei ole aega lugeda, aga kui keegi midagi soovitab, siis loen.”* Erinevalt 12-19 aastaste grupist leidis keskealiste grupis ka suuri lugejaid. Üks viimasesse vanusegruppi kuulujatest nimetas end nt raamatulugemissõltlaseks, väites et loeb igal õhtul vähemalt 1-2 tundi raamatuid.

Kõige vanemas vanusegrupis loeti 2004. aastal ilukirjanduslikest teostest järgmisi raamatuid: Stella Cameroni *“Tõeline õndsus”*, Paulo Coelho *“11 minutit”* (vene keeles), Andrus Kivirähki *“Rehepapp”*, Endla Tegova *“Laulatatud”*, Milan Kundera *“Olemise talumatu kergus”* ja Kerttu Rakke *“Iluasjake”*. Viimast raamatut kommenteeris selle lugeja järgnevalt: *“Väga häiris raamatu kerglane peategelane, kuid huvist uue kirjaniku vastu lugesin raamatu lõpuni”*. Lisaks loeti veel ühte venekeelset ajaloolist romaani, mille pealkirja lugeja ei osanud täpsustada. Populaarsed oli erinevad mälestuste ja elulooraamatud nagu nt: Enno Tammeri tuntud eestlaste elulugudest *“Elujõud”*, Henry Troyat *“Tšehhov”*, Elme Väljaste *“Kahetsus”* ja lisaks veel üht venekeelset mälestuste raamatut, mille pealkirja ja autorit küsitletav ei maininud. Loeti ka eneseabiraamatuid nagu nt: Anthony Robbinsi *“Sisemine jõud”* ja Kenneth Blanchardi *“Ühe minuti juht”*; käsiraamatutest aianduse käsiraamatut *“Koduaed”*. Kriminullidest loeti Mario Puzo *“Viimane Don”* ja üht vene kriminulli, mille pealkirja ega autorit vastaja ei täpsustanud. Veel luges üks vastaja Kati Murutari dokumentaalset seiklusjuttu *“10 neegrit ja Katjuša”*. 2005. aastal mainisid vanemad inimesed kokku vaid kolme raamatut: Tiit Masso erialast raamatut *“Ehituskonstruktori käsiraamat”*, Jenny Glanfieldi ajaviiteromaani *“Pildid albumis”* ja ingliskeelset raamatut Stalini eluloost. 2006. aastal lugesid vanemad inimesed rohkelt ajaloolist ilukirjandust, nagu nt: Larissa Vassiljeva *“Kremlis naised”*, William Taubmani *“Hruštšov”*, Karl Ristikivi *“Õige mehe koda”*, Max Jakobsoni *“20. sajandi lõpparve”* ja Madis Kõivu ja Vaino Vahingu *“Endspiel: Laskumine orgu”*. Lisaks loeti Kate Saundersi ajaviiteromaani *“Abielumäng”*, Jevgeni Petrovi satiiri *“12 tooli”*, vana Joh. G. Schwartz kooliõpikut aastast 1855 *“Wiskika, ehk õppetud lodud asjade issewisidest ja wäggedest”*, Sarah Edmondsi kokandusalast

raamatut “50 pajarooaga”, Deborah H. Stroberi biograafiat “*His Holiness the Dalai Lama*” ja Käbi Laretei „Pihtimusi“. Kaks vanemat inimest lugesid ka lasteraamatuid: Eno Raua “Sipsikute juturaamat” ja J. K. Rowlingu “Harry Potter ja segavereline prints”.

Mitmed vanemad inimesed märkisid, et ostavad uusi raamatuid harva või ei osta üldse, nt nentis üks vastajaist: “*Ostan valikuliselt, harva. Raamatukogust [laenutan] elulugusid, kriminaalromaane, ka vene keeles.*” Erinevalt noortest ja keskmisest vanusegrupist, märkisid mõned vanemad vastajad, et neile meeldib samu raamatuid korduvalt lugeda. Nt ütles üks vastajaist, et “*Mul on kodus sari “Mosaiik”. Neid raamatuid on mul 30-40. Need on kunagi ammu juba loetud, nüüd läheb teine ring. Üldiselt loen aga harva, pole aega. Vahel, kui õhtul uni ei tule, loen mõne huvitavama tüki Šveigist või Kolmest musketärist, kuigi mõlemad on mul vähemalt 10 korda juba läbi loetud.*” Seega sarnaselt 20-49 aastastele selgus, et ka 50-74 aastastel ei jätku raamatute lugemiseks piisavalt aega. Üks vastajatest kommenteeris olukorda järgnevalt: “*Kahjuks tuleb täna selleks, et lugeda, aega võtta, kuna elutempo ei võimalda muidu lugeda, kuid lugemine on vajalik ja lugeda tahaks oluliselt rohkem.*” Teine vastaja lisas: “*Raamatuid meeldib lugeda. Raamatulugemine on nagu puhkus. Hetkel aga ühtegi raamatut pooleli pole, sest aega on vähe.*”

Kuigi meediapäeviku andmete järgi luges vanem vanusegrupp kõige vähem raamatuid (29 min) ja selgus, et ka tänapäeva vanadel inimestel ei leidu raamatute lugemiseks kiire töögraafiku tõttu aega, siis ÜPM esseedes esines ka vanaemasid, kes loevad väga palju raamatuid ja on elukohajärgse raamatukogu väga aktiivsed külastajad. Ühe sellise vanaema lugemisharjumusi kirjeldas essee kirjutaja järgnevalt: “*Tütrest ja tütre türest erinevalt loeb vanaema väga palju raamatuid. Eriti huvitavad teda ajalookirjeldused ning memuaarid*” (Kald 2005). Vanuseliselt keskmisse vanusegruppi kuuluvad naised lugesid erinevaid enesebiraamatuid sellistelt autoritelt nagu Paulo Coelho ja Luule Viilma. Tõsi küll, ise nimetasid nad konkreetsete autorite teoseid mitte küll eneseabi- ehk nõuanderaamatuteks, kuivõrd filosoofilisteks ja religioosseteks teosteks (vt Keskaik 2004).

Raamatuid loeti enamasti õhtul, kui on rohkem vaba aega. „*Raamatuid loeb ta ebareeglipäraselt, tavaliselt tund või paar õhtusel ajal, siis kui päevatöö on lõppenud /.../*“ (Keskpäik 2004).

Telekanali vaatamine

Telekanalitest vaadati kolmel aastal keskmiselt kõikides vanusegruppides kokku ETV-d (59%), millele järgnes väga tasavägiselt TV3 (58%) ja kolmandale kohale jäi telekanal Kanal 2 (54%). Kui kõiki Eesti telekanaleid vaatas üle poole kõikidest vastajatest, siis välismaiste kanalite vaatajate arv oli drastiliselt väiksem. Välismaistest kanalitest osutus keskmiselt kõige vaadatuimaks VH1 (4%), millele järgnesid MTV (3%) ja Discovery (2%). Kõiki teisi telekanaleid (ka ühte Eesti oma – ALO TV-d) vaatas üks või vähem protsenti vastajatest (vt tabel 11 ja Lisa 1, tabel 9).

Tabel 11. Telekanalite vaadatavus vanusegruppides 2004-2006 (% küsitletutest)

TV kanal	Keskmine		12-19 (52)	20-49 (81)	50-75 (67)
	Koht	%			
ETV	1	59	48	50	81
TV3	2	58	66	61	49
Kanal 2	3	54	49	62	51
VH 1	4	4	7	3	2
MTV	5	3	9	2	0
Discovery	6	2	0	3	3

Populaarsemate saadetena toodi ÜPM esseedes välja Pealtnägija (ETV), Miljonimäng (TV3), Happy Hour (Kanal 2), Ärapanija (Kanal 2), Tähed muusikas (TV3). Kodumaistest uudistesaadetest vaadati kõiki: hommikuti Terevisiooni (ETV) ning õhtuti Seitsmeseid uudiseid (TV3) ja Aktuaalset kaamerat (ETV) ja Reporterit (Kanal 2). Kodumaistest seriaalidest vaadati kõige rohkem Kodu keset linna (TV 3) ja Õnne 13 (ETV). Esimest vaatasid rohkem nooremad, teist vanemad pereliikmed. Välismaistest seriaalidest mainiti Jalgpallurite naisi (Kanal 2), Nip/Tuc-i (Kanal 2), Ühe miili klubi (Kanal 2, 2005), Mulla all (Kanal 2, 2005), Sopranosid (ETV, 2005) ja C.S.I.: Kriminalliste (TV3). „*Koos vaadatakse üldjuhul Seitsmeseid uudiseid, Pealtnägijat, Ärapanijat, Miljonimängu ja mõningaid mängufilme. Lahknevused tekivad näiteks C.S.I. kriminalistide puhul, kuna samal ajal on eetris ka Nip/Tuc, samuti siis, kui*

samaaegselt näidatakse märuleid (isa lemmikud) ning romantilisi draamasid/komöödiaid (“naistekad”)“ (Belovas 2006). Erinevusi naiste ja meeste filmieelistustes, kui ka teiste saadete osas, mainiti küllaltki sageli. Ka vanuseti olid saadete žanrilised eelistused erinevad. “*Ema vaatab rohkem draamaseriaale, isa eelistab uudiseid ja dokumentaalsaateid. Mina jälgin jällegi rohkem mängufilme ja huumorisaateid*” (Jaaska 2005).

Lõuna-Ameerika päritolu seebiseriaale vaatasid kõige rohkem vanemad naised, kuid lõõgastuseks peale tööd või kodus lapse kõrvalt meeldis neid vaadata ka noorematel naistel ning peale kooli vaatasid seriaale isegi noorukid, nii tüdrukud kui ka mõned poisid. Seebiseriaalide vaatamist nimetati “*ajupuhkuseks*” (Hool 2006). Kui noorem ja keskmine vanusegrupp vaatasid telerit sageli üsna planeerimatult, st panid teleri niisama taustaks mängima, siis pere kõige nooremad (nooremad kui Meediapäeva noorim vanusegrupp) ja kõige vanemad liikmed vaatasid telerit planeeritumalt kui teised. Lapsed istusid teleri ette, et vaadata põhitegevusena multifilme ja teisi lastesaateid, nagu nt Tweenie põngerjaid (ETV) ning vanaisad-vanaemad lülitasid teleri enamasti sisse saatekavas vaatamisväärses märgitud saadete ajaks. „*Vanaisa püüab alati regulaarselt tarbida järgnevaid saateid: 33 küsimust, Kodu keset linna, Õnne 13, Raport, Avatud toimik, Politseikroonika, Happy Hour, 112, Kes tahab saada miljonäriks, Õige valik, Seitsmesed uudised*“ (Mere 2004).

Telekanali vaatamine taustaks

Taustaks vaadati kolmel aastal keskmiselt samuti kõige rohkem Eesti telekanaleid. Esikohale platseerus TV3 (32%), teisele tasavägiselt ETV (31%) ja kolmandale Kanal 2 (25%) (vt tabel 12 ja Lisa 1, tabel 10). Teisi kanaleid vaatas kõrvaltegevusena neli või vähem protsenti kõikidest küsitletutest.

Tabel 12. Telekanalite vaadatavus taustaks 2004-2006 (% küsitletutest)

Raadiojaam	%
TV 3	32
ETV	31
Kanal 2	25
VH 1	4
MTV	3

Telekanali vaatamine põhitegevusena

Telerit vaatasid vastanud pigem põhitegevusena kui taustaks. 2004-2006. aastatel küsitletute seas põhitegevusena kõige vaadatumateks telekanaliteks osutusid *ETV* ja *TV3*, mida vaatasid peaaegu pooled kõikidest vastanutest (mõlemaid 49% vastajatest). Teisele kohale jäi *Kanal 2* (45%) (vt tabel 13 ja Lisa 1, tabel 11). Kõiki teisi kanaleid vaatas põhitegevusena üks või vähem protsenti kõikidest küsitletutest.

Tabel 13. Telekanalite vaadatavus põhitegevusena 2004-2006 (% küsitletutest)

TV kanal	%
ETV	49
TV 3	49
Kanal 2	45

Nagu juba eelpool mainitud, on kõige suuremad põhitegevusena teleri vaatajad vanemad inimesed. ÜPM esseedest selgus, et mida vanem on inimene, seda traditsioonilisemad on tema meediatarbimisharjumused. Kui nooremad inimesed tahavad alati proovida uusi meediatarbimise võimalusi (nt raadio kuulamine mp3-lt), siis vanematele inimestele on iseloomulik harjumuspäraseks kujunenud meediumite ja meediakanalite tarbimine. Nt. kirjutas Indrek Kald oma essees, kuidas vaatlusaluse perekonna vanaema vaatab aastate pikkuse harjumusena telerist alati *ETV* uudistesaadet Aktuaalne kaamera. Vanadaam põhjendab oma eelistust sõnadega: “*AK-s on tähtsamad asjad ikka sees, ebaolulisi asju seal eriti pole*” ja võrdleb seda *Kanal 2* uudistesaatete *Reporter*, mille kohta vanadaam arvab, et “*seal on uudiste kõrval palju häirivat lisainfot*” (Kald 2005).

Raadio kuulamine

Raadiojaamadest osutus kolmel aastal kõikides vanusegruppides keskmiselt kõige kuulatumaks *Raadio Sky Plus* (17%). Teiseks kuulatumaks raadiojaamaks oli tasavägiselt *Vikerraadio* (16%) ja kolmandaks *Raadio Uno* (11%). Veel kuulati selliseid raadiojaamu nagu *Raadio Kuku*, *Raadio Elmar*, *Raadio 2* ja *Star FM*. Ülejäänud raadiojaamu kuulas kaks või vähem protsenti kõikidest vastajatest (vt tabel 14 ja Lisa 1, tabel 12).

Tabel 14. Raadiojaamade kuulatavus vanusegruppides 2004-2006 (% küsitletutest)

Raadiojaam	Keskmine		12-19 (52)	20-49 (81)	50-74 (67)
	Koht	%			
Raadio Sky Plus	1	17	22	22	6
Vikerraadio	2	16	5	9	35
Raadio Uuno	3	11	21	9	4
Raadio Kuku	4	10	1	9	21
Raadio Elmar	5	9	0	12	16
Raadio 2	6	8	3	15	7
Star FM	7	4	3	8	1
Raadio Sky	8	2	6	0	0
Uuno Pop	9	2	2	3	0

Nagu juba eelpool öeldud, kuulavad raadiot nii taustaks kui põhitegevusena kõige rohkem vanemad inimesed. „Vanaisa puhul on tegemist kõige suurema raadiotarbijaga. Raadio lülitatakse sisse hommikul kui ärgatakse ja lülitatakse välja enne magamaminekut. Põhiajast mängib raadio taustana /.../. Eraldi mainimist väärisid muusikalised õnnesoovid, veteranide jutusaade (laupäeviti), kuuldemängud, samuti uudised. Vanaisa leidis, et tänu raadiole on ta piisavalt kursis uudistega, et võib vajaduse korral kasutamata jätta teiste meediumide uudistetarbimise“ (Mere 2004).

ÜPM esseedes inimesed üldjuhul lemmik raadiojaamu välja ei toonud. Siiski leidis ka erandeid, nagu nt 36-aastane pereisa Peeter, kes eelistas kõikidele teistele raadiojaamadele Kuku Raadiot, “sest see on raadio mõtlevale inimesele, teised on rohkem tilu-lilutamine. Vikerraadio on rohkem penskaritele...” Saadetest meeldivad Peetrile Tehnokratt, Tipptund ja Hillar Palametsa ajaloominutid. /.../ Veel mainis pereisa, et kindlasti ei kuula ta Raadio 2 kanalit, sest seal mängivad muusikat Koit Raudsepp ja Märt Rannamäe (Rum 2004).

Raadiojaama kuulamine taustaks

Taustaks kuulati kolmel aastal keskmiselt Vikerraadiot (16%), Raadiot Sky Plus (15%), Raadiot Uuno (12%) ja Raadiot Elmar (10%). Kõiki teisi raadiojaamu kuulas taustaks üheksa või vähem protsenti küsitletutest (vt tabel 15 ja Lisa 1, tabel 13).

Tabel 15. Raadiojaamade kuulatavus taustaks 2004-2006 (% küsitletutest)

Raadiojaam	%
Vikerraadio	16
Raadio Sky Plus	15
Raadio Uuno	12
Raadio Elmar	10
Raadio Kuku	9
Raadio 2	8
Star FM	3
Raadio Uuno Pop	2
Raadio Ring FM	2

Raadiojaama kuulamine põhitegevusena

Põhitegevusena kuulati raadiot palju harvem kui taustaks. *Vikerraadio* (7%) pälvis kolme aasta lõikes põhitegevusena kuulatavatest raadiojaamadest esikoha. Teisele kohale jäid *Raadio Uuno* ja *Raadio Sky Plus* (mõlemaid kuulas 2% kõigist vastanuist). Teisi raadiojaamu kuulas põhitegevusena üks protsent küsitletutest (vt tabel 16 ja Lisa 1, tabel 14).

Tabel 16. Raadiojaamade kuulatavus põhitegevusena 2004-2006 (% küsitletutest)

Raadiojaam	%
Vikerraadio	7
Raadio Uuno	2
Raadio Sky Plus	2
Star FM	1
Raadio 4	1
Raadio 2	1
Raadio Elmar	1
Raadio Kuku	1

Video/ DVD vaatamine

Järgnevalt toon aastati ja vanusegrupiti eraldi välja kokkuvõtte meediapäevikute kommentaaride osast video/ DVD vaatamise kohta. Kuna paljud küsitletud ei täpsustanud filmi nime, mida nad vaatasid, siis esineb allpool toodu andmetes ka üldistus, nt esinevad mõned filmid vaid oma žanrinimega. Sulgudesse on lisatud andmed selle kohta, mitmekesi videosalvestist vaadati ning kas seda tehti põhi- või kõrvaltegevusena. Ka need andmed võivad kohati puududa, sest küsitlajad ei märganud seda arvatavasti iga kord küsitletavatelt küsida. Kui salvestise ees on toodud kaldkriipsuga eraldatud keeled, siis tähistab esimene neist keelt, milles film/ saade oli ning teine tähistab keelt, millesse salvestis oli subtiitrite kujul tõlgitud.

2004. aastal vaatasid 12-19 aastased Meediapäeva küsitletud järgmisi DVD- või videosalvestisi: filmi “Nimed marmortahvilil” (üks), jaapani/inglise animafilmi (põhitegevusena, üks), inglise/eesti seiklusfilmi (kolmekesi), inglise draamat (põhitegevusena, kahekesi), draamat “Roheline miil” (vaatamine jäi pooleli), põnevusfilmi “Kokaiin” (põhitegevusena) ja seiklusfilmi “Üksinda kodus” (põhitegevusena). Kahte viimast filmi vaatas üks ja sama vastaja.

20-49 aastased küsitletud vaatasid 2004. aastal järgmisi videosalvestisi: inglise draamat (põhitegevusena, üks), inglise põnevusfilmi (seltskonnaga), inglise/eesti komöödiat (põhitegevusena, kahekesi), inglise dokumentaalfilmi (põhitegevusena, üks), filmi “Kaklusklubi” (kõrvaltegevusena, seitsmekesi), koduvideot poiss-sõbra isa sünnipäevast (põhitegevusena, kahekesi).

50-74 aastased vaatasid 2004. aastal järgmisi videosalvestisi: inglise/vene melodraamat “Inglite linn” (kahekesi), inglise õppefilmi golfist (põhitegevusena, üks), emadepäeva lasteaiapeo videot (põhitegevusena, seitsmeteistkümnekesi), kaks inimest vaatasid põhitegevusena ajaloolist inglise/vene melodraamat “Viimane samurai” (üks kahekesi, teine kolmekesi).

2005. aastal vaatas vaid üks 12-19 aastane Meediapäeva vastanu küsitletaval päeval videot. Selleks oli eestikeelne talvesõidu õppevideo (põhitegevusena). 20-49 aastaste vanusegrupist vaatasid videosalvestisi 2005. aastal kaks inimest. Esimene vaatas Eurovisiooni lindistust (põhitegevusena, üheksakesi) ja teine inglise seiklusfilmi “*Electra*” ja ulmefilmi “*Hell Boy*” (mõlemaid põhitegevusena ja üks). 50-74 aastased 2005. aastal videosalvestisi ei vaadanud.

2006. aastal vaatas 12-19 aastastest videot/ DVD-d vaid kaks inimest. Esimene vaatas inglise/vene komöödiat ja inglise märulit (mõlemaid põhitegevusena). Teine aga inglise muusikavideot (põhitegevusena, üks). 20-49 aastaste grupis vaadati 2006. aastal kahe teleaate lindistusi. Üks neist oli inglise/eesti “Totaalne muutumine” (põhitegevusena, üks) ja teist ei täpsustatud (kõrvaltegevusena, kahekesi). Lisaks vaadati VHS salvestust aastavahetuse ürituselt (kõrvaltegevusena, kolmeteistkümnekesi) ning inglise/vene põnevusfilmi (põhitegevusena, kolmekesi) ja inglise romantilist komöödiat

(põhitegevusena, kahekesi). Ka 2006. aastal, sarnaselt 2005. aastale, ei vaadanud ükski vanem inimene videod/ DVD-d.

Kuna ÜPM esseedes tavaliselt ei täpsustatud, mis salvestisi täpselt videost/ DVD-lt vaadati, vaid piirduiti parimal juhul žanri nimetamisega (ning ülevaade sellest on esimese alapeatüki all juba olemas), siis ei saa siinkohal konkreetseid paralleele nimetatud esseedega välja tuua.

Muusika kuulamine plaadilt/ kassetilt

2004. aastal kuulasid 12-19 aastased Meediapäeva küsitletud kõige rohkem *rock*muusikat (7 vastajat 29-st). Selle muusikastiili all nimetati ära kaks ansamblit: *Guns'n'Roses* ja *Rolling Stones*. Põhiliselt kuulati *rocki* kõrvaltegevusena (nt üks vastaja õppis samal ajal), kuid üks vastaja kuulas *rock*muusikat lühikest aega ka põhitegevusena, nimelt *Rolling Stones'i* lugu "*Satisfaction*". Neli vastajat kuulasid popmuusikat, kellest kolm tegid seda kõrvaltegevusena, üks aga põhitegevusena, kuulates voodis enne uinumist *Norah Jonesi*. Kolm noort kuulasid räppi (sh ka vanakooli räppi). Kõik kuulasid räppi kõrvaltegevusena, ka vastaja, kes tõi välja konkreetse ansambli (*50 cent*, album "*Get rich or die trying*"), mida ta kuulas. Ka hip-hoppi kuulas kolm noort, üks neist tegi seda põhitegevusena. Lisaks kuulati konkreetset vanusegrupis veel selliseid muusikastiile nagu: punk, metall, klassika, hauss, *bossanova* (arvutist), ballaadid, retro, *rock'n'roll* (põhitegevusena), Eesti etno-pop ja filmimuusika. Kõiki nimetatud stiile kuulas üks vastaja. Enamasti kuulati muusikat kõrvaltegevusena.

20-49 aastaste vanusegrupis kuulati 2004. aastal kõige rohkem popmuusikat (16 inimest 37-st), sh ka Eesti pop-muusikat ja *Genialiste*. Teiseks kuulati selles vanusegrupis kõige rohkem *rock*muusikat (13 vastajat): *Nirvanat*, *The Doors'i*, *Yess'i*, *Queen'i*, *Gentle Giantit* ja *Santanat*. Neli vastajat kuulas jazzi: *Ella Fitzgeraldi*, *John Coltrane'i*, *Dizzie Gillespie'd*. Kaks vastajat kuulasid punki, kaks *trance'i* ja kaks klassikalist muusikat (neist üks põhitegevusena). Veel kuulati *rock'n'rolli*, *hard rocki*, hip-hoppi, folki, souli, instrumentaal- ja heavymuusikat, nt *Metro luminali*.

Enamasti kuulati muusikat jällegi kõrvaltegevusena. Muusika mängis 20-49 aastaste vanusegrupis 2004. aastal taustaks tukkumisele, lapsega tegelemisele, raamatu lugemisele, töötamisele ja arvuti kasutamisele. Muusika kuulamist põhitegevusena

kommenteeris üks vastajatest järgmiselt: “*Lihtsalt istun ja plaati kuulan küll ainult siis, kui midagi täiesti uut on kätte sattunud. Muidu pole selleks eriti aega.*” Samas tõdevad mitmed vastajad, et kõrvaltegevusena muusika kuulamine on lahutamatu osa nende igapäevastest tegevustest. Üks vastaja nt ütles: “*Valin muusika selle järgi, mida ma tegema hakkam. Aitab loomingulisele tööle kaasa*” ja teine lisas: “*[Mul on] tühi tunne, kui muusika taustaks ei mängi.*”

2004. aastal kuulas vaid üks 50-74 aastane popmuusikat. Teised vastajad kuulasid muusikat ainult raadiost. Nt ütles üks vastaja, et tema jaoks on raadio ainuke muusikakanal. Kuid oli ka vastajaid, kes lihtsalt ei juhtunud antud päeval muusikat kuulama, olgu et kõik võimalused selleks olid olemas.

2005. aastal kuulasid 12-19 aastased räppi (trennist tulles pleierit kuulates), rocki, indie't, punki, etnot (*VLÜ, Untsakad* -- põhi- ja kõrvaltegevusena), klassikat (põhitegevusena) ja house'i.

20-49 aastased kuulasid 2005. aastal klassikalist muusikat (2 vastajat, 1 neist põhitegevusena), house'i (2 vastajat), etnot, technot (ka ambient), tech-house'i, breiki (põhitegevusena), trance'i, räppi, heavy metalit, relaksatsioonimuusikat (sh flöödimuusikat läbiviidavaks psühhoterapeutiliseks teraapiaks, põhitegevusena) ning üldisemalt veel klubimuusikat ja Eesti muusikat.

2005. aastal kuulas vaid kolm 50-74 aastast küsitletut pop-muusikat, blues'i (*Alan Haynes*) ja estraadi (*Alla Pugatšova*) ja sedagi kõrvaltegevusena.

2006. aastal kuulas viis 12-19 aastast Meediapäeva küsitletut popmuusikat, neli kuulas Eesti muusikat (*Jaan Tätte* ja *Jäääär*, sealjuures kaks vastajat kuulasid Eesti muusikat põhitegevusena). Veel kuulati *pop-rocki*, *rocki*, hip-hoppi (kõiki nimetatud muusikastiile kuulas kaks vastajat) ning metalit, *drum'n'base*'i ja retrot (kõiki kuulas üks vastaja). Jällegi oli muusika kuulamine põhiliselt kõrvaltegevuseks. Üks vastajatest ütles, et kuulab üksikuid lugusid põhitegevusena “*muu meediakasutuse aukudes*”. Seega ei ole muusika kuulamine taustaks vaid sellistele tegevustele nagu toa koristamine või lapsega tegelemine. Nagu selgub kuulatakse muusikat ka taustaks teiste meediumite tarbimisele.

20-49 aastased kuulasid 2006. aastal kõige rohkem *rock*-muusikat (4 vastajat, kellest üks kuulas *rock*-muusikat põhitegevusena ning üks nimetas *Sõpruse puiesteed*). Veel kuulati *pop*-muusikat, klassikat, *reggae*'t (põhitegevusena) ning Eesti muusikast, lisaks *Sõpruse Puiesteele*, veel *Mati Nuudet*.

50-74 aastaste vanusegrupis kuulas vaid üks küsitluteest vaadeldaval päeval muusikat – põhitegevusena *rock*-muusikat. Üks teine küsitletu põhjendas, miks ta vaadeldaval päeval (argipäeval) muusikat ei kuulanud järgnevalt: “*Tavaliselt [kuulan muusikat] nädalavahetustel, kui kodus ja aega on.*” Teised vanemad inimesed oma muusikakuulamisharjumusi konkreetsel aastal ei kommenteerinud.

Interneti kasutamine

Kõigil kolmel aastal töid küsitletud oma meediapäeviku kommentaaride osas välja, mis eesmärgil nad Internetti vaadeldaval päeval kasutasid. Nende kommentaaride põhjal joonistus välja kuus põhifunktsiooni: Interneti kasutamine suhtlemiseks, info otsimiseks töö tegemise ja õppimise eesmärgil, uudiste lugemiseks, meelelahutuseks, üldiseks infootsinguks ning Interneti kasutamine praktiliseks otstarbeks.

Kolmel aastal kokku kasutati kõikides vanusegruppides Internetti kokku kõige rohkem suhtlemiseks. Seejärel info otsimiseks töötegemise ja õppimise eesmärgil, uudiste lugemiseks ning meelelahutuseks. Noorte hulgas (12-19) oli kõikidest Interneti kasutusfunktsioonidest kõige olulisem suhtlusfunktsioon, millele järgnes meelelahutus ja info otsimine töötegemise või õppimise eesmärgil. Keskmises vanusegrupis (20-49) peeti samuti kõige olulisemaks Interneti funktsiooniks suhtlemist. Tähtsuset järgnes info otsimine töö või õppimise eesmärgil ning võrdselt tähtsateks osutusid uudiste lugemine ja üldine infootsing. Vanemate inimeste seas (50-74) oli, sarnaselt noorele ja keskmisele vanusegrupile, Interneti kõige olulisemaks funktsiooniks suhtlemine, millele järgnesid uudiste lugemine ja Interneti nõ praktiline funktsioon, nagu nt pangatehingute sooritamine Interneti vahendusel.

Suhtlemisfunktsioon hõlmas endas peamiselt e-mailide kirjutamist/lugemist/saatmist ja msn-is suhtlemist. Mida nooremad olid vastajad, seda enam suheldi ka selliste portaalide vahendusel, nagu nt. *Rate* ja *Orkut* ning programmi *Skype* vahendusel. Info

otsimiseks töö tegemise ja õppimise eesmärgil kasutati erinevaid otsingumootoreid, nagu nt. *Google*. Uudiste lugemisel nimetati selliseid veebiväljaandeid nagu nt. *Postimees*, *SL Õhtuleht*, *Eesti Päevaleht*, *BNS*, *Delfi*, *Kuldne Börs*. Meelelahutusfunktsiooni täitis peamiselt arvutimängude mängimine, filmide/ muusika allalaadimine ja vaatamine/ kuulamine või internetiraadio kuulamine. Praktilist funktsiooni täitis aga nt Interneti teel pangatehingute sooritamine. Ühel korral osteti Interneti vahendusel ka bussipilet ning ÜPM esseedest selgus, et Interneti kasutatakse sageli ka enne reisile minekut lennupiletite ja hotellitubade broneerimiseks.

“Ühe pere meediapäeva” esseedest kumas läbi tendents, et kõige vanemad ja kõige nooremad pereliikmed arvutit üldjuhul ei kasutanud. Muidugi esines ka erandeid, nt oskas mõni noorem vanaema arvutist ajalehti lugeda ning üks 4-aastane tüdruk külastas iseseisvalt mõningaid lastele mõeldud kodulehekülgi.

Kõikides vanusegruppide kokku kasutati kolme aasta lõikes Interneti kõige rohkem kodus, siis tööl ja seejärel koolis. Kõige noorem vanusegrupp kasutas Interneti põhiliselt kodus. Tööl, koolis, külas, vanemate töö juures või raamatukogus kasutasid Interneti vaadeldaval päeval vaid üksikud noored. Ka keskmine vanusegrupis oli kõige levinumaks Interneti kasutuskohaks kodu. Samas kasutas peaaegu sama palju selle vanusegrupi internetikasutajaid Interneti ka tööl. Erinevalt nooremast ja keskmisest vanusegrupist kasutasid vanemad inimesed Interneti kõige rohkem just tööl, mis võib ehk olla tingitud asjaolust, et vanemas vanusegrupis ei ole arvutid koduses majapidamises veel nii laialt levinud kui nt. nende laste ja lastelaste kodudes.

Esseedest selgus, et inimesed, kes päeval töö juures nagunii enamuse ajast arvuti taga veedavad, püüavad õhtul kodus arvutist eemale hoida. Noored seevastu on jällegi õhtuti suuremad arvutikasutajad. Arvutit kasutavad noored päeval vahel ka koolis, nt arvutiõpetuses, kuid siis keskendutakse uute programmide tundmaõppimisele ning koolitunnis Internetis üldjuhul *surfata* ei lubata. Selleks avaneb võimalus alles õhtul kodus. Kuid kuna põhifunktsioon, milleks noored Interneti kasutavad, on suhtlusfunktsioon ja koolis saab sõpradega nagunii ja pealegi veel vahetult suhelda, siis vajadust Interneti kasutamise järele koolis noortel tavaliselt ei tekigi, seda enam, et enamikel noortel on arvuti juba kodus olemas. Pigem tundsid noored muret selle üle, et kodus on vaid üks arvuti, mis tekitab vendade-õdede vahel arvutikasutusõiguse pärast

pingeid. *“Kodus on hetkel üks arvuti, mida kipub väheseks jääma. Mõlema vanema töökohas on arvutid, kuid õhtuti kipub siiski kodus tekkima olukord, kus arvuti kasutamiseks on järjekord”* (Meos 2005), mis vanemate sekkumisel igale lapsele kindla ajalimiidi kehtestamisega lahendatakse. Teismeliste vanemad tunnistasid nii mõneski essees, et lapse (eriti just poja) arvutisõltuvus valmistab neile muret ning et nad püüavad seda pidevalt piirata.

3.3 Meediakasutus päevaosade lõikes

Kuna meediapäevikud võimaldasid uurida meediakasutust ka päevaosade – hommik (6.00-12.00), päev (12.00-18.00), õhtu (18.00-24.00) ja öö (24.00-6.00) -- lõikes, siis andis Meediapäeva uurimus ülevaate ka sellest, mis kellaaegadel oli meediatarbimine vaadeldavas valimis keskmiselt kõige aktiivsem ning millal kõige passiivsem. Kahjuks esines tulemuste sellisel analüüsil ka probleeme. Eelnevad arvutused ja analüüsid põhinesid ematabelist saadud andmetel (vt Lisa 3), milles leiduvad andmed omakorda põhinesid enamasti üliõpilaste kodutöödest saadud kokkuvõtlikel tulemustel (st tabelites, kus erinevate meediumide tarbimine oli meediapäeviku põhjal juba kokku arvestatud) ning meediapäevikute ristikesi hakkasin kokku lugema ja kontrollima siis, kui kokkuvõtlikes tabelites toodud andmed olid puudulikud või tekitasid kahtlusi. See-eest meediakasutuse määr päevaosade lõikes tuli mul endal kolme aasta lõikes kokku lugeda vaid meediapäevikute põhjal, sest vaid üksikutes kodutöödes oli välja toodud kokkuvõtlik ja täpne tabel meedia tarbimise kohta nelja päevaosa kohta eraldi. See aga tõi omakorda kaasa probleemi – kokkuvõttes vaid meediapäeviku põhjal saadud tulemused erinevad veidi ematabeli põhjal saadud tulemustest, nt. meediapäeva keskmine pikkus kolmel aastal kokku tuli meediapäevikute põhjal lühem (11 t ja 4 min) kui ematabeli põhjal (11 t ja 35 min). Põhjuseid selleks on mitmeid. Esiteks puudus igal aastal kodutööde juurest mõni meediapäevik. Kui kokkuvõtlik meediatarbimise tabel oli töös olemas, siis sain ematabelisse kokkuvõtlikud andmed küll kanda, kuid meedia tarbimist päevaosade lõikes eraldi ei olnud hiljem enam kusagilt võimalik kokku lugeda. Teiseks võisid kodutööde kokkuvõtlikes tabelites toodud andmed, mis ma ematabelisse kandsin, sisaldada ka vigu (nagu ma mõnel juhul avastasin), sest meediapäevikute ristikesi lugesid kokku inimesed, mitte masinad. Seega võidi teha kokkulugemisel ka vigu. Kolmandaks võisin ka mina, kui inimene, teha

meediapäevikute ristikeste kokku lugemisel vigu. Kõigi nimetatud asjaolude koosmõjul tulidki meediapäevikute põhjal saadud andmed ematabeli põhjal saadud andmetest veidi erinevad, kuid põhitendentside väljatoomist meediumide keskmises kasutuses päevaosade lõikes see ei takista.

Seega võib öelda, et kolmel aastal kokku tarbiti meediume kõige aktiivsemalt õhtul (4 t ja 15 min). Teiseks meediatarbimiselt kõige aktiivsemaks päevaosaks oli päev (3 t ja 40 min) ning kolmandaks hommik (2 t ja 42 min). Kõige vähem tarbisid inimesed meediat öösel (26 min) (vt tabel 17). Selline pingerida meedia tarbimise osas päevaosade lõikes jäi samaks kõigil kolmel aastal (vt Lisa 1, tabelid 15-17).

Tabel 17. Meediumide keskmine tarbimine päevaosade kaupa 2004-2006 (t: min)

Meedium	Hommik	Päev	Õhtu	Öö	Kokku
Ajalehe lugemine	0:16	0:12	0:10	0:00	0:38
Ajakirja lugemine	0:02	0:06	0:08	0:00	0:17
Raamatu lugemine	0:06	0:12	0:16	0:01	0:37
Teler taustaks	0:20	0:19	0:35	0:01	1:17
Televaatamine	0:14	0:23	1:38	0:02	2:19
Raadio taustaks	0:56	1:06	0:22	0:07	2:32
Raadio kuulamine	0:04	0:02	0:02	0:00	0:10
Video/ DVD vaatamine	0:01	0:02	0:07	0:00	0:11
Muusika kuulamine	0:06	0:18	0:16	0:04	0:46
Interneti kasutamine	0:32	0:55	0:36	0:06	2:11
Keskmine	2:42	3:40	4:15	0:26	11:04

Nii hommikul kui päeval kuulati kõige rohkem taustaks raadiot ja kasutati Internetti, õhtul vaadati ülekaalukalt kõige rohkem põhitegevusena telerit ning öösel kuulati jällegi kõige enam taustaks raadiot ja kasutati Internetti (vt Lisa 1, joonis 4).

IV DISKUSSIOON JA JÄRELDUSED

2004., 2005. ja 2006. aasta peale kokku tuli meediapäeva keskmiseks pikkuseks 11 tundi ja 35 minutit. Seega on meediapäeva uurimuse andmete põhjal saadud meediapäev üle kahe tunni pikem kui Peeter Vihalemma (2004-2005) oletuslikult välja pakutud 9 tundi ja 30 minutiline meediapäev. Esimese aasta meediapäeva pikkus langes teisel aastal kahe tunni võrra ning tõusis kolmandaks aastaks peaaegu tagasi esimese aasta tasemele (12:24-10:06-12:16). Seega võib kolme aasta Meediapäeva uurimistulemuste põhjal järeldada, et meediapäeva pikkus kõigub aastast aastasse. Samas võis antud uuringu puhul kõikumine aastate meediapäevade pikkuses tuleneda ka valimi iseloomust eri aastatel ja selle väikesest mahust. Kolmel aastal kokku küsitleti vaid 200 inimest, kellest pooli (100 inimest) küsitleti 2004. aastal ning ülejäänuid 2005. (46 inimest) ja 2006. aastal (54 inimest). Valimis oli peaaegu poole rohkem naisi kui mehi (vastavalt 62% ja 38%). Valim oli Eesti keskmisest haritum, kõrgema sissetulekuga ja peaaegu pooled kõikidest küsitletutest elasid Tartus või Tartu lähistel (vt tabel 2). Meediapäeva valim ei hõlmanud ka kõiki rahvarühmi. Väga vähe oli nt vene rahvusest inimesi. Olgugi et lõppkokkuvõttes ei saa Meediapäeva valimit esinduslikuks pidada, võib Meediapäeva tulemuste põhjal siiski oletada, et tegelik meediapäeva pikkus võiks olla suurem kui Vihalemma (ibid.) oletuslikult välja pakutud 9 tundi ja 30 minutit. Kuid selline järeldus oleks ennatlik.

9 tundi ja 30 minutit päevast meediatarbimisele kulutada, on pikk aeg, rääkimata 11 tunnist ja 35 minutist. Kuid seejuures tuleb 2003. aasta uurimistulemuste puhul arvesse võtta, et antud meediapäeva pikkus sisaldas palju ka sellist aega, kus meediatarbimise kõrval tehti ka midagi muud, nt raadio ja teler võisid paljudel juhtudel mängida vaid taustaks muudele toimetustele. Kui kõik 9 tundi ja 30 minutit oleks kulutatud meedia tarbimisele põhitegevusena, siis oleks muud päevatoimetused arvatavasti tegemata jäänud (Ajakasutus 2001).

Meediapäeva uurimuse muudab oluliseks fakt, et esmakordselt mõõdeti ajaliselt ajalehtede ja ajakirjade lugemist/ sirvimist ning internetikasutust, mis annab võimaluse saadud andmeid eelnevate oletuslike andmetega võrrelda. Kuna Meediapäeva uurimuses

keskenduti eraldi meediakasutusele põhi- ja kõrvaltegevusena, mis samuti tõstab uurimuse olulisust, kuna televaatamisest ja raadio kuulamisest on üha enam saamas kõrvaltegevused (Vihalemm 2004).

Kuna Vihalemma välja pakutud 9,5-tunnine meediapäev sisaldas andmeid raadio kuulamise ja TV vaatamise kohta nii põhi- kui kõrvaltegevusena kokku, siis selleks et nende kahe meediumi andmed oleksid võrreldavad Meediapäeva uurimistulemustega, tuleb Meediapäeva uurimuses eraldi põhi- ja kõrvaltegevusena arvestatud meediatarbimine nii raadio kui teleri puhul kokku liita.

Kindlasti ei tohi ka unustada, et erinevalt 2003. aastast, lisandusid 2004-2006 aasta tulemustele raamatute lugemine (keskmiselt 42 min), DVD/ video vaatamine (13 min) ja muusika kuulamine (54 min). Kui nendele meediumitele kokku kulutatud aeg (1 t 49 min) saadud meediapäeva pikkusest maha lahutada, siis saame 11 tunni ja 35 minuti pikkuse meediapäeva asemel 9 tunni ja 48-minutise meediapäeva. Seega saaks Meediapäeva uurimuse andmete põhjal öelda, et meediapäev on viimastel aastatel pikenenud 9 tunnilt ja 30 minutilt 9 tunni ja 48 minutini, kui võtta võrreldavatel aastatel arvesse vaid traditsiooniliste meediumite – ajalehe, ajakirja, raadio, teleri ja Interneti tarbimise. Kuna aga muusika kuulamine plaadilt või kassetilt, DVD või video vaatamine ja raamatute lugemine on samuti olulised meediapäeva koostisosad, siis ei saa me neid meediapäeva arvestusest välja jätta. Seega tuleb jääda 11 tunni ja 35-minutise meediapäeva juurde.

Kui nüüd saadud meediapäeva pikkusest (11 t ja 35 min) lahutada maha TV vaatamiseks (1 t 15 min) ja raadio kuulamiseks (2 t 41 min) kõrvaltegevusena kulunud aeg, siis saame meediapäeva pikkuseks 7 tundi ja 39 minutit. Kuid isegi 7 tunni ja 39-minutine meediapäev on liiga pikk, selleks et jätta inimestele aega päevatoimetuste tegemiseks. Seepärast tulebki ka 2004., 2005. ja 2006. aasta Meediapäeva tulemuste puhul arvesse võtta, et taustaks jälgiti arvatavasti ka paljusid teisi meedieid, mida meediapäevik taustaks tarbimisena eraldi määratleda ei võimaldanud. Meediapäeviku kommentaaride osas selgus tihti, et inimesed kuulasid Internetis viibimisele või raamatu lugemisele taustaks nt muusikat või sirvisid teleri ees ajalehti või ajakirju, ilma et see nende tähelepanu teleris toimuva vastu vähendanud oleks. Meediapäevikusse ei olnud aga võimalik märkida, et muusikat kuulati taustaks (kui tegemist polnud just raadiost tulevaga) või et ajalehte/ ajakirja loeti taustaks. Seega tuleb ka 11 tunnise ja

35-minutise meediapäeva puhul arvesse võtta, et ka põhitegevusena võib erinevate meediumide tarbimine olla tihti kattuv.

Professor Peeter Vihalemm (2004) tõi Mediapoli seminari ettekandes välja, et kevadest 1999 kevadeni 2000 Statistikaameti poolt läbi viidud ajakasutuse uuringu kohaselt (päevik 2584 leibkonnas, keskmine ajakasutus arvutatud 10 aastase ja vanema elanikkonna kohta) kulub keskmiselt 8 t ja 39 min päevas unele, 3 t ja 16 min tasulisele tööle, 3 t ja 52 min majapidamisele ja perekonnale, 5 t ja 2 min päevas jääb vaba aega (Ajakasutus 1999 – 2000; Ajakasutuse uuring: meetodika ülevaade). Seega ei ole kuidagi võimalik kulutada 5 tundi ja 2 minutit vabast ajast 7 tunni ja 39-minutilisele meedia tarbimisele põhitegevusena, mis omakorda kinnitab oletust, et meediakasutus võib olla kattuv ka põhitegevusena.

2003-2004. aastal kuulasid 12-74 aastased eestlased keskmiselt raadiot 4 t ja 43 min päevas, olgugi et u 90% sellest ajast moodustas taustkuulamine (Vihalemm 2004). Kui 2003-2004. aastal oli raadio kõige enam tarbitud meedium, siis 2004-2006. aasta Meediapäeva uurimistulemused näitavad, et raadiokuulamine (nii taustaks kui põhitegevusena kokku) on vähenenud (2 t ja 51 minutini) ja keskmiselt kõige enam tarbitud meediumiks on tõusnud teler, mida Meediapäeva tulemuste järgi vaadati viimastel aastatel küll 13 minuti võrra vähem (3 t ja 43 min) kui Vihalemma (2004) andmetel 2003-2004. aastal (3 t ja 56 min), kuid mis sellele vaatamata oli Meediapäeva andmeil 2004-2006. aasta kõige tarbitum meedium (kui arvestada tarbimist põhi- ja kõrvaltegevusena kokku) (vrd tabel 1 ja tabel 3).

Kui aga arvestada meediatarbimist põhi- ja kõrvaltegevusena eraldi, nii nagu seda tehti Meediapäeva uurimuses kahe meediumi – raadio ja teleri – puhul, siis kulutasid Meediapäeva küsitlavad enamuse oma ajast raadio kuulamisele taustaks (2 t ja 41 min). Teleri vaatamine põhitegevusena (2 t ja 28 min) oli teisel kohal ja Interneti kasutamine kolmandal kohal (2 t ja 13 min).

Meediapäeva küsitlavad lugesid ajalehti 2004-2006 aastal keskmiselt 38 minutit, seega peaaegu poole rohkem kui 2003. aastal (ca 20 min) (World Press Trends 2003; Emor), olgugi et 3 viimase aasta tulemused näitasid, et ajalehtede lugemus Meediapäeva grupis langes. Üldist langusetendentsi ajalehtede lugemuses kinnitavad ka Emori meedia-

tarbimise indeksid, mille järgi ajalehtede regulaarne lugemine väheneb ja juhulugemine suureneb. Samuti väheneb indeksite järgi ka üldiselt ja regulaarselt loetavate ajalehtede arv ning aastate lõikes on märgata lugemisaktiivsuse aeglast vähenemist 2000-2004 ja stabiliseerumist 2005. aastal (Emor 2005) (vt Lisa 1, tabel 18, lk 101-103).

Ajalehtede lugemus tõusis Meediapäeva valimi vanusegruppides lugejate vanuse kasvades. Seega kõige rohkem lugesid ajalehti vanemad inimesed (50-74) (55 min) ning kõige vähem noored (12-19) (18 min). Ajalehtede lugemine noorte hulgas ja ka keskmises vanusegrupis näitas seejuures aga jätkuvat langustendentsi, nii nagu kinnitasid ka Emori meedia-tarbimise indeksid (Emor 2005) (vt Lisa 1, tabel 18, lk 101-103).

Ajalehtede lugemise vähenemise põhjust noorte hulgas seostatakse peamiselt noore "mittelugejate" põlvkonna esilekerkimisega uues internetiseerunud ühiskonnas. Noorte puhul regulaarsete lugejate arv väheneb ja juhulugejate arv suureneb (Vihalemm, Kõuts 2004: 69).

Ajalehtedest sirvisid või lugesid Meediapäeva uuringus osalenud kõige rohkem *Postimeest* (47% kõikidest küsitletutest), millele järgnes *Eesti Päevaleht* (21%) ja *SL Õhtuleht* (19%). Selline esikolmik kehtis nii keskmises kui ka vanemas vanusegrupis. Vaid noorte hulgas oli *SL Õhtuleht Eesti Päevalehest* veidi populaarsem.

2003. aastal aga oli tõenäoliselt kõige loetavamaks leheks Emori ja Saar Polli andmete järgi *SL Õhtuleht* (41% elanikkonnast vanuses 15-74), seejärel *Postimees* (37%) ja populaarsuselt kolmandal kohal *Eesti Päevaleht* (26%) (Vihalemm 2004). Emori viimaste uurimistulemuste järgi oli 2006. aasta esimeses kvartalis kõige loetumaks ajaleheks samuti *SL Õhtuleht* (26%), millele järgnesid *Postimees* (eesti keeles) (24,4%), *Maaleht* (13,7%), *Eesti Ekspress* (13,1%) ja *Eesti Päevaleht* (12,4%). Teisi ajalehti luges alla 7,5% kõikidest elanikest (Emor 2006b). Nagu näha, on viimastel aastatel *Eesti Päevalehe* lugemus märkimisväärselt vähenenud. Lugejaskond on viimastel aastatel küll jagunenud ühtlasemalt erinevate ajalehtede vahel, kuid *SL Õhtuleht* on oma juhtpositsiooni suutnud säilitada, va muidugi Meediapäeva uurimuse valimis.

Lahknevust Meediapäeva valimi ning Emori ja Saarpolli valimi eelistuste vahel on raske millegi muuga seletada, kui vaid sellega, et Meediapäeva valim ei olnud nii esinduslik kui seda on olnud Emori ja Saarpolli valimid. Meediapäeva uuringu valimis oli nt keskmisest rohkem kõrgharidusega inimesi. Eesti *Päevalehe* ja *Postimehe* lugevus on aga Meediasüsteemi ja meediakasutuse raamatu järgi kõige suurem just kõrgharidusega inimeste seas (Vihalemm, Kõuts 2004: 72). Samuti mõjutab inimeste lehelugemisharjumusi ka sissetulek. Nt. loevad madalama sissetulekuga inimesed rohkem *SL Õhtulehte* (ibid.). Kuna Meediapäeva valimis oli keskmine sissetulek pereliikme kohta Eesti keskmisest kõrgem, siis loeti konkreetses valimis ka keskmisest vähem *SL Õhtulehte*.

Meediapäeva uurimuse tulemuste järgi on viimaste aastate kõige loetumateks ajalehe rubriikideks: uudised Eestist (keskmiselt 59% kõikidest küsitletutest), uudised välismaalt (39%) ja sisepoliitika (37%). Noorte hulgas olid keskmiselt kõige loetumaks huumor ja koomiksid ning nii keskmises vanusegrupis kui vanemate inimeste hulgas rubriik “Uudised Eestist”. Samalaadseid tendentse tõi välja ka Tartu Ülikooli ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakonna uuring „Mina. Maailm. Meedia“ (Meema 2002). Ka Meema uurimistulemuste järgi tunnevad Eesti inimesed ajalehe rubriikidest kõige rohkem huvi Eesti uudiste vastu (85%), kuid erinevalt Meediapäeva uurimusest, järgnevad Eesti uudistele loetavuselt kohalikud uudised (78%) ja tervise rubriik (67%) (Vihalemm, Lõhmus, Jakobson 2004: 143; Lõhmus, Lauristin, Salupere 2004: 118). Meediapäeva andmetel teisel kohal olnud rubriik “Uudised välismaalt” ehk välisuudised, on Meema järgi alles viiendal kohal ning Meediapäeva kolmanda koha omanikku, rubriik “Sisepoliitika”, ei mahugi esimese 11 rubriigi hulka (millest huvitub vähemalt pool elanikkonnast). Siinkohal ilmneb teine suur erinevus Meediapäeva ja Meema vahel. Nimelt, kui Meema andmete järgi huvitub pool elanikkonnast keskmiselt 11 erinevast ajalehe rubriigist, siis Meediapäeva andmete järgi on selliseid rubriike vaid üks – “Uudised Eestist” (59%). Seega võisid ka Meema andmete järgi inimesed võrdselt välisuudiste ja sisepoliitika vastu huvi tunda. Kuna Meema nimetas ära vaid need rubriigid, mida luges pool või rohkem Eesti elanikkonnast, siis need kaks rubriiki lihtsalt Meema pingeritta ei mahtunud, olgugi et Meediapäeva pingereas pääsesid välisuudiste ja sisepoliitika rubriigid alla 50%-se lugemusega juba esikolmikusse. Meediapäeva valim luges seega vähem kui 11 erinevat rubriiki, mis laseb oletada, valimi Eesti keskmisest kõrgemat haridustaset arvesse võttes, et ka üle poolte eestlastest

(kelle keskmine haridustase on Meediapäeva valimi omast madalam) loevad tegelikult vähem kui 11 erinevat rubriiki.

Samas kattuvad Meediapäeva andmed Meema omadega noorte huvide osas. Nimelt eelistavad noored mõlema uurimuse tulemuste järgi lugeda huumori ja spordi rubriiki (Vihalemm, Lõhmus, Jakobson 2004: 144), samas jällegi on Meediapäeva valimis, ja vastupidiselt Meema andmetele, noorte huvi Eesti uudiste vastu väga suur (huumori järel ja enne sporti teisel kohal). Seega tundis Meediapäeva valimisse kuulunud keskmine noor Eesti keskmisest noorest rohkem huvi kohalike uudiste vastu.

Ajakirju loeti 2004-2006. aastatel Meediapäeva valimis keskmiselt 18 minutit päevas, mis ületab (nii nagu ajalehtedegi puhul) 2003. aasta oletuslikult välja pakutud ajakirjade lugemisele eestlaste hulgas keskmiselt kulunud aja (10 min). Kolme aasta lõikes on ajakirjade lugemisele või sirvimisele kulutatud aeg püsinud suhteliselt stabiilsena, vaatamata sellele, et ajakirjade turg Eestis on muutunud mõne aastaga palju mitmekülgsemaks. Nii nagu ajalehtedegi puhul, tuleb ka ajakirjade puhul öelda, et vaatamata Meediapäeva andmetele, näitavad Emori indeksid, et ajakirjade regulaarne lugemine on Eestis vähenenud ja juhulugemine suurenenud. Ka üldiselt ja regulaarselt loetavate ajakirjade arvu langus viitab lugemisaktiivsuse vähenemisele, eriti 200-2004 aastal ja stabiliseerumisele 2005. aastal (Emor 2005) (vt Lisa 1, tabel 18, lk 101-103).

Meediapäeva tulemuste järgi loeti ajakirju keskmiselt kõikides vanusegruppides peaaegu võrdselt ühepalju (vastavalt 17-18-19 min), mis ei ühti aga 2002. - 2003. a Meema andmetega, mille järgi olid keskmiselt kõige suuremateks ajakirjade lugejateks noored (Vihalemm, Kõuts 2004: 82). Tõsi küll, kolme aasta lõikes ajakirjade loetavus keskmises grupis veidi kasvas ja vanemate inimeste hulgas vähenes. Vanemate inimeste väiksemat huvi ajakirjade vastu seletavad Vihalemm ja Kõuts (2004) esiteks ajakirjade halvema kättesaadavusega: väike sissetulek ei võimalda ajakirju ei osta ega tellida ning vähene liikumisaktiivsus ei võimalda ajakirju ka naabri käest minna laenama; teiseks jääb tänapäeva ajakirjadest vastu peegelduv tarbimismaailm vanemale generatsioonile üsna võõraks (Vihalemm, Kõuts 2004: 83).

Meediapäeva valimis osutus keskmiselt kõige loetumaks ajakirjaks seltskonna-ajakiri *Kroonika* (9%), millele järgnes *Stiina* (5%) ja kolmandat kohta jäid jagama ajakirjad

Anne ja *Eesti Naine* (mõlemaid luges 4% kõikidest küsitletutest). 2003. aastal oli samuti oletatavasti kõige loetumaks ajakirjaks *Kroonika* (24% kogu elanikkonnast). Loeti veel *Eesti Loodust*, *Kodutohtrit* ja *Stiili* (3%). Kõiki teisi ajakirju luges all 3% küsitletutest (Vihalemm 2004: 330-331). 2006. aastal aga oli Emori andmetel (esimeses kvartalis) kõige loetumaks ajakirjaks Eestis *Kroonika* (16,2%), millele järgnesid: *Teleleht* (10,5%), *Kodu & Aed* (9,5%), *Kodukiri* (9,2%) ja *Eesti Naine* (8,8%). Lisalehtedest oli loetavaim *Postimehe* laupäevane lisaväljaanne *Arter* (14,6%) (Emor 2006).

Võrreldes omavahel Meediapäeva ja Emori andmeid, selgub et Meediapäeva valimis luges ajakirju palju vähem inimesi kui Eestis keskmiselt, kuid *Kroonika* oli sellele vaatamata kõikide aastate favoriitajakiri, seda nii Meediapäeva kui Emori valimis. *Kroonika* oli Meediapäeva valimis kõige populaarsem ajakiri nii noorte kui keskealiste (kokku 12-49 aastaste) seas. Vanemate inimeste hulgas oli kõige eelistatumaks ajakirjaks *Eesti Naine*, mis omakorda näitab žanriliste eelistuste erinevust põlvkondade vahel. *Kroonika* ja teiste naisteajakirjade domineerimist loetavuse pingereas võib pidada ootuspäraseks. Kuid *Eesti Looduse* ja *Horisondi* sattumist suhteliselt loetavate ajakirjade hulka seletab küsitletute keskmisest kõrgem haridustase.

Kui paarkümmend aastat tagasi kuulusid eestlased kõige raamatulembesemate rahvaste hulka, siis nüüd on eestlaste kodused raamatukogud vähenenud. Raamatuid ostetakse kaks korda vähem kui nõukogude ajal, peamiselt seetõttu, et raamatud on kallid (vt www.saarpoll.ee). Ilukirjanduse lugemine on vähenenud eriti noorte hulgas, kuid üldiselt on tõusnud erialase kirjanduse lugemine (Vihalemm, Kõuts 2004: 85-86).

Meediapäeva valimisse sattunud lugesid 2004-2006. aastal raamatuid keskmiselt kokku 42 minutit päevas. Kolme aasta lõikes oli märgata langustendentsi, nii nagu ka erinevate Saarpoll'i ja Emori uuringute tulemused eelnevalt kinnitanud olid. Meediapäeva uurimusest selgus, et noored olid keskmise ja vanema vanusegrupiga võrreldes kõige aktiivsemad raamatute lugejad. Samas oli langusetendents lugemises märgatav kõigi kolme vanusegrupi puhul.

Meediapäeva andmetel olid noored just kõige aktiivsemad ilukirjanduse lugejad, kes lugesid kolmel aastal raamatuid keskmiselt 1 t ja 6 min päevas, viisid kahe viimase aasta keskmise raamatute lugemuse näitaja Meediapäeva küsitletute seas nii kõrgele

tasemele, sest nii keskmises grupis kui ka vanemate inimeste hulgas loeti raamatuid päevas 30 minutit või vähem. Muidugi ei saa siinjuures eirata fakti, et praktiliselt kõik vaadeldavail aastail raamatut lugenud noored lugesid nõ kohustuslikku kirjandust, sh õpikuid, kuid selleks, et öelda, et ilukirjanduse lugemine on noorte hulgas vähenenud, peaks eristama vabatahtlikku lugemist ja kohustuslikus korras raamatute lugemist. Esimesel juhul saaks arvatavasti väita, et ilukirjanduse lugemine on vähenenud, kuid teisel juhul enam mitte, sest koolikohustuste täitmisega kaasneb paratamatult ka ilukirjanduse ja õpikute kohustuslik lugemine, mida loetakse kas rohkemal või vähemal määral, kuid keskmiselt kindlasti rohkem kui teistes vanusegruppides keskmiselt kokku, nagu tõestas ka Meediapäeva uurimus. Ilukirjanduse lugemine peaks püsima noorte seas stabiilsena nii kaua kuni kestavad koolid ja kohustuslik kirjandus.

Samas tuleb nentida, et vanusegrupp, mida siiani selguse huvides olen nimetanud „noorteks“ (mis on suures osas teismeliste grupp 12-19), ei ole kõiki Meediapäeva noori hõlmav. Lisaks kõige nooremale vanusegrupile kuulub osa noori ka keskmise vanusegruppi (20-49). Raamatute lugemisele kulutatud aja vähenemine Meediapäeva keskmises vanusegrupis (kui välja jätta vanem keskiga) kinnitab aga Meema üleriigilisi andmeid selle kohta, et lugemus noorte seas langeb. Ka ÜPM esseedest jääb mulje, et üldiselt on eestlased hakanud ilukirjandust vähem ostma ja lugema kui seda tehti nt 80ndatel (Vihalemm ja Kõuts 2004: 84).

Teler mängis 2004-2006. aastal taustaks kõikide vanusegruppide lõikes keskmiselt 1 tund ja 15 minutit. Kõige rohkem vaatas telerit taustaks keskmine vanusegrupp (20-49) ning kõige vähem vanad inimesed (50-74). Kuna eelnevatel aastatel pole televaatamist taust-tegevusena põhjalikumalt uuritud, siis puudub siinkohal võimalus neid tulemusi eelnevate aastatega võrrelda. Kuid kui mõtiskleda põhjuste üle, miks noored ja vanad kõige vähem telerit taustaks tarbivad, siis noorte puhul võiks arvata, (lähtudes enda kogemustest vastava eagrupi inimestega) et enamus nende päevast kulub koolis ja trennides käimisele ning õhtud koolitööde tegemisele ja arvuti teel sõpradega suhtlemisele. Telerit vaadatakse muidugi ka, kuid muude tegevuste kõrvalt tehakse seda valikuliselt. Telerit taustaks vaadanud noored lisasid Meediapäevikute kommentaaride osas tihti, et vaatavad telerit taustaks kas söömisele või õppimisele. Mõlema puhul on tegu aga tegevustega, mida teleri ees lõpmatuseni teha ei anna, ja tegelikult ei tahetagi, sest multifunktsionaalse arvuti taga on tänapäeva noorte jaoks palju põnevam istuda.

Vanemate inimeste puhul on seletavaks asjaoluks teleri vähesel taustaks tarbimisel nende noortest kokkuhoidlikum ellusuhtumine – teler ei tohiks mängida siis, kui keegi seda ei jälgi. See oleks ressursside asjatu raiskamine, kuid vanem põlvkond üldjuhul, olles näinud oma elus vaeseid aegu, tarbijaühiskonnale nii omast raiskamist ei salli. Taustaks vaadati keskmiselt kõige rohkem *TV 3-e*, millele järgnesid *ETV* ja *Kanal 2*.

Teleri vaatamisele põhitegevusena kulutati 2003. aastal keskmiselt 3 tundi ja 56 minutit (Vihalemm 2004). Kui pidada Meediapäeva andmeid esinduslikeks, siis võiks väita, et kolmel viimasel aastal on televaatamine (kokku nii põhi- kui kõrvaltegevusena) keskmiselt 13 minuti võrra vähenenud, mis annab põhjust oletada, et televaatamisele kulunud aeg on peale 2003. aastat teatud määral tõesti stabiliseerunud, nii nagu on kinnitanud ka Peeter Vihalemm (2004). Mõningast langusetendentsi telerivaatamises kinnitavad ka Emori meediatarbimise indeksid (Emor 2005) (vt Lisa 1, tabel 18, lk 101-103). Olgugi et 2000-2002 ja 2003-2005 aasta andmed ei ole metoodika muutuse tõttu täpselt võrreldavad, võib siiski öelda, et teleri vaatamine on eestlaste seas stabiliseerunud. Emori 2006. aasta märtsi andmed näitasid küll, et eestlased vaatavad telerit päevas keskmiselt 4 tundi ja 17 minutit ning võrreldes 2005. aasta Emori andmetega on telerivaatamine hoopis 12 minuti võrra suurenenud (Emor 2006a), kuid siiski on aastatevahelised kõikumised suhteliselt väikesed, mis on kinnituseks telerivaatamise stabiliseerumisele.

Emori (2004) andmetel kasutavad pooled Eesti elanikest Interneti, mis omakorda on aga vähendanud teleri vaatamisele kulutatavat aega. Sellised muutused meediakasutuses on omased kõikidele Euroopa riikidele. Suur teleri vaatamisele kulutatud aeg iseloomustab peamiselt postkommunistlikke riike ja on arvatavasti seotud inimeste suurema vajadusega lõõgastumise järele, kuna kõikides eluvaldkondades toimunud muutused ja uue ühiskonna uued nõudmised, on inimesed ära väsitanud (Vihalemm 2005).

Kui 2002. aastal vaatasid eestlased telerit veel 4 tundi ja 30 minutit (Vihalemm 2004-2005), siis mõned aastad peale seda langes telerivaatamine 3 tunnile ja 56 minutile päevas (vt tabel 1) ning on peale seda jäänud, väiksematele tõusudele (nt Emori andmed) ja langustele (nt Meediapäeva ja Meema tulemused) vaatamata, suhteliselt

stabiilseks. Seega võib öelda, et eestlaste meediatarbimisharjumused hakkavad ühe enam meenutama eurooplaste, mitte postkommunistlike maade elanike meediatarbimisharjumusi.

Meediapäeva tulemuste järgi olid televaatamises põhitegevusena kõige aktiivsemad vanemad inimesed. Neile järgnes vaatamisaktiivsusest keskmine vanusegrupp ning kõige vähem vaatasid telerit noored (u pool tundi vähem kui teised kaks vanusegruppi). See, et noored teleri vaatamisele järjest vähem aega kulutavad (usun, et tegemist on üha süveneva tendentsiga noorte meediatarbimises), on seletatav juba eelpool mainitud asjaoludega, nagu nt kool ja trenn. Lisaks igapäevaste kohustuste täitmisele kulub noorte vaba aega üha enam arvuti ning kõikide interaktiivsete meelelahutuste peale, mis Interneti kasutamisega kaasnevad. Seetõttu jääb ka üha vähem aega teleri vaatamiseks, seda enam et arvuti suudab osaliselt täita ka teleri funktsioone, nt saab arvutist vaadata filme, mida kunagi vaid telerist või kinos nägi.

2003. aasta uuringud näitasid, et kõige rohkem kulutavad eestlased aega kodumaiste kanalite vaatamisele (Vihalemm 2004), mida kinnitasid ka Meediapäeva uuringu tulemused. Samas läksid Meediapäeva uuringutulemused lahku 2003-2004 aasta üleriigilistest uurimistulemustest, mille põhjal oli kõige vaadatavaks telekanaliks *TV 3* (1 t ja 25 min), millele järgnesid *Kanal 2* (1 t ja 6 min) ning *ETV* (58 min) (ibid.). 2006. aasta Emori andmete järgi jäi pingerida samaks. Telerivaatamisele kulutatud aeg jagunes *TV 3* (31,9%), *Kanal 2* (29,9%), *ETV* (24,8%) vahel (Emor 2006a).

Meediapäeva uurimus küll konkreetsetele telekanalite kulunud aega ei mõõtnud, kuid meediapäeviku kommentaaride osast oli võimalik kokku lugeda, kui palju inimesi ja missuguseid telekanaleid vaatas. Selle järgi sai arvutada, iga vanusegrupi kohta eraldi ja kõikide vastajate arvestuses kokku, mitu protsenti vastanuist teatud telekanalit vaatas. Nende tulemuste põhjal moodustunud pingereast avaldus, et 2004-2006. aastal oli telekanalitest vaadatavuselt esikohal *ETV*, mida vaatas 59% kõikidest küsitletutest. Teisele kohale jäi tasavägiselt *TV3* (57%) ja kolmandale *Kanal 2* (54%). Vanusegrupiti olid eelistused erinevad. Meediapäeva noored vaatasid kõige rohkem *TV3*-e, keskmine vanusegrupp *Kanal 2*-te ja vanemad inimesed *ETV*-d.

Seega erinesid Meediapäeva valimi eelistused paljuski Eesti keskmisest, mida võib jällegi seostada konkreetse valimi spetsiifikaga, nagu nt selle keskmisest kõrgem haridustase. Siiski ei ole võimalik öelda, et üks kanal oma auditoorse positsiooniga teiste üle domineerinud oleks, sest vahed vaadatavuses kanalite vahel olid minimaalsed ja suhted pingereas dünaamilised.

Põhjus, miks Meediapäeva noored teistele kanalitele *TV3* eelistavad, võib peituda kanali suurtes noorteseriaalide valikus (Šein 2004: 188). Vanemate inimeste püsivat *ETV* lembust aga ei kinnita ainult Meediapäeva uuring, vaid ka uuringud enne seda (vt Vihalemm 2004). Vaatamata uuendustele programmis, on *ETV* jäänud teiste meelelahutuslike kommertskanalitega võrreldes oma olemuselt traditsiooniliseks. Rohkelt kultuurisaateid, reklaamivabadus, rikkalik saadetearhiiv ja teatud sümpaatne, tarbijamentaliteedist rikkumata, aura muudavad *ETV* vaadatuimaks telekanaliks just vanemate traditsioone austavate inimeste seas.

Taustaks vaatas kõige rohkem inimesi *TV3* (32% kõikidest küsitletutest) ning põhitegevusena vaadati kõige rohkem *ETV*-d ja *TV3* (mõlemaid 49%).

Raadio mängis taustaks Meediapäeva küsitlule kahel viimasel aastal keskmiselt 2 tundi ja 41 minutit, mis viis meediumi tarbimismahult kõigist teistest meediumidest ette. Samas oli kolme viimase aasta lõikes märgata raadio kuulamises taustaks teatud langustendentsi. Kuna raadio kuulamist taustaks pole varasematel aastatel täpsemalt uuritud, siis siinkohal võrdlusmoment eelmist aastate tulemustega puudub.

Kõige rohkem kuulasid raadiot taustaks vanad inimesed, kes moodustasid raadio kuulamises põhitegevusena kõige aktiivsema vanusegruppi. Vanematele inimestele järgnes raadio kuulamisel taustaks keskmine vanusegrupp ning kõige vähem kuulasid raadiot taustaks noored. Nii taustaks kui põhitegevusena kuulati raadiojaamadest kõige rohkem Vikerraadiot (vastavalt 16% ja 7% küsitletutest).

Raadiot kuulati päevas põhitegevusena Meediapäeva grupis 2004-2006. aastal vaid 10 minuti jagu, mis viis raadio kõikide teiste meediumide hulgas tarbimismääralt viimasele kohale. Raamatu "Meediasüsteem ja meediakasutus Eestis 1965-2004" andmete järgi kuulas eestlane 2003. aasta lõpus -- 2004. aasta algul päevas raadiot keskmiselt 4 tundi

ja 28 minutit (Lõhmus, Vihalemm 2004: 117), World Press Trends andmetel veidi rohkemgi (4 t 43 min) (World Press Trends 2004). Mõlemal juhul on raadio kuulamise all silmas peetud kuulamist kokku nii põhi- kui kõrvaltegevusena.

Kui liita kokku Meediapäeva andmed raadio kuulamise kohta nii taustaks kui põhitegevusena, siis saame, et Meediapäeva küsitletud kulutasid raadio kuulamisele keskmiselt kokku 2 tundi ja 51 minutit päevas, mis on palju vähem kui 2003. a keskmine tulemus, mis sisaldas samuti mõlemat – raadio kuulamist taustaks ja põhitegevusena. Kui jätta välja Meediapäeva valimi vähene representatiivsus, siis võiks nende andmete põhjal oletada, et raadiole kulutatud aeg on viimastel aastatel vähenenud pooleteise tunni võrra. Kui võrrelda Meediapäeva andmeid Emori indeksega, siis selgub, et Meediapäeva küsitletute hulgas oli langus raadio kuulamises palju suurem kui Eestis keskmiselt. Olgugi, et nii nagu telerivaatamise, nii ei ole ka raadiokuulamise 2000-2002. ja 2003-2005. aasta andmed metoodika muutuse tõttu täpselt võrreldavad, võib öelda, et ka raadio kuulamine on stabiliseerunud, kuigi 2005. aasta näitab eelneva aastaga võrreldes mõningast langust (Emor 2005) (vt Lisa 1, tabel 18, lk 101-103).

Analüüsidest raadio kuulamist erinevates vanusegruppides, võib leida põhjuseid, miks raadio kuulamine võiks viimastel aastatel olla vähenenud. Nt pidid küsitletud Meediapäeva uurimuses märkima eraldi, kui palju nad kuulasid raadiot (nii põhi- kui kõrvaltegevusena) ja kui palju kasutasid Interneti. Mitmetest kommentaaridest (eriti noorte ja keskmise vanusegrupi omadest) võis hiljem välja lugeda, et Internetis olemise ajal mängis raadio – internetiraadio, kuid on üsna tõenäoline, et paljud vastajad ei märganud raadio kuulamist sellisel viisil üles märkida, seda enam kui internetiraadiot kuulati kõrvaltegevusena. Selle asemel pandi kirja vaid Internetis veedetud aeg. Seega võis inimestes kinnistunud harjumus pidada raadiot Internetist eraldiseisvaks meediumiks, olla üheks põhjuseks, mis raadio kuulamisele kulunud aega Meediapäeva andmetes vähendas.

Nii nagu kõrvaltegevusena, kuulasid ka põhitegevusena, Meediapäeva andmete järgi, raadiot kõige rohkem vanad inimesed, mis järjekordselt kinnitab varasemate uuringute andmeid. Kõige vähem kuulas raadiot põhitegevusena keskmine vanusegrupp. Lõhmuse ja Vihalemma järgi sõltub raadiokuulamine oluliselt vanusest. Meediapäeva raamatus on võrreldud omavahel 12-14-aastaste ja 60-74 aastaste raadio kuulamisele kulutatud

aega ja leitud, et vanem vanusegrupp kuulab nooremast raadiot üle kolme korra rohkem (Lõhmus, Vihalemm 2004: 117). Meediapäeva andmed vaid kinnitavad seda tendentsi. Olgugi et Meediapäeva vanusegrupid olid veidi suuremad (noorem grupp 12-19, vanem 50-74), tuli erinevus gruppide vahel peaaegu kolmekordne. Nt. noored kuulasid raadiot (põhi- ja kõrvaltegevusena kokku) keskmiselt 1 t ja 53 min, vanad aga tervelt 4 t ja 16 min.

Kolmel vaadeldaval Meediapäeva aastal raadio kuulamine nii põhi- kui kõrvaltegevusena langes, mis kinnitab Vihalemma (2004; 2005) täheldatud üldtendentsi, mille järgi raadio kuulamine põhitegevusena on vähenenud ning seda muusika ja meelelahutuse osakaalu suurenemise arvelt.

Raadiojaamadest oli Meediapäeva andmete järgi keskmiselt kõige kuulatavam *Raadio Sky Plus*, mida kuulas 17% kõikidest küsitletutest. Tasavägiselt järgnes kuulatavuselt *Vikerraadio* (16%) ja kolmandale kohale jäi *Raadio Uno* (11%). Vahemikus detsember 2003-märts 2004 olid eestlaste seas kõige populaarsem raadiojaam *Vikerraadio*, millele järgnes *Raadio Elmar*. Keskmiselt alla poole tunni päevast kuulati *Raadio 2-te*, *Raadiot Sky Plus* ja *Raadiot Kuku* (Lõhmus, Vihalemm 2004: 351).

Nagu näha, on Meediapäeva tulemused raadiojaamade keskmise kuulatavuse osas veidi lahknevad. Vaatamata sellele on erinevused lähiaastate uurimuste vahel peaaegu olematud. Meediapäeva valimis oli kuulatumaks raadiojaamaks *Raadio Sky Plus* nii kõige nooremas kui ka keskmises vanusegrupis, seega kõikide 12-49 aastaste seas. Vanemad inimesed kuulasid aga kõige rohkem *Vikerraadiot*. Sellised tulemused langevad jällegi ühte 2003. aasta tulemustega, millest ilmneb, et noored eelistavad muusikajaamu, nagu *Sky Plus*, veidi vanemad kuulavad lisaks *Raadiotele Sky Plus* ka *Russkoje Radio-t*, *Raadio 2-te* ja *Raadiot Elmar*. Üle 50 aasta vanused inimesed kuulavad aga kõige rohkem *Vikerraadiot* ja *Raadio 4* (Lõhmus, Vihalemm 2004: 117). Kuna Meediapäeva valim ei olnud Eestis elavate venelaste suhtes piisavalt esinduslik, siis jäid ka eelpool nimetatud venekeelsed raadiojaamad nagu nt *Russkoje Radio* ja *Raadio 4* Meediapäeva raadiojaamade kuulamise pingereas suhteliselt madalale kohale.

Meediapäeva tulemuste järgi on noorte seas kõrge kuulatavusega ka *Raadio Uno*. Keskmises vanusegrupis oli lisaks *Sky Plus*-ile ühed kõige kuulatavamad raadiojaamad

ka *Raadio 2* ja *Raadio Elmar*, millele järgnesid *Vikerraadio*, *Raadio Uno* ja *Raadio Kuku*. Vanemas vanusegrupis kuulati lisaks *Vikerraadiotele* palju ka *Raadiot Kuku* ja *Raadiot Elmar*.

Videosid või DVD-sid vaadati kahel viimasel aastal Meediapäeva valimis kokku keskmiselt 13 minutit päevas. Ootuspäraselt olid kõige suuremateks konkreetse meediumi vaatajateks noored, kellele järgnes keskmine vanusegrupp ning kõige vähem vaatasid videosid ja DVD-sid vanemad inimesed. Selline jaotus on loomulik, kuna noored käivad reeglina rohkem tehnoloogiliste uuendustega kaasas kui vanad inimesed, kes eelistavad üldjuhul jääda vanade traditsiooniliste meediumide juurde, kuna uute meediumide hankimine on esiteks kallis ning teiseks on uute tehnoloogiliste võimaluste tundmaõppimine vaearikas protsess. Vihalemma ja Lauristini (2002) arvates on sellised muutused ühiskonnas põhjuseks, miks tuleks üha enam digitaalse lõhe asemel rääkida meedialõhest, kui lõhest uue ja traditsioonilise meedia vahel.

Muusikat kuulati plaadilt või kassetilt Meediapäeva valimis keskmiselt kokku 54 minutit päevas. Kõige rohkem kuulasid sel viisil muusikat noored ja kõige vähem vanemad inimesed.

Internetti kasutati 2003-2004 aastal Eestis oletuslikult keskmiselt u 20 minuti päevas (World Press Trends 2003, Emor). Meediapäeva andmete järgi tuli selleks näitajaks 2 tundi ja 13 minutit päevas, mis on minutites üle 6 korra pikem aeg kui 2003-2004 aasta oletuslik tulemus. Seega on internetikasutus viimastel aastatel kasvanud rohkem kui ühegi teise eelpool mainitud meediumi tarbimine, mida kinnitavad ka Emori meediatarbimise indeksid (Emor 2005) (vt Lisa 1, tabel 18, lk 101-103). Eestlaste suurt internetikasutust kinnitavad ka 2005. aasta Eurostati andmed, mille järgi on Eesti individuaalselt internetikasutuselt samal tasemel Saksamaa ja Suurbritanniaga. Lisaks on Eestis Interneti regulaarseid kasutajaid palju rohkem kui Interneti mittekasutajaid, mille poolest edestame isegi selliseid suurriike nagu Kreeka, Hispaania, Itaalia ja Portugal (Ottens 2006).

Meediapäeva andmetel oli kõige aktiivsemaks Interneti kasutajaks keskmine vanusegrupp, kellele järgnesid noored. Kõige vähem kasutasid Internetti vanad inimesed. Emori andmetel olid 1999-2003 aastal põhilised internetikasutajad õppurid,

teisele kohale jäid valgekraed ja kolmandale sinikraed (Vengerfeldt, Runnel 2004: 252). Kuna Meediapäeva vanuselisel kõige mitmekesisem keskmine vanusegrupp (20-49) sisaldas ka arvukalt õppureid, siis võis konkreetse uurimuse puhul just nimetatud asjaolu kaalukausi internetikasutuses keskmise grupi poole kallutada.

Erinevates vanusegruppides on ka Interneti kasutamise ajendid erinevad. Keskmises vanusegrupis on Meediapäeva andmete põhjal kõige rohkem aktiivseid Interneti kasutajad ilmselt just seetõttu, et selles vanusegrupis täidab Internet kõige rohkem erinevaid funktsioone. Lisaks e-mailide lugemisele ja saatmisele, info otsimisele, juhuslikule *surfamisele*, koolitöö tegemisele ja *msn*-is sõpradega suhtlemisele, mida teevad Internetis põhiliselt enamik 12-19 aastastest, täidavad 20-49 aastased Interneti vahendusel ka tööülesandeid, kasutavad internetipanka, loevad rohkem internetiväljaandeid ja tellivad Interneti vahendusel erinevaid teenuseid. Sellistele erinevustele kolme vanusegrupi vahel viitasid Meediapäeva meediapäeviku kommentaaride osas välja toodud vastused ning selliseid tulemusi kinnitasid ka Ühe pere meediapäeva (ÜPM) esseed.

Vastused uurimisküsimustele

Töö kirjutamise käigus leidsin vastused ka töö alguses püstitatud uurimisküsimustele. Esiteks selgus Meediapäeva tulemuste põhjal, et kõige meelsamini tarbisid Eesti inimesed 2004-2006. aastal erinevatest meediumidest televiisorit (kui arvestada teleri vaatamine põhi- ja kõrvaltegevusena kokku) ja Interneti. Kui arvestada teleri ja raadio tarbimist põhi- ja kõrvaltegevusena eraldi, nii nagu seda Meediapäeva uurimuses tehti, siis tarbiti kõikidest meediumidest kõige rohkem taustaks raadiot, mis moodustas keskmiselt 23% (2 t 41 min) inimeste meediapäevast. Teiseks kõige tarbitumaks meediumiks oli teleri vaatamine põhitegevusena, mis moodustas keskmiselt 21% (2 t 28 min) konkreetse valimi meediapäevast. Tarbitavuselt kolmandal kohal oli Interneti kasutamine, mis hõlmas keskmiselt 19% (2 t 13 min) küsitletute meediapäevast ning neljandal kohal oli teleri vaatamine taustaks, mis moodustas keskmiselt 11% inimeste meediapäevast (1 t 15 min). Ülejäänud meediumid, muusika kuulamine plaadilt või kassetilt, ajalehtede, raamatute, ajakirjade lugemine ning raadio kuulamine põhitegevusena, moodustasid alla 10% meediapäevast. Kõige vähem pühendasid

inimesed keskmiselt aega raadio kuulamisele põhitegevusena. Raadiot kuulas põhitegevusena vaid 1% kõikidest küsitletutest (10 min) (vt tabel 3 ja tabel 4).

Kui võrrelda eestlaste meediatarbimist nt meie põhjanaabrite soomlastega, siis TNS Gallupi „Intermedia“ (2004) uurimustulemuste võrdlusest Eesti 2003-2004 aasta Emori andmetega (vt tabel 1) selgub, et sarnaselt eestlastele kulutasid ka soomlased 2004. aastal suurema osa meediale pühendatud ajast teleri vaatamisele (kui arvestada teleri vaatamine põhi- ja kõrvaltegevusena kokku). Nii soomlased kui eestlased vaatasid telerit päevas umbes 3,5 tundi (Meediapäeva valimis 2004-2006 aastal keskmiselt kokku, oli vastav näitaja veidi suurem -- 3 t ja 43 min). Samas kulutasid eestlased 2004. aastal rohkem aega raadio kuulamisele (4 t ja 43 min) kui seda tegid soomlased (2 t ja 49 min). Soomlaste raadio kuulamisele kulutatud aeg ühtib aga üllatavalt hästi Meediapäeva andmetega 2004-2006. aastal, kui vastavas valimis kuulati raadiot 2 t ja 51 min. Ajakirjanduslike väljaannete lugemises jäid eestlased soomlastele 2004. aastal alla. Eestis kulutati ajalehtede lugemisele nimetatud aastal umbes 20 min Soome 48 minuti vastu. Meediapäeva valimis saadud tulemused (38 min) vähendasid vahet ajalehtede keskmises loetavuses Eesti ja Soome vahel, kuid rohkem kui soomlased, ei lugenud ajalehti ka Meediapäeva küsitletud. Ka ajakirjade lugemises olid soomlased eestlastest 2004. aastal palju aktiivsemad (vastavalt 33 ja 10 min). Nii nagu ajalehtedegi puhul vähendas Meediapäeva valim vahet eestlaste ja soomlaste ajakirjade lugemuses (vastavalt 18 ja 33 min), kuid Soome keskmisele jäi alla ka Meediapäeva valim. Soomlaste internetikasutus oli 2004. aastal see-eest üsna sarnane eestlaste keskmisele internetikasutusele (vastavalt 33 ja 20 min). 2004.-2006. aasta Meediapäeva valimis kulutasid küsitletud aga Internetile juba neli korda rohkem aega. Arvatavasti on see näitaja tõusnud ka soomlaste hulgas (Emor 2006c).

Lisaks selgus TNS Gallupi (2004) tulemustest, et soomlaste meediapäeva pikkus ühtis täpselt umbes samal ajal Vihalemma poolt oletuslikult välja pakutud eestlaste meediapäeva pikkusega (mõlemal juhul 9,5 tundi) (Emor 2006c) ning on väga lähedane ka praeguse Meediapäeva valimi meediapäeva pikkusele (9 t ja 48 min). Seega on eestlaste meediatarbimisharjumused lähedased soomlaste omadele.

Teiseks selgus Meediapäeva küsitlusest, et eestlaste kõige eelistatuimad meediakanalid 2004-2006. aastal olid järgmised. Ajalehtedest oli kõige loetum *Postimees*, mida luges

keskmiselt 47% kõikidest küsitletutest. *Postimees* oli kõige loetum ajaleht kõigis kolmes vanusegrupis (vt tabel 8). Ajalehe rubriikidest osutus keskmiselt kõige loetumaks rubriigiks „Uudised Eestist“, mida luges 59% kõikidest küsitletutest. Rubriik „Uudised Eestist“ oli kõige loetum rubriik nii keskmises (20-49) kui ka vanemas vanusegrupis (50-74). Nooremas vanusegrupis oli kõige loetumaks rubriigiks aga „Huumor ja koomiksid“ (vt tabel 9). Kõige loetumaks ajakirjaks oli kolmel aastal kokku keskmiselt *Kroonika*, mida luges 9% kõikidest küsitletutest. Ajakiri *Kroonika* oli loetavuselt esikohal kõigis kolmes vanusegrupis (vt tabel 10). Raamatute lugemise kohta kindlaid protsente välja tuua pole võimalik, kuid kokkuvõtlikult võib öelda, et nooremas vanusegrupis loeti kõige rohkem kohustuslikku kirjandust, sh ilukirjandust ja kooliõpikuid; keskmises vanusegrupis loeti samuti ilukirjandust, kuid lisaks lugesid 20-49 aastased ka küllaltki palju erialast kirjandust. Vanemad inimesed lugesid samuti mõningal määral ilukirjandust, kuid loeti ka eneseabi-/ nõuande- ja käsiraamatuid ning rohkem kui üheski teises vanusegrupis tundsid vanemad inimesed huvi ajaloolise kirjanduse vastu, nagu nt erinevate kuulsuste elulugusid postuumselt käsitlevad raamatud.

Telekanaleist osutus 2004-2006. aasta Meediapäeva andmeil keskmiselt kõige vaadatumaks *ETV*, mida vaatas 59% kõikidest küsitletutest. Nooremas vanusegrupis vaadati kõige rohkem *TV3*-e (66%), keskmises *Kanal 2*-te (62%) ja vanemas vanusegrupis *ETV*-d (81%) (vt tabel 11). Taustaks vaadati kolmes vanusegrupis kokku keskmiselt kõige enam *TV3*-e (32%) (vt tabel 12) ning põhitegevusena vaadati keskmiselt kõige rohkem *ETV*-d ja *TV3*-e (mõlemaid 49%) (vt tabel 13).

Raadiojaamadest kuulati 2004-2006. aastail keskmiselt kõige rohkem *Raadio Sky Plus* (17%). *Raadio Sky Plus* oli kõige kuulatum raadiojaam nii nooremas kui ka keskmises vanusegrupis (mõlemas vanusegrupis kuulas nimetatud raadiojaama 22% kõikidest küsitletutest). Vanemas vanusegrupis oli kõige kuulatumaks raadiojaamaks aga *Vikerraadio* (35%) (vt tabel 14). Taustaks kuulati kõikides vanusegruppides kokku keskmiselt kõige rohkem *Vikerraadiot* (16%) (vt tabel 15) ning põhitegevusena eelistati samuti kuulata *Vikerraadiot* (7%) (vt tabel 16).

Video või DVD vaatamise kohta pole, nii nagu raamatutegi puhul, protsendilisi tulemusi võimalik siinkohal välja tuua, kuid kokkuvõtlikult võib öelda, et Meediapäeva

andmetel vaadati video või DVD pealt enamasti erinevasse žanrisse kuuluvaid filme ning ÜPM esseede põhjal võib öelda, et videost vaadati eelkõige teleaadete lindistusi ning seejärel filme. Muusikastiilidest kuulati 2004.-2006. aastal nooremas vanuserühmas kõige enam pop- ja rockmuusikat, kuid palju kuulati ka räppi ja hip-hoppi. Keskmises vanusegrupis kuulati samuti enamasti pop-muusikat, kuid erinevalt noortest kuulati mõningal määral ka klassikalist muusikat. Vanemad inimesed üldiselt plaadilt või kassetilt muusikat ei kuulanud. Nendele piisas enamasti muusikast, mida mängiti raadiost.

Nii nagu raamatute, DVD/ video ja muusika kuulamises ei saa me rääkida kanalitest, mida tarbiti, vaid pigem žanritest, siis Interneti puhul tuleb kanalite ja žanrite asemel rääkida funktsioonidest, mida inimesed konkreetse meediumi kasutamisel kõige enam kasutasid. 2004.-2006. aasta Meediapäeva andmetel olid need funktsioonid vanusegrupiti erinevad. Kui noorte hulgas kasutati Interneti eelkõige suhtlemiseks, siis keskmises vanusegrupis lisandus suhtlemisfunktsioonile ka Interneti praktiline funktsioon, st rohkem kui noored, kasutasid 20-49 aastased Interneti tööülesannete täitmiseks, millega kaasnes, lisaks suhtlemisele töökaaslastega, nt internetipanga külastamine, info otsimine ja lugemine ning teiste internetiteenuste kasutamine. Vanemas vanusegrupis sõltus internetikasutus sellest, kas inimese töö oli seotud vajadusega Interneti kasutada või mitte. Kuid üldiselt kasutati Interneti selles vanusegrupis kõige vähem ning sedagi peamiselt vaid praktilistel põhjustel, nt pangaulekannete tegemiseks.

Kolmandaks võib Meediapäeva ja ÜPM esseede põhjal öelda, et peamised eestlaste meediatarbimisharjumusi mõjutavad hoiakud sõltuvad eest. Vanem põlvkond eelistab kasutada traditsioonilist meediat, samal ajal kui noorem põlvkond kasutab aktiivselt uut meediat. Nii nooremas kui keskmises vanusegrupis kasutati kõige rohkem Interneti ning kõige vähem kuulati põhitegevusena raadiot. Vanemad inimesed kulutasid suurema osa oma meediapäevast raadio kuulamisele taustaks, pühendades sellele teistest vanusegruppidest ülekaalukalt rohkem aega. Kõige vähem vaatasid vanemad inimesed videot/ DVD-d ja kuulasid plaadilt või kassetilt muusikat (vt tabel 3 ja tabel 4).

Kolmel aastal kokku tarbiti meediume kõige aktiivsemalt öhtul (4 t ja 15 min). Teiseks meediatarbimiselt kõige aktiivsemaks päevaosaks oli päev (3 t ja 40 min) ning

kolmandaks hommik (2 t ja 42 min). Kõige vähem tarbisid inimesed meediat öösel (26 min) (vt tabel 17). Selline pingerida meedia tarbimise osas päevaosade lõikes jäi samaks kõigil kolmel aastal (vt Lisa 1, tabelid 23-25).

KOKKUVÕTE

Oma bakalaureusetöös uurisin, missugune oli meediapäeva pikkus ja struktuur Eestis 2004-2006 aastal, et seeläbi õppida paremini tundma eestlaste meediatarbimisharjumusi. Töö põhines Tartu Ülikooli meedia ja kommunikatsiooni osakonna poolt 2004-2006 aastal läbiviidud Meediapäeva uurimuse käigus täidetud meediapäevikute kvantitatiivsel analüüsil. Ühe aspektina huvitas mind, missugune oli keskmine meediapäeva pikkus vaadeldavail aastail kokku ning teise aspektina uurisin, missugune oli keskmise meediapäeva struktuur.

Töö alguses andsin empiirilise ülevaate eelnevatel aastatel läbiviidud uuringutest. Seejärel võtsin kokku Meediapäeva uurimuse tulemused ning esitasin need töö analüüsi osas, mille esimene alapeatükk käsitles erinevate meediumide tarbimise keskmist ajalist mahtu 2004., 2005. ja 2006. aastal kokku. Lisaks tõin välja suuremad erinevused aastate lõikes ning jälgisin, kas meediumide tarbimine neil aastail kasvas, kahanes või kõikus. Lisaks analüüsisin iga meediumi lõikes eraldi meediapäeva pikkust kolmes erinevas vanusegrupis (12-19; 20-49; 50-74). Teine alapeatükk tõi välja, kui suur osa küsitletutest kulutasid oma aega erinevate meediakanalite tarbimisele – missugustele kanalitele küsitletud kokku keskmiselt kõige rohkem aega kulutasid ning missugused erinevused valitsesid meediakanalite eelistuses vanusegrupiti. Diskussiooni ja järelduste peatükis võtsin kokku Meediapäeva põhilised uurimistulemused ja ühendasin need töö empiiriliste lähtekohtadega. Samuti vastasin töö alguses püstitatud uurimisküsimustele.

Teema vääris uurimist, sest ajalehtede ja ajakirjade lugemist ning internetikasutust ei ole Eestis ajaliselt, st minutilise täpsusega, veel mõõdetud. Eelnevatel aastatel on küll läbi viidud meediumide ajakasutuse uuringuid, kuid seda on tehtud erinevat metoodikat kasutades. Üldiselt on meediapäeva pikkust siiani määratud vaid oletuslikult teiste maade uurimistulemuste põhjal. Meediapäeva tulemustest saadud empiiriline materjal oli väärtuslik, sest võimaldas minutilise täpsusega välja tuua erinevate meediumite kasutusmäära vaadeldavas valimis. Vaatamata sellele, et valim ei pretendeerinud esinduslikkusele ja uurimus oli pigem sondeeriv, võimaldas see siiski välja tuua olulisi tendentse vanusegruppide meediakasutuses.

Meediapäeva tulemustest selgus, et ajalehtede ja ajakirjade lugemisele ja Interneti kasutamisele kulutati Meediapäeva valimis keskmiselt rohkem aega kui eelnevatel aastatel eestlaste kohta oletuslikult arvatud oli, olgugi et ajalehtede ja ajakirjade lugemine kolme aasta lõikes vähenes. Sarnaseid tendentse võis märgata ka raadiokuulamises ning vähesel määral ka televaatamises, mille vähenemist eelnevates uuringutes on täheldatud ning mida Meediapäeva uurimus kinnitas. Võrreldes omavahel 2003. aasta meediakasutuse tulemusi raadio kuulamises ja teleri vaatamises (põhi- ja kõrvaltegevusena kokku), selgus, et mõlema meediumi tarbimine on viimastel aastatel vähenenud. Eriti drastiline oli langus raadio puhul, mida kuulati viimasel kolmel aastal keskmiselt kokku 2 tunni ja 19 minuti võrra vähem kui 2003. aastal. Televaatamine on langenud keskmiselt 13 minuti võrra, mis on, võrreldes raadiokuulamisega, suhteliselt väike langus.

2004., 2005. ja 2006. aasta peale kokku tuli meediapäeva keskmiseks pikkuseks 11 tundi ja 35 minutit. Seega on meediapäeva uurimuse andmete põhjal saadud meediapäev üle kahe tunni pikem kui Peeter Vihalemma (2003-2004) oletuslikult välja pakutud 9 tunni ja 30 minutiline meediapäev. Samas ei tohi ka unustada, et erinevalt 2003. aastast, lisandusid 2004-2006. aasta tulemustele raamatute lugemine, DVD/ video vaatamine ja muusika kuulamine. Kui nendele meediumidele kokku kulutatud aeg saadud meediapäeva pikkusest maha lahutada, siis saame 11 tunni ja 35 minuti pikkuse meediapäeva asemel 9 tunni ja 48-minutise meediapäeva. Seega saaks Meediapäeva uurimuse andmete põhjal öelda, et meediapäev on viimastel aastatel pikenenud 18 minuti võrra, st 9 tunnilt ja 30 minutilt 9 tunni ja 48 minutini, kui võtta võrreldavatel aastatel arvesse vaid selliste meediumide nagu ajalehe, ajakirja, raadio, teleri ja Interneti tarbimise. Seega selgus, et Vihalemma poolt oletuslikult välja pakutud meediapäeva pikkus on üllatavalt lähedane Meediapäeva andmetel saadud meediapäeva pikkusega, mis annab alust oletada, et oletuslikult välja pakutud meediapäeva pikkus võib olla küllaltki lähedane ka eestlaste tegeliku keskmise meediapäeva pikkusega.

SUMMARY

The present bachelor's thesis "The Analysis of Estonian Media Consumption Habits on the Basis of the Media Day Survey Results 2004-2006" has been written with the objective of studying the duration and structure of the media day in Estonia from 2004 to 2006 in order to gain insight into Estonians' habits in the use of media. The thesis is based on the quantitative analysis of the media diaries completed as part of the Media day study conducted from 2004 to 2006 by the department of media and communication at the University of Tartu. One of the aspects that is of interest for the author of the present study, is the length of the media day during the years under scrutiny; the other aspect looked into is the structure of the average media day.

In the beginning of the thesis an empirical overview of the studies conducted in the preceding years is given. Thereafter the results of the study of the Media day are summarized and presented in the analysis, the first chapter of which deals with exploring the average span of the use of various media in 2004, 2005 and 2006. The biggest differences are pointed out and attention is paid to whether the use of media increased, decreased or vacillated over the period of the three years under observation. Additionally, the length of the media day is analyzed separately for each medium in three different age groups (12-19; 20-49; 50-74). The second chapter presents the portion of the respondents who spent time on the use of various media – which channels the respondents spent most time on and which differences could be perceived in the preferences by age groups. In the chapter dealing with discussion and conclusions the main results of the Media day project are summarized and linked with the empirical premises of the thesis.

The subject merited study as the practice of reading newspapers and magazines and that of the use of the Internet had not been measured temporally i.e. with the accuracy of minutes in Estonia. Studies of the use of time in relation to media had been conducted during the preceding years, but different researchers have adopted different methodologies. In general, the length of the media day has thus far only been estimated

relying on the results of studies in other countries. The empirical data obtained from the results of the Media day has proved valuable as it enables to point out the use of various media with the accuracy of minutes among the sample under consideration. Even if no claims have been made for the sample to be representative and the study can be considered explorative in nature, it has enabled to identify relevant tendencies in the use of media by different age groups.

The results of Media day indicate that those among the sample of Media day spent more time on average on reading newspapers and magazines and on using the Internet than had been estimated about Estonians in the previous years, notwithstanding the fact that reading newspapers decreased during the three years. Similar tendencies could be observed in listening to the radio and to a lesser degree also in watching television, the decline of which could be seen in earlier studies and was confirmed by the Media day study. When comparing the time allotted to listening to the radio and watching television in 2003 (both as primary and secondary activities), it became evident that the use of both media had decreased. The decline was particularly notable in the case of the radio that during the last three years was on average listened to 2 hours and 19 minutes less than in 2003. Watching television has gone through an average drop of 13 minutes, a relatively minor decrease compared to listening to the radio.

For the years 2004, 2005 and 2006 the average duration of the media day was 11 hours and 35 minutes. Thus the findings of the Media day study indicate the media day to last over two hours longer than the media day (of 2003-2004) estimated to last 9 hours and 30 minutes by Peeter Vihalemm. At the same time it must be borne in mind that reading books, watching DVD-s/videos and listening to music were reflected in the results of the years 2004 to 2006, unlike in those of 2003. If the time spent on the aforementioned media were to be deducted from the media day of the Media day study, the media day would last 9 hours and 48 minutes instead of lasting 11 hours and 35 minutes. Thus on the basis of the Media day study it should be possible to claim that the media day has lengthened 18 minutes, from 9 hours and 30 minutes to 9 hours and 48 minutes during the past years, if only the use of the media such as newspapers, magazines, radio, television and Internet is taken into account.

KASUTATUD KIRJANDUS

- Ajakasutus 1999-2000/(2001). Tallinn: Statistikaamet.
- Ajakasutuse uuring: metoodika ülevaade/(2001). Tallinn: Statistikaamet.
- Emor (2006a) – Teleauditooriumi ülevaade märtsikuus 2006. Emori uudised 10.04.2006. <http://www.emor.ee/arhiiv.html?id=1507>
- Emor (2006b) – Trükimeedia turu ülevaade I kvartal 2006. Emori uudised 24.07.2006. www.emor.ee/arhiiv.html?id=1531
- Emor (2006c) – Meediatarbimise jälgimine muutub järjest olulisemaks. Emori uudised 17.05. 2006. <http://www.emor.ee/arhiiv.html?id=1546>
- Emor 2004 – *The number of Internet users in Estonia has exceeded 600 000. Emor news archive* 22.06.2004. www.emor.ee/eng/arhiiv.html?keyword=31
- Emor 2005 – Emori meediatarbimise indeksid 2000-2005. www.jrnl.ut.ee/filemanager, Meediasüsteem ja meediakasutus.
- *Europe Internet Usage 2004 – Europe Internet Usage Stats and 2004 Population Statistics.* www.internetworldstats.com/stats4.htm
- Hasebrink, U. & A. Herzog (2004). Mediennutzung im internationalen Vergleich. In Christiane Matzen & Anja Herzog (toim.). *Internationale Handbuch Medien 2004/2005*. Baden-Baden: Nomos.
- Herron, E. (1999). *Democratization and the Development of Information Regimes: The Internet in Eurasia and in the Baltics. Problems of Post-Communism*, 46, 6, 56-68.
- Kalmus, V., Lauristin, M. & Pruulmann-Vengerfeldt, P. (toim) (2004). *Eesti elavik 21. sajandi algul. Ülevaade uurimuse „Mina, maailm, meedia“ tulemustest*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Lauk, E. & Harro, H. (2003). *A Landscape After the Storm: Development of the Estonian Media in the 1990s*. In David Paletz & Karol Jakubowicz (toim.). *Business as Usual: Continuity and Change in Central and Eastern European Media*. Creskill, NJ: Hampton Press.

- Lauristin, M. & Vihalemm, P. (1998). *Media Use and Social Changes in Estonia. In Estonian Human Development Report 1998*. Tallinn: UNDP. Elektrooniliselt kättesaadav aadressil – www.iiss.ee/nhdr/1998/EIA98eng.pdf
- Lauristin, M. & Vihalemm, P. (2002). *The Transformation of Estonian Society and Media: 1987-2001*. In P. Vihalemm (toim.). *Baltic Media in Transition*. Tartu: Tartu University Press.
- Lauristin, M. & Vihalemm, P. (2004). Sissejuhatus: uurimuse Mina. Maailm. Meedia metodoloogias ja tähendusest. Rmt: V. Kalmus, M. Lauristin & P. Pruulmann-Vengerfeldt (toim.). *Eesti elavik 21. sajandi algul. Ülevaade uurimuse „Mina, maailm, meedia“ tulemustest*. Tartu: Ülikooli Kirjastus.
- Lauristin, M. (2004). Eesti ühiskonna kihistumine. Rmt: Kalmus, V., Lauristin, M. & Pruulmann-Vengerfeldt, P. (toim.). *Eesti elavik 21. sajandi algul. Ülevaade uurimuse „Mina, maailm, meedia“ tulemustest*. Tartu: Ülikooli Kirjastus.
- Lauristin, M., Vihalemm, P., Uus, S. & Peegel, J. (1987). *Rajoonileht ja lugeja*. Tallinn: Eesti Raamat.
- Lõhmus, M. & Vihalemm, P. (2004). Raadio Eestis 1960-2004: struktuur, programm ja kuulajad. Rmt: Vihalemm, P. (toim.). *Meediasüsteem ja meediakasutus Eestis 1965-2004*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Lõhmus, M., Lauristin, M. & Salupere, R. (2004). Inimesed kultuuriväljal: aktiivsus ja eelistused. Kalmus, V., Lauristin, M. & Pruulmann-Vengerfeldt, P. (toim.). *Eesti elavik 21. sajandi algul. Eesti elavik 21. sajandi algul. Ülevaade uurimuse „Mina, maailm, meedia“ tulemustest*. Tartu: Ülikooli Kirjastus.
- Meema 2005 – Küsitluse Mina. Maailm. Meedia tulemused. Käsikirjalised materjalid TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakonnas.
- *Online services 2004 – Online Availability of Public Services: How is Europe Progressing? Report of the Fifth Measurement, October 2004*. http://europa.eu.int/information_society/soccul/egov/egov_benchmarking_2005.pdf

- Ottens, M. (2005). *Use of the Internet Among Individuals and Enterprises*. http://epp.eurostat.cec.eu.int/cache/ITY_OFFPUB/KS-NP-06-012/EN/KS-NP-06-012-EN.PDF
- Šein, H. (2004). *Television Eestis 1955-2004*. Rmt: Vihalemm, P. (toim). *Meediasüsteem ja meediakasutus Eestis 1965-2004*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Vengerfeldt, P. & Runnel, P. (2004). *Uus meedia Eestis*. Rmt: Vihalemm, P. (toim). *Meediasüsteem ja meediakasutus Eestis 1965-2004*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Vihalemm P. & Kõuts, R. (2004). *Trükisõna ja lugejaskond Eestis 1965-2004*. Rmt: Vihalemm, P. (toim). *Meediasüsteem ja meediakasutus Eestis 1965-2004*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Vihalemm, P. & Juha, L. (2004). *Trükisõna ja lugejad*. Rmt: Vihalemm, P. (toim). *Meediasüsteem ja meediakasutus Eestis 1965-2004*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Vihalemm, P. & Lauristin, M. (2002). *Indicators of Media Development in Estonia*. In *Defining „Key Indicators“ in the Field of Media and Communication Research in Europe. Conference Papers*. Dortmund: University of Dortmund.
- Vihalemm, P. *Changing Media Use in Estonia*. *Nordicom Information*, 2005, 4, 43 –53.
- Vihalemm, P., Lauk, E. & Lauristin, M. (1997). *Estonian Media in the Process of Change*. In M. Lauristin & P. Vihalemm & Karl Erik Rosengren & Lennart Weibull (toim.). *Return to the Western World: Cultural and Political Perspectives on Estonian Post-Communist Transition*. Tartu: Tartu University Press.
- Vihalemm, P., Lõhmus, M. & Jakobson, V. (2004). *Ühiskond meediaruumis: traditsiooniline meedia*. Rmt: Kalmus, V., Lauristin, M. & Pruulmann-Vengerfeldt, P. (toim). *Eesti elavik 21. sajandi algul. Ülevaade uurimuse „Mina, maailm, meedia“ tulemustest*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- *World Press Trends 3003, 2004*. Paris: World Association of Newspapers & Zenithmedia.

KASUTATUD ALLIKAD

- Hool, R. (2006). Ühe pere meediapäev. Kodutöö aines „Eesti meediasüsteem ja meediakasutus“. Õppejõud: Vihalemm, P. & Kõuts-Klemm, R. TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond (käsikiri).
- Höglund, I. (2006). Ühe pere meediapäev. Kodutöö aines „Eesti meediasüsteem ja meediakasutus“. Õppejõud: Vihalemm, P. & Kõuts-Klemm, R. TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond (käsikiri).
- Jurjeva, T. (2004). Ühe pere meediapäev. Kodutöö aines „Eesti meediasüsteem ja meediakasutus“. Õppejõud: Vihalemm, P. & Kõuts-Klemm, R. TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond (käsikiri).
- Kald, I. (2005). Ühe pere meediapäev. Kodutöö aines „Eesti meediasüsteem ja meediakasutus“. Õppejõud: Vihalemm, P. & Kõuts-Klemm, R. TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond (käsikiri).
- Kirikmäe, M. (2004). Ühe pere meediapäev. Kodutöö aines „Eesti meediasüsteem ja meediakasutus“. Õppejõud: Vihalemm, P. & Kõuts-Klemm, R. TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond (käsikiri).
- Konrad, K. (2004). Ühe pere meediapäev. Kodutöö aines „Eesti meediasüsteem ja meediakasutus“. Õppejõud: Vihalemm, P. & Kõuts-Klemm, R. TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond (käsikiri).
- Kruusvall, P. (2005). Ühe pere meediapäev. Kodutöö aines „Eesti meediasüsteem ja meediakasutus“. Õppejõud: Vihalemm, P. & Kõuts-Klemm, R. TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond (käsikiri).
- Kutser, K. (2006). Ühe pere meediapäev. Kodutöö aines „Eesti meediasüsteem ja meediakasutus“. Õppejõud: Vihalemm, P. & Kõuts-Klemm, R. TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond (käsikiri).
- Kutti, K. (2006). Ühe pere meediapäev. Kodutöö aines „Eesti meediasüsteem ja meediakasutus“. Õppejõud: Vihalemm, P. & Kõuts-Klemm, R. TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond (käsikiri).

- Lepp, A. (2004). Ühe pere meediapäev. Kodutöö aines „Eesti meediasüsteem ja meediakasutus“. Õppejõud: Vihalemm, P. & Kõuts-Klemm, R. TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond (käsikiri).
- Lepp, K. (2006). Ühe pere meediapäev. Kodutöö aines „Eesti meediasüsteem ja meediakasutus“. Õppejõud: Vihalemm, P. & Kõuts-Klemm, R. TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond (käsikiri).
- Meos, M. (2005). Ühe pere meediapäev. Kodutöö aines „Eesti meediasüsteem ja meediakasutus“. Õppejõud: Vihalemm, P. & Kõuts-Klemm, R. TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond (käsikiri).
- Mere, M. (2004). Ühe pere meediapäev. Kodutöö aines „Eesti meediasüsteem ja meediakasutus“. Õppejõud: Vihalemm, P. & Kõuts-Klemm, R. TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond (käsikiri).
- Mesila, H. (2006). Ühe pere meediapäev. Kodutöö aines „Eesti meediasüsteem ja meediakasutus“. Õppejõud: Vihalemm, P. & Kõuts-Klemm, R. TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond (käsikiri).
- Miller, M. (2006). Ühe pere meediapäev. Kodutöö aines „Eesti meediasüsteem ja meediakasutus“. Õppejõud: Vihalemm, P. & Kõuts-Klemm, R. TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond (käsikiri).
- Peitel, K. (2006). Ühe pere meediapäev. Kodutöö aines „Eesti meediasüsteem ja meediakasutus“. Õppejõud: Vihalemm, P. & Kõuts-Klemm, R. TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond (käsikiri).
- Raja, R. (2006). Ühe pere meediapäev. Kodutöö aines „Eesti meediasüsteem ja meediakasutus“. Õppejõud: Vihalemm, P. & Kõuts-Klemm, R. TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond (käsikiri).
- Rohtmets, L. (2006). Ühe pere meediapäev. Kodutöö aines „Eesti meediasüsteem ja meediakasutus“. Õppejõud: Vihalemm, P. & Kõuts-Klemm, R. TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond (käsikiri).
- Rum, P. (2004). Ühe pere meediapäev. Kodutöö aines „Eesti meediasüsteem ja meediakasutus“. Õppejõud: Vihalemm, P. & Kõuts-Klemm, R. TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond (käsikiri).
- Sillavee, M. (2006). Ühe pere meediapäev. Kodutöö aines „Eesti meediasüsteem ja meediakasutus“. Õppejõud: Vihalemm, P. & Kõuts-Klemm, R. TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond (käsikiri).

- Türk, M. (2005). Ühe pere meediapäev. Kodutöö aines „Eesti meediasüsteem ja meediakasutus“. Õppejõud: Vihalemm, P. & Kõuts-Klemm, R. TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond (käsikiri).
- Vassil, K. (2006). Ühe pere meediapäev. Kodutöö aines „Eesti meediasüsteem ja meediakasutus“. Õppejõud: Vihalemm, P. & Kõuts-Klemm, R. TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond (käsikiri).
- Vesala, O. (2006). Ühe pere meediapäev. Kodutöö aines „Eesti meediasüsteem ja meediakasutus“. Õppejõud: Vihalemm, P. & Kõuts-Klemm, R. TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond (käsikiri).
- Vihalemm, P. (2004). *Meediakasutus Eestis 2003-2004*. Ettekanne II meediaseminaril 2. novembril 2004 (käsikiri).
- Villota, A. (2006). Meediapäeva pikkus ja struktuur 2004-2006. Seminaritöö. Juhendaja: prof. Vihalemm, P. TÜ ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakond (käsikiri).
- www.saarpoll.ee

LISAD

Lisa 1. Meediakasutus vanusegruppides 2004-2006

Tabel 1. Meediapäeva pikkus vanusegruppides 2004, 2005, 2006 (tundides ja minutites)

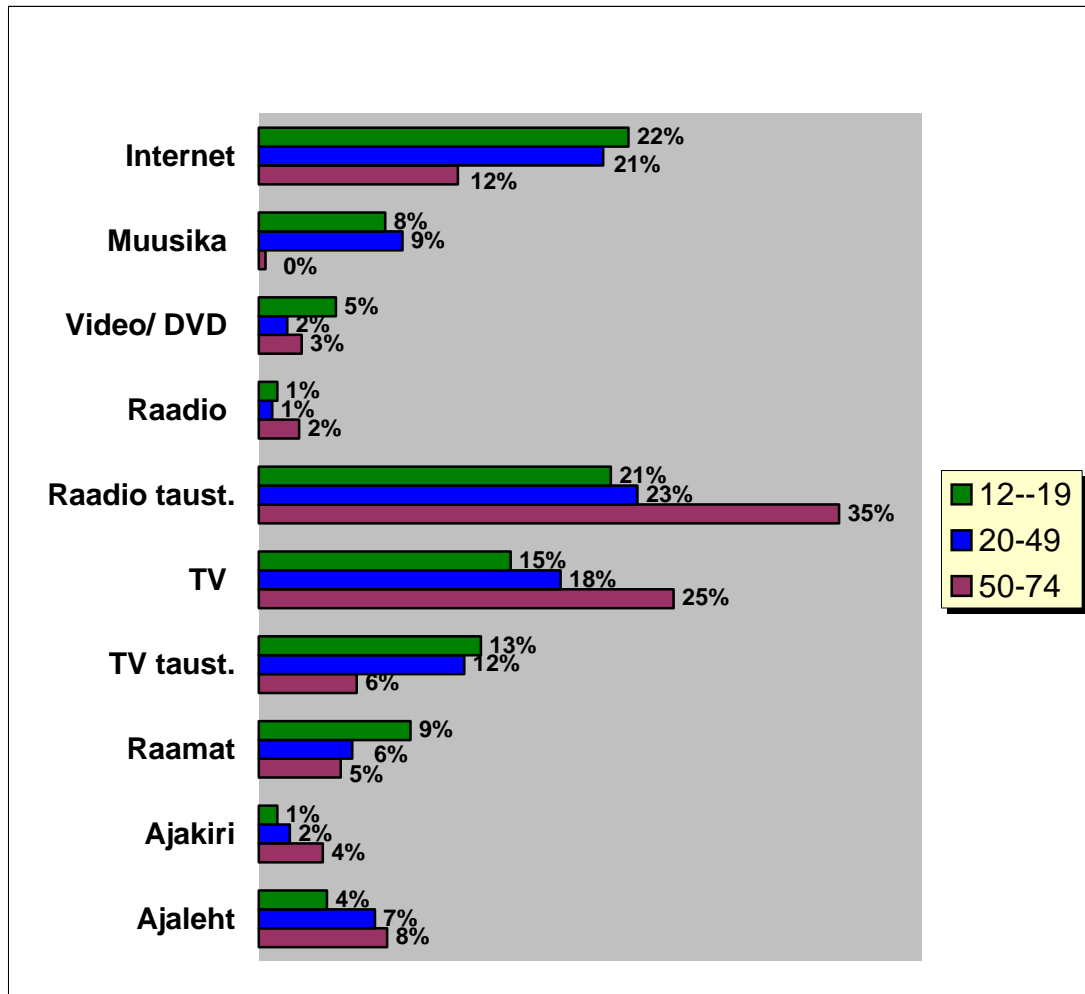
2004.a.				
Meediakanal	12--19	20-49	50-74	Keskmine
Ajalehe sirvimine või lugemine	0:32	0:56	0:50	0:46
Ajakirja sirvimine või lugemine	0:08	0:15	0:25	0:16
Raamatu lugemine (k.a. õpikud)	1:11	0:45	0:32	0:49
TV mängis taustaks	1:44	1:39	0:38	1:20
TV vaatamine	1:58	2:26	2:42	2:22
Raadio mängis taustaks	2:45	3:03	3:47	3:12
Raadio kuulamine põhitegevusena	0:08	0:06	0:15	0:10
Video või DVD vaatamine	0:36	0:13	0:16	0:22
Muusika kuulamine plaadilt või kassetilt	0:59	1:09	0:02	0:43
Interneti kasutamine	2:53	2:47	1:18	2:19
Kokku:	12:58	13:23	10:49	12:24
2005.a.				
Meediakanal	12--19	20-49	50-74	Keskmine
Ajalehe sirvimine või lugemine	0:12	0:39	1:03	0:38
Ajakirja sirvimine või lugemine	0:31	0:12	0:19	0:21
Raamatu lugemine (k.a. õpikud)	1:16	0:12	0:21	0:36
TV mängis taustaks	0:25	1:27	1:13	1:02
TV vaatamine	1:13	2:51	2:23	2:09
Raadio mängis taustaks	0:48	3:06	3:56	2:37
Raadio kuulamine põhitegevusena	0:05	0:07	0:32	0:14
Video või DVD vaatamine	0:03	0:15	0:00	0:06
Muusika kuulamine plaadilt või kassetilt	0:37	0:57	0:10	0:35
Interneti kasutamine	1:31	2:48	0:54	1:44
Kokku:	6:45	12:38	10:55	10:06
2006.a.				
Meediakanal	12--19	20-49	50-74	Keskmine
Ajalehe sirvimine või lugemine	0:09	0:30	0:52	0:31
Ajakirja sirvimine või lugemine	0:12	0:28	0:13	0:17
Raamatu lugemine (k.a. õpikud)	0:50	0:35	0:36	0:40
TV mängis taustaks	1:31	1:32	1:02	1:22
TV vaatamine	3:10	2:28	3:00	2:53
Raadio mängis taustaks	1:40	3:05	2:00	2:15
Raadio kuulamine põhitegevusena	0:08	0:01	0:07	0:05
Video või DVD vaatamine	0:19	0:12	0:00	0:10
Muusika kuulamine plaadilt või kassetilt	3:35	0:33	0:04	1:24
Interneti kasutamine	2:19	4:10	1:15	2:34
Kokku:	13:57	13:38	9:12	12:16

Tabel 2. Eri meediumide osakaal meediapäevas vanusegruppides 2004, 2005, 2006 (% küsitletutest)

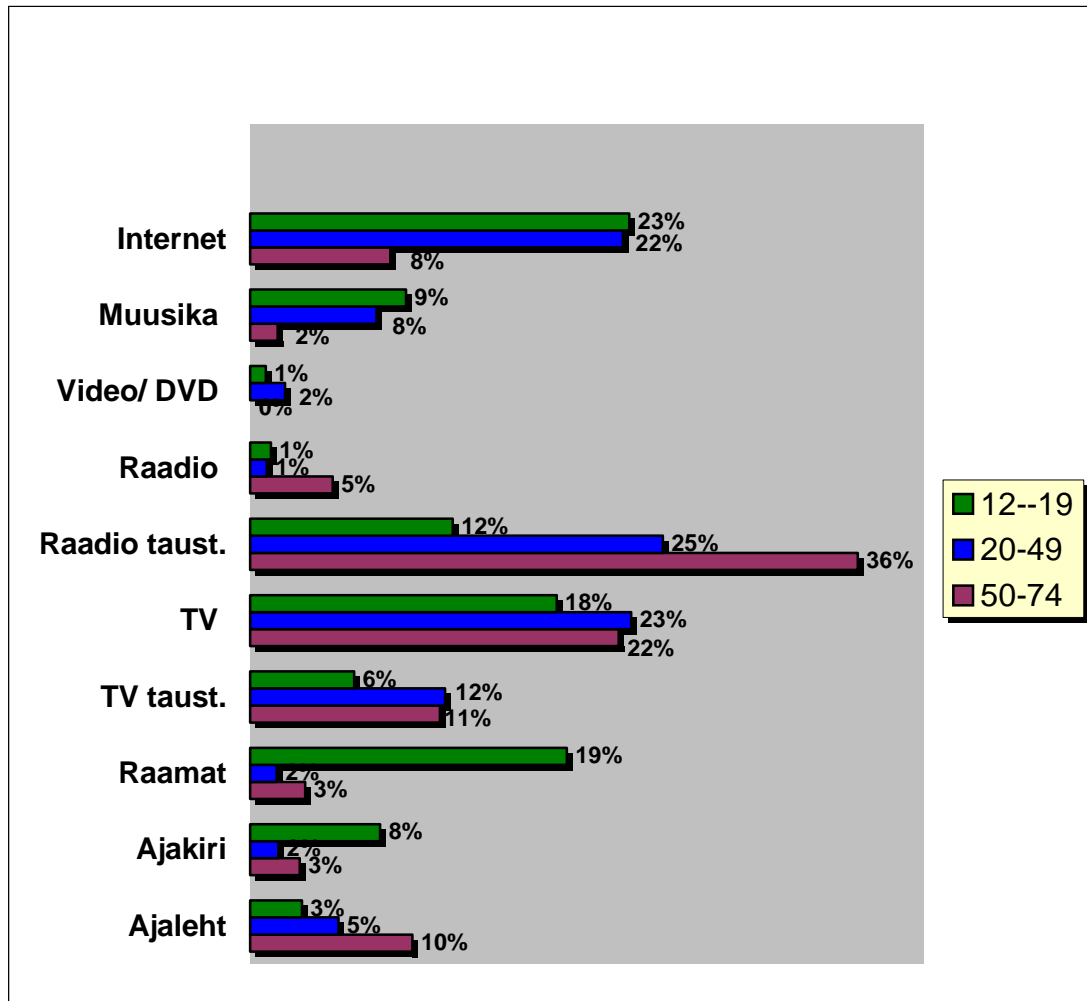
2004	12--19	20-49	50-74
Ajaleht	4	7	8
Ajakiri	1	2	4
Raamat	9	6	5
TV taust.	13	12	6
TV	15	18	25
Raadio taust.	21	23	35
Raadio	1	1	2
Video/ DVD	5	2	3
Muusika	8	9	0
Internet	22	21	12
2005	12--19	20-49	50-74
Ajaleht	3	5	10
Ajakiri	8	2	3
Raamat	19	2	3
TV taust.	6	12	11
TV	18	23	22
Raadio taust.	12	25	36
Raadio	1	1	5
Video/ DVD	1	2	0
Muusika	9	8	2
Internet	23	22	8
2006	12--19	20-49	50-74
Ajaleht	1	4	10
Ajakiri	1	3	2
Raamat	6	4	7
TV taust.	11	11	11
TV	23	18	33
Raadio taust.	12	23	22
Raadio	1	0	1
Video/ DVD	2	2	0
Muusika	26	4	1
Internet	17	31	14

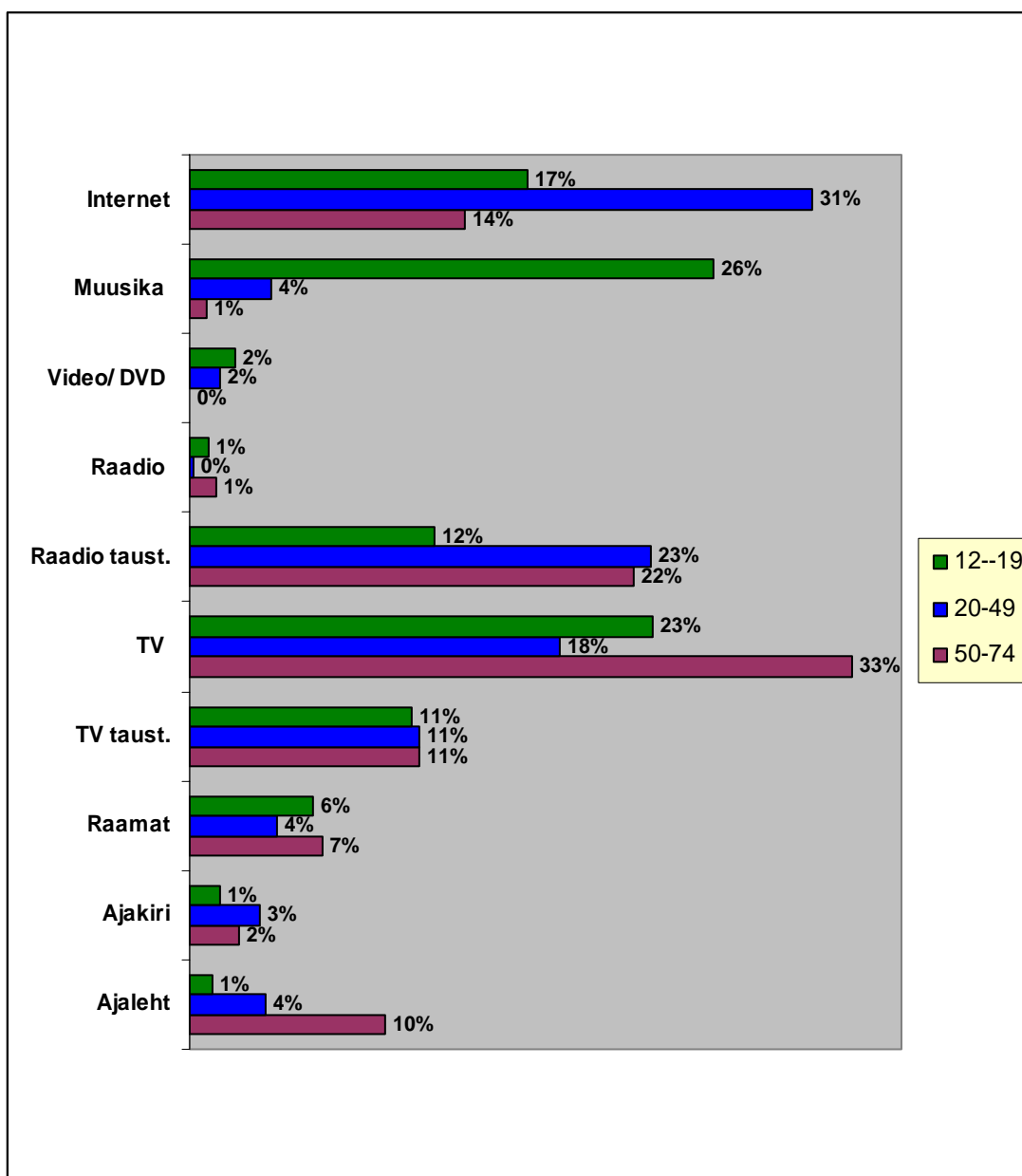
Joonis 1. Meediakasutus vanusegruppides 2004 (% küsitletutest)

Joonis 2. Meediakasutus vanusegruppides 2005 (% küsitletutest)

Joonis 3. Meediakasutus vanusegruppides 2006 (% küsitletutest)

Tabel 3. Meediumide kasutajate osakaal vanusegruppides 2004 (% küsitletutest)

Meediakanal	12-19 (29)	Meediakanal	20-49 (37)	Meediakanal	50-74 (34)
Ajaleht	83	Internet	81	Ajaleht	88
TV taust.	79	Ajaleht	78	TV	85
Internet	79	Raadio taust.	78	Raadio taust.	82
TV	76	TV	70	TV taust.	56
Raadio taust.	66	Muusika	65	Ajakiri	50
Muusika	55	TV taust.	59	Raamat	47
Raamat	45	Ajakiri	46	Raadio	44
Ajakiri	31	Raamat	43	Internet	38
Video/ DVD	24	Video/ DVD	19	Video/ DVD	15
Raadio	14	Raadio	16	Muusika	3

Tabel 4. Meediumide kasutajate osakaal vanusegruppides 2005 (% küsitletutest)

Meediakanal	12-19 (12)	Meediakanal	20-49 (20)	Meediakanal	50-74 (14)
TV	83	TV taust.	95	Raadio taust.	100
Internet	75	TV	90	Ajaleht	93
Ajakiri	58	Internet	90	TV	86
Raamat	58	Ajaleht	80	TV taust.	71
TV taust.	58	Raadio taust.	80	Internet	50
Raadio taust.	50	Muusika	45	Ajakiri	36
Ajaleht	42	Ajakiri	30	Raadio	36
Muusika	33	Raamat	30	Raamat	21
Raadio	17	Raadio	20	Muusika	21
Video/ DVD	8	Video/ DVD	15	Video/ DVD	0

Tabel 5. Meediumide kasutajate osakaal vanusegruppides 2006 (% küsitletutest)

Meediakanal	12-19 (11)	Meediakanal	20-49 (24)	Meediakanal	50-74 (19)
Internet	91	TV	88	Ajaleht	84
Raamat	82	Internet	88	TV	79
TV taust.	82	Raadio taust.	75	TV taust.	58
TV	73	TV taust.	71	Raadio taust.	53
Muusika	73	Ajaleht	67	Raamat	47
Raadio taust.	64	Ajakiri	54	Internet	47
Ajaleht	36	Raamat	50	Ajakiri	42
Ajakiri	27	Muusika	29	Raadio	16
Video/ DVD	18	Video/ DVD	21	Muusika	5
Raadio	9	Raadio	0	Video/ DVD	0

Tabel 6. Ajalehtede loetavus vanusegruppides 2004-2006 (% küsitletutest)

Ajalehed	Keskmine		12--19 (52)	20-49 (81)	50-74 (67)
	Koht	%			
Postimees	1	47	27	52	60
Eesti Päevaleht	2	21	19	20	26
SLÕ	3	19	15	21	21
Äripäev	4	11	2	13	17
Eesti Ekspress	5	8	1	8	16
Pärnu Postimees	6	4	6	2	3
Maaleht	7	4	0	4	7
Linnaleht	8	3	0	3	5
Tartu Postimees	9	3	1	3	5
Sirp	10	2	0	2	3
Sakala	11	1	0	3	1
Virumaa Teataja	12	1	3	1	0
Spordileht	13	1	3	1	0
Järva Teataja	14	1	0	3	2
Põhjarannik	15	1	0	1	1
Koit	16	1	0	0	2
Nädaline	17	1	0	2	2
Delovõe Vedomosti	18	1	0	0	0
Uma Leht	19	1	0	1	1
Võrumaa Teataja	20	1	0	1	1
Üliõpilasleht	21	1	0	1	1
Kohila vallaleht	22	1	0	0	0

Tabel 7. Ajalehe rubriikide loetavus vanusegruppides 2004-2006 (% küsitletutest)

Rubriigid	Keskmine		12--19 (52)	20-49 (81)	50-74 (67)
	Koht	%			
Uudised Eestist	1	59	33	69	76
Uudised välismaalt	2	39	11	55	51
Sisepoliitika	3	37	10	45	56
Arvamused ja arutlused päevasündmustest	4	34	0	44	59
Huumor, koomiksid	5	32	39	34	25
Olemuslood, reportaazid	6	28	9	32	43
Oma linna, valla, maakonna uudised	7	27	11	25	45
Sport	8	27	15	32	34
Majandus, äri, ettevõtlus	9	26	6	31	41
Välispoliitika	10	26	6	35	37
Kuritegevus, politsei	11	25	7	28	40
Kool, haridus, õppimine	12	22	6	29	32
Telesaated, filmid	13	19	12	25	21
Arutlused kultuuri teemadel, kriitika	14	19	3	25	30
Seltskonnakroonika, tuntud isikud	15	19	13	23	20
Surmakuulutused	16	18	2	19	34
Kuulutused (tööpakkumised, ost-müük-vahetus)	17	18	5	24	25
Reklaam	18	16	10	15	21
Loodus	19	13	2	11	24
Teadus	20	11	5	11	17
Kinnisvara	21	10	1	16	13
Mood	22	9	8	12	6
Autod	23	7	1	8	11
Muu – horoskoop	24	4	12	2	0
Arvutid	25	2	0	3	4
Kirik, religioon	26	2	0	2	4
Muu – ilmateade	27	1	1	0	2
Muu – meditsiin	28	1	0	0	2
Muu – kirjandus	29	1	0	2	0
Muu – muusika	30	1	0	2	0

Tabel 8. Ajakirjade loetavus vanusegruppides 2004-2006 (% küsitletutest)

Ajakirjad	Koht	%	12--19 (52)	20-49 (81)	50-74 (67)
Kroonika	1	9	13	7	6
Stiina	2	5	9	2	0
Anne	3	4	8	1	2
Eesti Naine	4	4	0	3	8
Eesti Loodus	5	3	7	1	1
Kodutohter	6	3	0	3	5
Stiil	7	3	5	1	2
Elukiri	8	2	0	2	5
Horisont	9	2	1	2	4
Nädal	10	2	3	3	0
Pere ja Kodu	11	2	0	3	3
Tehnikamaailm	12	2	4	0	2
Sporditäht	13	2	4	1	0
Looming	14	2	0	1	4
Just	15	2	3	0	2
Auto Bild	16	2	0	4	0
FHM	17	2	0	3	2
Kolmas Silm	18	1	0	2	2
Kodu ja Aed	19	1	0	1	3
Avenüü	20	1	1	1	1
Country Homes	21	1	3	0	0
Cosmopolitan	22	1	3	0	0
Kaitse Kodu	23	1	3	0	0
Suvi Aias	24	1	3	0	0
Maakodu	25	1	0	2	1
Kodukolle	26	1	0	1	2
Annabella	27	1	0	2	1
National Geographic	28	1	0	3	0
Anna	29	1	0	1	0
Arvutimaailm	30	1	0	2	0
Juht ja juhtimine	31	1	0	2	0
Kaubanduskoja Teataja	32	1	0	2	0
Kodukiri	33	1	0	0	2
Meditstiiniuudised	34	1	0	2	1
Venekeelsed aiandusajakirjad	35	1	0	0	2
Tervis	36	1	0	1	1
Teleleht	37	1	0	2	0
Estraveli infoleht	38	1	0	0	2
Physics Today	39	1	0	0	2

Tabel 9. Telekanalite vaadatavus vanusegruppides 2004-2006 (% küsitletutest)

TV kanal	Keskmine		12--19 (52)	20-49 (81)	50-75 (67)
	Koht	%			
ETV	1	59	48	50	81
TV3	2	58	66	61	49
Kanal 2	3	54	49	62	51
VH 1	4	4	7	3	2
MTV	5	3	9	2	0
Discovery	6	2	0	3	3
MTV 3	7	1	0	3	1
Ort Balt	8	1	0	0	4
Nelonen	9	1	0	1	2
BBC	10	1	1	0	2
TV 1000	11	1	1	0	2
ORT	12	1	0	2	1
Eurosport	13	1	1	1	0
Pbk 1	14	1	0	1	1
RTR	15	1	0	1	1
VIVA	16	1	2	0	0
Cartoon Network	17	1	0	2	0
Mezzo	18	1	0	2	0
STV	19	1	0	2	0
Viasat Explorer	20	1	0	2	0
ALO TV	21	1	0	2	0
History Channel	22	1	0	0	2

Tabel 10. TV vaatamine taustaks 2004-2006 (% küsitletutest)

Keskmine	
TV kanal	%
TV 3	32
ETV	31
Kanal 2	25
VH 1	4
MTV	3
Discovery	1
BBC	1
ORT BALT	1
ALO TV	1
Cartoon Network	1
Mezzo	1
ORT	1
Viasat Explorer	1

Tabel 11. TV vaatamine põhitegevusena 2004-2006 (% küsitletutest)

Keskmine	
TV kanal	%
ETV	49
TV 3	49
Kanal 2	45
Discovery	1
Eurosport	1
ORT	1
TV1000	1
Nelonen	1
YLE 1	1
MTV 3	1
MTV	1
ZTV	1
Clickelodeon	1

Tabel 12. Raadiojaamade kuulatavus vanusegruppides 2004-2006 (% küsitletutest)

Raadiojaam	Keskmine		12--19 (52)	20--49 (81)	50--74 (67)
	Koht	%			
Raadio Sky Plus	1	17	22	22	6
Vikerraadio	2	16	5	9	35
Raadio Uuno	3	11	21	9	4
Raadio Kuku	4	10	1	9	21
Raadio Elmar	5	9	0	12	16
Raadio 2	6	8	3	15	7
Star FM	7	4	3	8	1
Raadio Sky	8	2	6	0	0
Uuno Pop	9	2	2	3	0
Radio Mania	10	1	0	2	2
Ring FM	11	1	1	3	0
Raadio 4	12	1	0	0	4
Ruskoje Radio	13	1	0	1	1
Raadio Marta	14	1	0	0	2
Tartu Pereraadio	15	1	0	2	0
Tartumaa Raadio	16	1	0	2	0
Raadio 100 FM	17	1	0	0	2
Klassikaraadio	18	1	0	1	1

Tabel 13. Raadiojaamade kuulamine taustaks 2004-2006 (% küsitletutest)

Keskmine	
Raadiojaam	%
Vikerraadio	16
Raadio Sky Plus	15
Raadio Uuno	12
Raadio Elmar	10
Raadio Kuku	9
Raadio 2	8
Star FM	3
Raadio Uuno Pop	2
Raadio Ring FM	2
Raadio 4	1
Raadio 100 FM	1
Raadio Marta	1
Super FM	1
Klassikaraadio	1
Tartu Pereraadio	1
Tartumaa Raadio	1

Tabel 14. Raadiojaamade kuulamine põhitegevusena 2004-2006 (% küsitletutest)

Keskmine	
Raadiojaam	%
Vikerraadio	7
Raadio Uno	2
Raadio Sky Plus	2
Star FM	1
Raadio 4	1
Raadio 2	1
Raadio Elmar	1
Raadio Kuku	1

Tabel 15. Meediumide keskmine tarbimine päevaosade kaupa 2004 (t: min)

Meedium	Hommik	Päev	Õhtu	Öö	Keskmine
Ajalehe sirvimine/ lugemine	32:30	26:45	17:00	0:00	0:45
Ajakirja sirvimine/ lugemine	6:00	11:15	7:45	0:00	0:15
Raamatu lugemine	16:15	23:45	28:30	6:45	0:45
Teler mängis taustaks	38:15	30:00	56:30	5:15	1:18
Televaatamine	22:45	37:00	134:30	2:15	1:57
Raadio mängis taustaks	89:15	106:00	45:45	25:45	2:40
Raadio kuulamine põhitegevusena	10:15	5:15	4:15	0:15	0:12
Video/ DVD vaatamine	2:30	7:30	20:30	0:30	0:18
Muusika kuulamine plaadilt/ kassetilt	12:15	23:45	27:30	5:00	0:41
Interneti kasutamine	47:00	99:30	69:45	10:45	2:16
Keskmine	2:46	3:42	4:07	0:33	11:09

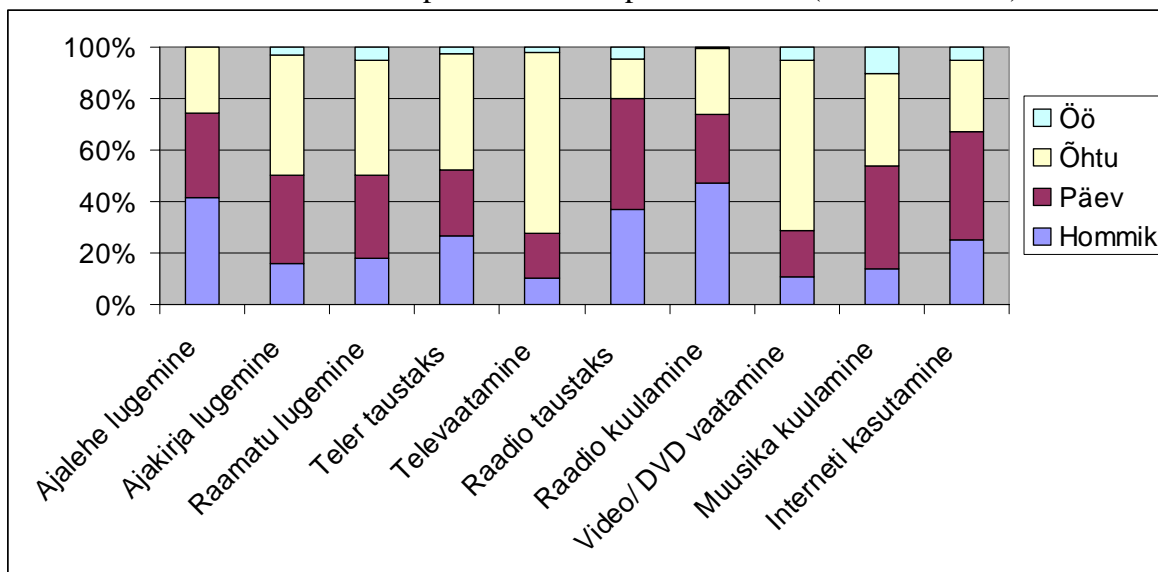
Tabel 16. Meediumide keskmine tarbimine päevaosade kaupa 2005 (t: min)

Meedium	Hommik	Päev	Õhtu	Öö	Keskmine
Ajalehe sirvimine/ lugemine	12:15	7:15	10:45	0:00	0:39
Ajakirja sirvimine/ lugemine	1:15	3:45	8:45	1:15	0:19
Raamatu lugemine	7:30	8:00	8:45	0:00	0:31
Teler mängis taustaks	12:30	12:00	25:45	0:30	1:06
Televaatamine	7:45	17:00	78:00	1:30	2:15
Raadio mängis taustaks	43:30	61:15	20:45	0:15	2:44
Raadio kuulamine põhitegevusena	4:15	3:45	2:45	0:00	0:14
Video/ DVD vaatamine	0:00	1:15	4:30	0:00	0:07
Muusika kuulamine plaadilt/ kassetilt	4:45	13:15	12:15	1:30	0:41
Interneti kasutamine	21:15	39:30	23:45	3:30	1:54
Keskmine	2:30	3:37	4:15	0:11	10:34

Tabel 17. Meediumide keskmine tarbimine päevaosade kaupa 2006 (t: min)

Meedium	Hommik	Päev	Õhtu	Õö	Keskmine
Ajalehe sirvimine/ lugemine	11:45	11:00	5:15	0:00	0:31
Ajakirja sirvimine/ lugemine	2:45	5:45	7:45	0:00	0:18
Raamatu lugemine	0:45	10:45	20:00	1:30	0:36
Teler mängis taustaks	20:45	23:15	34:30	1:45	1:29
Televaatamine	17:45	24:45	101:00	4:30	2:44
Raadio mängis taustaks	52:00	49:45	13:00	5:45	2:13
Raadio kuulamine põhitegevusena	2:15	0:00	1:30	0:00	0:04
Video/ DVD vaatamine	2:00	0:00	4:15	1:15	0:08
Muusika kuulamine plaadilt/ kassetilt	5:15	22:30	16:15	8:30	0:58
Interneti kasutamine	38:15	50:15	33:00	8:15	2:24
Keskmine	2:50	3:40	4:22	0:35	11:28

Joonis 4. Meediumide tarbimine päevaosade kaupa 2004-2006 (% küsitletutest)

Meedia-tarbimise indeksid	Internet (6k jooksul)						TV*						Raadio*						TV (minutites)						Raadio (minutites)					
	Sügis 2000	November 2001	November 2002	November 2003	November 2004	November 2005	November 2000	November 2001	November 2002	November 2003	November 2004	November 2005	Sügis 2000	Sügis 2001	Sügis 2002	IV kv 2003**	IV kv 2004**	IV kv 2005**	November 2000	November 2001	November 2002	November 2003	November 2004	November 2005	Sügis 2000	Sügis 2001	Sügis 2002	IV kv 2003**	IV kv 2004**	IV kv 2005**
Total	28,2	32,5	43,5	46,6	47,4	52,8	4,14	4,28	4,50	4,04	4,06	3,52	3,29	3,29	3,29	4,52	4,41	4,24	254	268	290	244	246	232	209	209	209	292	281	264
Rahvus																														
Eestlane	33,5	37,7	49,4	50,4	52,8	56,2	4,02	4,13	4,36	4,01	4,02	3,46	3,47	3,47	3,44	5,11	4,55	4,37	242	253	276	241	242	226	227	227	224	311	295	277
Mitte-eestlane	18,4	22,8	32,0	39,4	36,6	46,0	4,35	4,56	5,17	4,11	4,15	4,05	2,56	2,55	3,01	4,14	4,13	3,59	275	296	317	251	255	245	176	175	181	254	253	239
Sugu																														
Mees	29,0	34,1	47,0	49,2	49,7	54,8	4,05	4,11	4,39	3,50	3,48	3,24	3,18	3,18	3,30	4,48	4,47	4,21	245	251	279	230	228	204	198	198	210	288	287	261
Naine	27,6	31,0	40,4	44,4	45,4	51,0	4,21	4,43	4,59	4,16	4,21	4,15	3,39	3,39	3,29	4,55	4,36	4,27	261	283	299	256	261	255	219	219	209	295	276	267
Vanus																														
15-19	73,7	82,7	89,3	87,3	88,2	91,7	3,42	3,42	3,57	3,05	3,01	2,36	2,32	2,49	2,26	3,38	3,53	2,41	222	222	237	185	181	156	152	169	146	218	233	161
20-29	43,7	50,8	69,5	77,2	76,2	81,2	4,06	4,13	4,35	2,50	3,09	2,52	3,31	3,28	3,24	4,23	4,29	3,54	246	253	275	170	189	172	211	208	204	263	269	234
30-39	30,9	40,6	57,7	62,5	58,6	65,8	4,20	4,26	4,50	3,49	3,45	3,33	3,30	3,23	3,22	4,50	4,10	4,16	260	266	290	229	225	213	210	203	202	290	250	256
40-49	22,8	23,3	35,0	38,7	45,8	55,4	4,09	4,30	4,43	4,38	4,23	4,01	3,41	3,35	3,40	4,34	4,44	4,27	249	270	283	278	263	241	221	215	220	274	284	267
50-59	14,6	15,4	25,2	27,2	29,7	32,9	4,16	4,42	5,07	4,43	4,33	4,56	3,50	3,58	4,03	5,37	5,04	5,35	256	282	307	283	273	296	230	238	243	337	304	335
60-74	3,6	3,7	6,7	7,5	6,2	8,9	4,41	5,05	5,29	5,13	5,34	5,15	4,30	4,06	4,13	6,20	5,50	5,50	281	305	329	313	334	315	270	246	253	380	350	350
Haridus																														
Alla kesk	23,1	29,2	35,4	38,6	37,1	43,8	4,15	4,31	5,01	3,56	3,58	3,31	3,50	3,09	3,13	4,26	4,18	3,34	255	271	301	236	238	211	230	189	193	266	258	214
Keskharidus***	23,8	27,9	37,6	42,6	44,0	48,9	4,24	4,37	4,57	4,12	4,14	4,07	3,41	3,42	3,43	5,07	5,00	4,50	264	277	297	252	254	247	221	222	223	307	300	290
Kõrgharidus	55,2	54,9	74,2	71,5	71,2	81,8	3,45	3,57	4,19	4,01	4,03	4,10	3,28	3,21	3,14	4,38	4,09	4,03	225	237	259	241	243	250	208	201	194	278	249	243
Piirkond																														
Tallinn	33,5	37,9	51,5	55,6	54,3	53,3	4,02	4,30	4,37	4,15	4,07	3,45	3,21	3,27	3,26	4,43	4,46	4,11	242	270	277	255	247	225	201	207	206	283	286	251
Põhja-Eesti	27,6	31,1	46,3	50,6	44,3	53,1	4,32	4,28	4,49	4,07	4,30	4,07	3,51	3,53	3,37	4,51	4,56	4,43	272	268	289	247	270	247	231	233	217	291	296	283
Lääne-Eesti	27,7	29,1	43,1	39,6	42,3	55,6	4,28	4,17	4,54				3,48	3,48	3,37	5,02	4,46	4,34	268	257	294				228	228	217	302	286	274
Tartu piirkond	35,8	42,3	51,2	49,5	57,1	56,7	4,05	4,13	4,35	3,46	3,42	3,38	3,51	3,37	3,36	5,06	4,46	4,29	245	253	275	226	222	218	231	217	216	306	286	269
Lõuna-Eesti	25,3	31,9	38,1	40,9	43,4	42,7	3,56	4,15	4,46				3,36	3,32	3,49	5,37	4,49	4,33	236	255	286				216	212	229	337	289	273
Virumaa	17,6	20,8	25,7	34,4	37,0	53,1	4,24	4,49	5,23	4,08	4,02	4,00	2,53	2,55	3,05	4,22	4,11	4,16	264	289	323	248	242	240	173	175	185	262	251	256

Meedia-tarbimise indeksid	Ajalehtede üldine lugemine					Ajalehtede regulaarne lugemine					Üldiselt loetavate lehtede arv					Regulaarselt loetavate lehtede arv					Ajakirjade üldine lugemine									
	Sügis 2000	November 2001	November 2002	November 2003	November 2004	IV kvartal 2005	Sügis 2000	November 2001	November 2002	November 2003	November 2004	IV kvartal 2005	Sügis 2000	November 2001	November 2002	November 2003	November 2004	IV kvartal 2005	Sügis 2000	November 2001	November 2002	November 2003	November 2004	IV kvartal 2005	Sügis 2000	November 2001	November 2002	November 2003	November 2004	IV kvartal 2005
Total	94,5	93,8	95,3	92,0	90,8	93,1	79,0	75,9	78,1	74,5	70,5	76,1	4,05	3,89	3,86	3,71	3,35	3,31	2,11	2,08	1,98	1,97	1,83	1,81	86,3	85,9	85,3	85,3	80,7	78,9
Rahvus																														
Eestlane	97,6	96,6	97,3	95,3	93,5	94,7	86,8	83,7	84,2	82,1	78,1	80,9	4,39	4,26	4,01	3,98	3,54	3,56	2,47	2,45	2,20	2,26	2,09	2,08	91,5	93,2	90,3	89,6	85,0	87,9
Mitte-eestlane	88,6	88,7	91,3	85,5	85,5	89,9	64,6	61,7	66,4	59,7	55,5	66,4	3,45	3,28	3,62	3,20	2,98	2,80	1,45	1,42	1,63	1,40	1,32	1,27	76,5	72,5	75,5	76,7	72,0	61,1
Sugu																														
Mees	94,5	93,6	95,9	91,3	88,0	93,6	76,6	73,9	76,6	72,0	68,9	75,5	3,82	4,01	3,74	3,70	3,11	3,26	1,91	2,08	1,88	1,89	1,70	1,75	85,2	84,3	82,8	82,9	76,8	74,0
Naine	94,4	94,0	94,7	92,5	93,3	92,7	81,2	77,7	79,4	76,6	71,9	76,6	4,26	3,81	4,02	3,72	3,56	3,35	2,28	2,10	2,07	2,03	1,94	1,86	87,3	87,3	87,4	87,3	84,0	83,2
Vanus																														
15-19	100,0	96,5	95,4	91,1	94,8	87,9	78,5	74,2	66,4	63,6	54,0	60,9	4,58	4,04	3,86	3,85	3,13	2,83	1,80	1,76	1,48	1,52	1,08	1,17	98,0	93,9	88,8	88,1	89,6	87,3
20-29	95,3	94,7	97,3	97,0	88,6	94,0	75,9	75,1	77,3	71,2	61,1	71,3	4,46	4,46	4,27	4,13	3,29	3,45	2,15	2,17	1,96	1,75	1,50	1,52	94,5	94,2	94,9	94,8	84,7	86,3
30-39	98,6	95,5	98,3	94,1	93,8	93,9	81,7	78,1	81,4	74,8	71,9	76,8	4,56	4,07	4,01	3,91	3,64	3,58	2,31	2,06	1,97	2,01	1,83	1,82	93,3	90,6	90,4	90,7	86,6	81,8
40-49	94,4	96,2	94,1	91,5	90,7	94,3	79,8	77,6	79,8	77,8	75,2	76,7	4,05	4,28	4,27	3,91	3,72	3,43	2,23	2,31	2,22	2,03	2,24	1,92	89,3	88,4	86,8	86,2	81,0	80,9
50-59	91,8	94,4	97,5	89,5	90,5	95,2	83,7	78,1	82,3	78,3	79,5	82,5	3,95	3,82	4,14	3,67	3,50	3,63	2,29	2,24	2,27	2,29	2,19	2,21	78,0	79,4	85,0	82,5	74,5	73,6
60-74	89,1	87,4	90,2	88,3	88,7	91,4	75,6	72,2	77,2	76,6	74,9	82,0	2,90	2,88	2,83	2,96	2,81	2,82	1,76	1,94	1,83	2,04	1,87	1,98	69,4	72,0	69,4	72,0	71,7	67,7
Haridus																														
Alla kesk	89,4	91,3	91,5	87,0	85,9	87,2	71,3	73,8	68,1	67,2	60,0	69,1	3,04	3,19	2,90	2,71	2,40	2,50	1,45	1,70	1,48	1,43	1,17	1,37	75,8	80,0	72,8	77,5	75,5	76,1
Keskharidus***	95,8	93,9	95,9	92,6	91,2	94,4	80,1	74,5	78,9	73,9	70,6	77,0	4,16	3,86	3,85	3,67	3,29	3,33	2,19	2,00	1,91	1,90	1,75	1,78	89,3	87,1	87,9	87,6	81,8	78,2
Kõrgharidus	97,3	97,5	98,1	96,2	96,2	96,9	87,9	84,6	88,8	86,4	84,1	82,9	5,19	5,21	5,26	5,21	4,77	4,38	2,94	3,01	2,97	2,93	2,94	2,57	91,8	90,3	92,8	87,7	83,9	85,4
Piirkond																														
Tallinn	94,3	93,2	94,2	95,7	93,0	94,5	76,8	73,4	78,2	78,4	73,6	71,3	4,31	4,24	4,30	4,67	4,07	3,55	2,06	2,09	2,10	2,38	2,17	1,75	90,0	86,0	86,6	85,5	83,0	80,1
Põhja-Eesti	93,3	95,8	92,6	84,3	85,5	91,2	79,7	78,9	73,6	65,5	65,5	77,8	3,79	3,63	3,41	2,84	2,53	2,67	2,13	1,87	1,66	1,36	1,44	1,75	89,5	89,5	84,2	80,5	65,9	75,2
Lääne-Eesti	97,1	93,1	99,4	93,5	91,0	94,9	89,2	78,8	88,2	82,5	78,3	83,3	4,04	3,71	4,22	3,60	3,34	3,73	2,39	2,30	2,50	2,20	2,06	2,13	87,0	84,9	89,3	89,4	80,0	86,7
Tartu piirkond	94,7	94,5	97,0	93,9	94,4	92,6	83,9	78,9	82,3	77,7	73,0	72,8	4,51	4,94	4,24	3,89	3,77	3,88	2,50	2,58	2,33	2,21	2,17	1,90	91,7	95,4	92,4	96,6	95,3	91,6
Lõuna-Eesti	96,0	95,3	94,9	92,8	97,2	95,1	83,6	84,2	77,1	75,0	80,6	81,2	4,02	3,95	3,31	3,30	3,28	3,38	2,25	2,22	1,88	1,77	1,82	2,03	88,0	95,9	84,0	84,9	88,8	87,9
Virumaa	92,7	92,6	95,5	88,8	84,7	90,3	69,3	68,4	72,7	67,3	56,0	77,2	3,61	3,09	3,45	3,02	2,54	2,67	1,74	1,60	1,64	1,56	1,20	1,53	73,1	70,8	77,1	77,8	73,2	59,9

Meedia-tarbimise indeksid	Ajakirjade regulaarne lugemine						Üldiselt loetavate kirjade arv						Regulaarselt loetavate kirjade arv					
	Stigis 2000	Novembe r 2001	Novembe r 2002	Novembe r 2003	Novembe r 2004	IV kvartal 2005	Stigis 2000	Novembe r 2001	Novembe r 2002	Novembe r 2003	Novembe r 2004	IV kvartal 2005	Stigis 2000	Novembe r 2001	Novembe r 2002	Novembe r 2003	Novembe r 2004	IV kvartal 2005
Total	72,3	73,1	71,2	69,7	63,8	65,4	5,57	5,47	4,96	4,65	3,99	4,05	2,55	2,59	2,35	2,30	1,92	1,98
Rahvus																		
Eestlane	79,3	84,2	81,2	77,8	71,7	77,1	7,11	7,16	6,25	5,93	5,07	5,34	3,26	3,53	3,00	2,94	2,45	2,64
Mitte-eestlane	59,1	52,5	51,9	54,0	48,1	42,2	2,75	2,44	2,52	2,16	1,84	1,48	1,23	0,93	1,22	1,06	0,88	0,66
Sugu																		
Mees	67,7	69,3	66,4	63,5	58,2	59,5	4,75	4,83	3,95	4,09	3,36	3,42	1,91	2,18	1,75	1,88	1,52	1,52
Naine	76,3	76,4	75,4	75,1	68,7	70,5	6,29	6,03	5,92	5,13	4,54	4,59	3,13	3,02	2,91	2,67	2,27	2,38
Vanus																		
15-19	80,2	78,2	76,2	66,6	69,4	71,6	7,85	7,32	5,97	5,62	5,55	5,03	2,97	2,79	2,29	2,30	2,23	2,04
20-29	77,7	78,7	76,9	76,6	60,8	69,1	7,46	7,09	7,08	6,40	4,48	5,03	3,20	3,28	2,76	2,68	1,88	2,02
30-39	78,2	80,3	76,5	76,4	66,9	65,6	6,66	6,36	5,72	5,57	4,63	4,71	3,00	3,19	2,55	2,66	2,15	2,20
40-49	76,5	74,2	71,2	66,2	64,2	68,2	5,41	5,30	4,51	4,26	4,07	3,90	2,75	2,37	2,47	2,25	1,97	2,10
50-59	65,1	67,8	68,0	68,3	61,6	61,6	4,30	4,51	4,56	3,66	3,61	3,57	2,20	2,55	2,61	2,12	2,01	1,97
60-74	58,8	61,2	61,7	63,6	62,3	59,0	2,79	2,98	2,76	2,92	2,42	2,59	1,40	1,80	1,82	1,82	1,51	1,62
Haridus																		
Alla kesk	62,9	68,1	62,9	60,6	59,2	64,1	4,38	4,78	3,85	3,54	3,41	3,63	1,86	2,16	1,89	1,71	1,55	1,80
Keskharidus***	74,7	73,9	72,1	72,2	63,8	63,7	5,79	5,56	5,11	4,74	3,85	3,91	2,63	2,72	2,47	2,29	1,86	1,87
Kõrgharidus	78,2	77,5	79,4	73,2	69,8	73,4	6,48	6,24	5,94	5,84	5,19	5,14	3,34	2,93	2,67	3,11	2,60	2,62
Piirkond																		
Tallinn	71,9	68,7	69,6	63,3	62,1	62,3	5,22	4,55	4,59	4,63	4,02	3,65	2,13	1,82	2,03	1,97	1,83	1,66
Põhja-Eesti	77,5	81,3	72,0	65,9	56,7	63,4	6,36	5,92	5,49	4,58	3,00	3,07	2,72	3,17	2,38	2,45	1,52	1,62
Lääne-Eesti	77,8	72,5	75,9	76,1	58,5	74,3	6,64	5,59	5,07	4,70	3,86	4,99	2,90	2,90	3,03	2,41	1,72	2,61
Tartu piirkond	80,2	87,8	84,4	88,4	83,4	79,8	7,89	8,13	7,03	6,72	6,42	6,31	3,42	3,76	3,35	3,29	3,17	2,75
Lõuna-Eesti	73,5	87,3	72,3	77,0	74,5	76,9	6,53	8,14	6,03	5,77	5,48	5,75	3,37	4,37	2,93	3,09	2,64	2,94
Virumaa	59,1	55,0	60,0	60,8	54,4	48,4	3,45	3,10	3,24	2,46	2,06	2,14	1,81	1,46	1,73	1,42	1,15	1,21

1. Sugu

- 1 Mees
- 2 Naine

2. Vanus: ..... aastat

3. Rahvus

- 1 Eesti
- 2 Muu .....

4. Teie perekonnaseis:

- 1 Vallaline
- 2 Abielus või vabaabielus
- 3 Lahutatud / Elan lahus
- 4 Lesk

5. Kui Teie peres on ka lapsi, siis märkige, mitu alla 18-aastast last elab Teiega koos:

..... last.

6. Elukoht: .....

.....

(Märkige linn või vald, viimase puhul ka maakond)

7. Haridustase:

- 1 Alla keskhariduse
- 2 Keskharidus
- 3 Keskeriharidus
- 4 Kõrgharidus

8. Tegevusala:

- 1 Õpilane, üliõpilane
- 2 Kodune
- 3 Töötu
- 4 Pensionär
- 5 Ettevõtja
- 6 Talunik
- 7 Vabakutseline, FIE
- 8 Ettevõtte, asutuse või allüksuse juht
- 9 Tippspetsialist
- 10 Keskastme spetsialist või abispetsialist
- 11 Kontoriametnik
- 12 Isiku- või klienditeenindaja
- 13 Oskustööline
- 14 Lihttööline
- 15 Muu palgatöötaja: .....
- 16 Muu: .....

9. Teie pere keskmine sissetulek ühe pereliikme kohta kuus (Liitke kokku kõik pereliikmete palgad, stipendiumid, toetused, pensionid, muud sissetulekud ja jagage summa pärast maksude mahaarvamist pereliikmete arvuga):

- 1 kuni 2000 krooni pereliikme kohta
- 2 2001-3000
- 3 3001-4000
- 4 4001-5000
- 5 5001-6000
- 6 üle 6000 krooni pereliikme kohta

SUUR TÄNU VASTAMISE EEST!

Vastaja eelmise päeva meediaga seotud tegevusi täpsustav vastuste leht küsitlejale täitmiseks. © PV, RK

Kuupäev: .....

Küsitleja: .....

VASTUSTE LEHT

1. AJALEHED

1. 1. Kui meediakasutuse tabelisse on märgitud, et vastaja luges või sirvis eelmisel päeval ajalehti, siis paluda need nimetada (NB! ainult paberväljaanded, võrgust lugemine käib interneti alla) **ning märkida vastava väljaande juurde lahtrisse x** (kui vastaja poolt nimetatud ajaleht puudub tabelis, siis kirjutada see ise vastava liigi alla).

Küsida ka, kus vastaja konkreetset väljaannet luges (kodus, tööl, raamatukogus, külas olles jne).

NB! Kui vastused ei mahu ära, kasutage lisalehti, klammerdage kokku põhilehtedega.

Väljaande liik	Nimetus	X	Lugemise koht	Märkused, kommentaarid
Üleriigiline päevaleht	Postimees			
	Eesti Päevaleht			
	SL Õhtuleht			
	Äripäev			
Üleriigiline nädalaleht	Eesti Ekspress			
	Maaleht			
	Sirp			
	Videvik			
Kohalik leht				
Tasuta leht	Linnaleht			
Ajaleht mõnes muus keeles				
Ajalehelaadne väljaanne				

1. 2. Küsida, milliseid rubriike ajalehest loeti (märkida kõik rubriigid, mida vastaja nimetab). **Kui rubriiki pole tabelis märgitud, siis kirjutada see ise juurde:**

1. Uudised Eestist

2. Oma linna, valla, maakonna uudised

3. Uudised välismaalt

4. Arvutid

- 5. Sisepoliitika
- 7. Välispoliitika
- 9. Majandus, äri, ettevõtlus
- 11. Arvamused ja arutlused päevasündmustest
- 13. Arutlused kultuuri teemadel, kriitika
- 15. Sport
- 17. Huumor, koomiksid
- 19. Telesaated, filmid
- 21. Loodus
- 23. Seltskonnakroonika, tuntud isikud
- 25. Reklaam
- 27.

- 6. Kinnisvara
- 8. Autod
- 10. Teadus
- 12. Kuritegevus, politsei
- 14. Kuulutused (tööpakkumised, ost-müük-vahetus)
- 16. Surmakuulutused
- 18. Mood
- 20. Kirik, religioon
- 22. Olemuslood, reportaažid
- 24. Kool, haridus, õppimine
- 26.
- 28.

Märkused, kommentaarid:

1. 3. Paluda vastajal nimetada olulisemad konkreetset lood (või uudised), mida ajalehest loeti:

- a. ....
- b. ....
- c. ....
- d. ....

1. 4. Vastaja poolt antud kommentaarid ajalehtede lugemise kohta:

2. AJAKIRJAD

2. 1. Kui meediakasutuse tabelisse on märgitud, et vastaja luges või sirvis eelmisel päeval ajakirju, siis paluda need nimetada ning märkida vastava väljaande juurde lahtrisse x (kui vastaja poolt nimetatud ajakiri puudub tabelis, siis kirjutada see ise vastava liigi alla). Küsida ka, kus vastaja konkreetset väljaannet luges (kodus, tööol, raamatukogus, külas, jne.). NB! Erialaste väljaannete puhul võib olla märgitud ka väljaande liik, mitte täpne nimetus. Sel juhul kirjutada märkuste lahtrisse, mis keeles ajakirja loeti.

Väljaande liik	Nimetus	X	Lugemise koht	Märkused
Mõnda üldsuunitlusega ajakirja	Eesti Naine			
	Pere ja Kodu			
	Kroonika			
	Kodutohter			

Mõnda huviala ajakirja	Tehnikamaailm			
	Kolmas Silm			
	Sportitäh			
	Horisont			
Mõnda erialast ajakirja				

2. 2. Paluda nimetada teemad, mille kohta ajakirjadest loeti:

- a.
- b.
- c.
- d.

2. 3. Märkused ja kommentaarid ajakirjade lugemise kohta:

3. RAAMATUD

3. 1. Kui vastajal on tabelisse märgitud, et ta luges raamatut, siis küsida autor, pealkiri, liik või teema (luule, proosa, lasteraamat, ulme, elulood/ mälestused, eneseabi raamatud, erialane kirjandus, õpik) ning märkida raamatu keel.

Autor	Pealkiri	Liik/ teema	Keel

3. 2. Vastaja kommentaarid/ märkused raamatute lugemise kohta:

4. TELEVIISORI VAATAMINE

4. 1. Kui vastajal on tabelisse märgitud, et televiisor oli lahti taustaks, siis märkida tabelisse, milline kanal ja mida tehti kõrvale (üldsõnaliselt).

Kanal	Põhitegevus, millele taustaks televiisor mängis	Märkused

4. 2. Kui vastajal on tabelisse märgitud, et ta vaatas televiisorit, siis märkida tabelisse millist kanalit, mis saadet ja täpsustada saate tüüp (uudised, diskussioonsaade, talk show, telemäng, seriaal, film (draama, komöödia, põnevus, ulme, dok jne), reality show, muusika jne.)

Kanal	Saate nimetus	Saate tüüp	Märkused

5. RAADIO

5. 1. Kui vastajal on tabelisse märgitud, et raadio mängis taustaks, siis märkida tabelisse, kus raadio mängis (töö juures, autos, kodus, külas, poes), milline kanal ja mida tehti kõrvale (üldsõnaliselt).

Kus raadio mängis	Kanal	Põhitegevus, millele taustaks raadio mängis	Märkused

5. 2. Kui vastajal on tabelisse märgitud, et ta kuulas raadiot põhitegevusena, siis märkida tabelisse, kus raadiot kuulati, millist kanalit, mis saadet ja täpsustada saate tüüp /teema (uudised, päevapoliitika, kunst ja kirjandus, muusika, jne.).

Kus kuulati raadiot	Kanal	Saate tüüp/ teema	Märkused

6. VIDEO VÕI DVD VAATAMINE

6. 1. Kui vastajal on tabelisse märgitud, et ta vaatas videot või DVD-d, siis küsida, mida ta vaatas (tõsielufilm, õudusfilm, muusikavideod, telesaadete lindistused, jne.), mis keeles, kas see oli sel hetkel tema põhitegevus ja mitmekesi videot/ DVD-d vaadati.

Žanr/ teema	Keel	Põhitegevus	Mitmekesi vaadati
		Jah / Ei	
		Jah/ Ei	

7. MUUSIKA KUULAMINE (plaadilt, CD-lt, kassetilt)

7. 1. Kui vastajal on tabelisse märgitud, et ta kuulas muusikat või muusika mängis taustaks, siis küsida muusika žanri/ liiki, mida ta kuulas, ning kas see oli sel hetkel tema põhitegevus.

Muusika liik/ liigid:	.....	Jah	Ei	Põhitegevusena
	.....	Jah	Ei	
	.....	Jah	Ei	
	.....	Jah	Ei	

7. 2. Märkused ja kommentaarid muusika kuulamise juurde:

8. INTERNETI KASUTAMINE

8. 1. Kui vastajal on tabelisse märgitud, et ta kasutas interneti, siis küsida koht, kus ta seda kasutas (tööl, kodus, avalikus internetipunktis, koolis, külas), milleks (mängimiseks, e-mailide saatmiseks, info otsimiseks, ajalehe või ajakirja lugemiseks, helistamiseks, filmide vaatamiseks, jne.) ja millises keeles veebilehekülgi külastati. Ajalehtede-ajakirjade puhul märkida, mida loeti. NB! Kui interneti kasutati töö või õppimise eesmärgil, siis märkida ainult see ning põhjalikumalt mitte täpsustada.

Kasutamise koht	Tegevus	Keel/-ed	Märkused/ kommentaarid

SUUR TÄNU VASTAMISE EEST!

Lisa 3. Ematabel

Meediakasutus rahvarühmades 2004-2006 (keskmiselt tunde ja min. päevas)

Indiviidi nr.	Ajalehe sirvimine/lugemine	Ajakirja sirvimine/lugemine	Raamatute lugemine (k.a. õpikud)	Teler mängis taustaks	Televaatamine	Raadio mängis taustaks	Raadio kuulamine põhitegevusena	Video/DVD vaatamine	Muusika kuulamine plaadilt/kassetilt	Interneti kasutamine	Sugu		Vanus		
											Mees	Naine	12--19	20-49	50-74
2004															
1	0:15	0:00	0:00	2:15	2:15	0:15	1:00	0:00	1:15	2:15		1	1		
2	0:15	0:15	0:00	0:00	1:45	1:45	0:00	0:00	0:00	0:00		1	1		
3	0:00	0:00	1:15	0:45	0:00	0:00	0:00	1:30	0:45	1:15	1		1		
4	0:15	0:00	0:00	2:00	0:30	7:00	0:00	0:00	0:00	1:00		1	1		
5	0:00	0:00	1:15	0:30	0:00	0:00	0:00	0:00	0:30	0:00		1	1		
6	0:30	0:00	1:15	0:30	0:00	0:00	0:00	2:00	2:15	2:45		1	1		
7	0:30	0:00	3:45	0:15	0:00	2:15	0:00	0:00	0:00	4:15		1	1		
8	0:30	0:00	5:00	1:15	3:00	1:30	0:45	0:00	2:00	5:30	1		1		
9	0:30	0:00	0:00	2:30	0:45	0:00	0:30	0:00	0:00	3:15		1	1		
10	0:15	0:00	5:45	1:15	2:30	1:15	0:00	0:45	6:00	6:00	1		1		
11	0:00	0:45	2:00	1:15	3:30	1:15	0:00	0:00	0:00	0:00		1	1		
12	1:00	0:00	3:30	3:15	4:15	2:15	0:00	0:00	0:00	5:30		1	1		
13	0:15	0:00	3:15	4:00	4:00	0:00	0:00	0:00	0:45	5:00		1	1		
14	0:15	1:00	1:00	17:45	6:00	1:00	0:00	4:00	0:00	14:00		1	1		
15	0:00	0:15	0:00	1:15	1:00	0:00	0:00	1:30	1:00	3:45	1		1		
16	1:15	0:00	0:00	2:00	1:30	6:45	0:00	0:00	2:30	2:30		1	1		
17	1:15	0:00	0:00	1:15	3:00	7:00	0:00	0:00	0:00	3:15	1		1		
18	0:30	0:00	0:00	0:00	1:30	22:00	2:00	0:00	2:00	1:00	1		1		
19	0:30	0:00	0:00	1:30	2:45	0:00	0:00	0:00	0:00	1:30		1	1		
20	0:30	0:00	0:00	0:00	4:15	0:00	0:00	0:00	0:30	0:30	1		1		
21	0:30	0:15	0:00	0:45	0:00	1:30	0:00	1:30	0:30	0:00		1	1		
22	1:30	0:00	1:15	1:00	0:00	2:30	0:00	0:00	3:15	1:45	1		1		

Indiviidi nr.	Ajalehe sirvimine/lugemine	Ajakirja sirvimine/lugemine	Raamatute lugemine (k.a.õpikud)	Teler mängis taustaks	Televaatamine	Raadio mängis taustaks	Raadio kuulamine põhitegevuseks	Video/DVD vaatamine	Muusika kuulamine plaadilt/kassetilt	Interneti kasutamine	Sugu		Vanus		
											Mees	Naine	12--19	20-49	50-74
23	1:30	1:00	0:00	0:00	1:30	11:45	0:00	0:00	0:00	2:15		1	1		
24	0:00	0:00	1:30	0:00	1:15	2:00	0:00	0:00	3:30	5:00		1	1		
25	0:45	0:00	0:00	1:00	3:45	0:00	0:00	2:45	1:15	3:15	1		1		
26	0:30	0:15	0:00	0:00	1:00	5:15	0:00	1:30	0:00	3:30	1		1		
27	1:00	0:00	3:45	1:30	3:15	1:15	0:00	0:00	0:45	0:00	1		1		
28	1:00	0:00	0:00	0:45	2:15	0:00	0:00	0:00	0:00	2:00		1	1		
29	0:15	0:30	0:00	2:00	1:45	1:30	0:00	2:00	0:00	3:00		1	1		
30	1:00	0:15	0:15	4:45	7:00	0:30	0:00	0:30	1:30	3:30		1		1	
31	0:45	0:45	1:30	0:00	3:30	0:00	0:00	0:00	1:30	1:45	1			1	
32	0:45	0:30	2:00	0:00	1:30	0:00	0:00	1:45	0:30	1:30		1		1	
33	0:00	0:00	0:00	6:15	4:45	0:45	0:00	2:00	1:00	5:00	1			1	
34	0:00	0:00	0:00	6:00	4:00	0:00	0:00	0:00	0:00	2:00		1		1	
35	1:15	0:00	0:00	1:45	2:45	0:00	0:00	0:00	1:00	0:15		1		1	
36	1:15	0:45	1:00	2:45	2:30	1:00	0:00	0:45	0:00	1:15		1		1	
37	0:00	0:00	0:00	0:45	7:15	1:15	0:00	0:00	0:30	2:00	1			1	
38	0:15	0:00	0:00	0:45	0:00	10:00	0:00	0:00	0:45	0:00		1		1	
39	0:00	0:00	0:00	0:00	2:30	0:00	0:00	0:00	10:15	10:15	1			1	
40	1:45	0:45	8:15	0:00	0:00	10:00	1:15	0:00	0:45	6:00		2		1	
41	0:15	0:00	0:00	3:15	0:00	0:00	0:00	0:00	1:15	0:00	1			1	
42	0:30	0:00	0:00	0:00	0:00	10:00	0:00	0:00	0:00	3:45		2		1	
43	1:30	0:00	0:00	0:00	3:30	3:45	0:00	2:00	4:45	5:00		2		1	
44	0:00	0:30	1:00	1:00	7:15	0:00	0:30	0:00	1:00	0:00	1			1	
45	0:00	0:00	0:00	1:15	5:00	0:30	0:15	0:00	1:00	0:00		2		1	
46	0:00	0:00	0:00	1:00	2:30	4:15	0:00	0:00	0:00	1:00	1			1	
47	2:00	0:00	0:00	2:45	3:00	2:00	0:00	0:00	1:00	2:45	1			1	
48	0:15	0:15	1:45	1:45	1:45	0:00	0:00	1:30	2:15	4:45		2		1	

Indiviidi nr.	Ajalehe sirvimine/lugemine	Ajakirja sirvimine/lugemine	Raamatute lugemine (k.a.õpikud)	Teler mängis taustaks	Televaatamine	Raadio mängis taustaks	Raadio kuulamine põhitegevusena	Video/DVD vaatamine	Muusika kuulamine plaadilt/kassetilt	Interneti kasutamine	Sugu		Vanus		
											Mees	Naine	12--19	20-49	50-74
49	0:30	0:00	0:00	1:00	1:15	8:00	0:00	0:00	0:00	2:15		2		1	
50	0:45	0:30	0:00	0:00	2:00	4:45	0:00	0:00	0:00	2:00		2		1	
51	0:45	0:15	0:00	0:00	0:30	0:30	0:00	0:00	0:45	1:15	1			1	
52	0:00	0:00	0:00	6:00	2:30	2:00	0:00	0:00	0:00	1:45		2		1	
53	0:15	0:30	0:00	0:00	2:00	0:45	0:15	0:00	1:00	0:00		2		1	
54	1:30	0:30	0:00	0:45	5:15	2:45	0:30	0:00	0:00	7:45	1				1
55	2:45	2:00	1:45	0:00	0:00	0:00	0:00	0:00	2:00	5:45	1			1	
56	0:30	0:00	0:00	0:00	1:00	7:45	0:00	0:00	0:00	5:00		2		1	
57	1:15	0:15	0:45	0:00	2:00	0:45	0:00	0:00	0:00	0:00		2		1	
58	1:00	0:15	1:00	4:15	1:45	9:00	0:00	0:00	0:00	6:30		2		1	
59	2:00	0:00	2:00	3:30	1:15	1:00	0:00	0:00	4:45	1:00	1			1	
60	1:30	0:00	0:45	3:00	6:15	8:00	1:45	0:00	0:00	0:00	1			1	
61	1:15	0:00	2:30	1:45	0:00	0:45	0:00	0:00	0:45	5:30		2		1	
62	1:00	0:30	0:45	1:00	2:15	8:15	0:00	0:00	0:00	3:30		2		1	
63	0:30	0:00	0:00	3:15	0:45	5:45	0:00	0:00	0:45	0:15		2		1	
64	2:00	0:00	0:00	0:00	3:00	10:15	0:00	0:00	0:45	1:30		2		1	
65	2:15	0:00	0:00	2:45	2:30	1:45	0:00	0:00	0:00	6:45	1			1	
66	3:00	0:30	0:30	0:00	0:30	0:00	0:00	0:00	1:45	6:45		2		1	
67	0:30	0:30	0:30	2:45	0:00	0:30	0:00	0:00	0:00	9:30	1				1
68	0:45	0:30	1:00	0:00	0:00	2:15	0:00	0:00	0:00	4:00	1				1
69	1:15	0:45	0:45	2:00	4:30	0:00	0:00	0:00	0:00	0:00		2			1
70	1:00	1:00	0:45	2:15	4:30	0:45	0:00	0:00	0:00	3:15	1				1
71	0:45	0:00	0:00	0:00	0:00	5:30	0:00	0:00	0:00	2:00		2			1
72	0:45	0:00	0:00	0:30	0:45	0:30	0:00	0:00	0:00	0:15		2			1
73	0:00	0:00	0:00	1:00	1:00	3:30	0:00	2:45	0:00	0:00		2			1
74	0:30	0:00	0:30	0:30	0:00	3:00	0:30	2:45	0:45	0:00	1				1

Indiviidi nr.	Ajalehe sirvimine/lugemine	Ajakirja sirvimine/lugemine	Raamatute lugemine (k.a.õpikud)	Teler mängis taustaks	Televaata-mine	Raadio mängis taustaks	Raadio kuulamine põhitegevuse-na	Video/DVD vaatamine	Muusika kuulamine plaadilt/kassetilt	Interneti kasutamine	Sugu		Vanus		
											Mees	Naine	12--19	20-49	50-74
75	0:30	0:00	0:00	0:00	2:45	0:30	1:00	0:00	0:00	0:00	1				1
76	0:00	0:00	0:00	0:00	5:45	8:30	0:30	0:00	0:00	0:00		2			1
77	0:00	0:00	0:00	0:00	0:30	2:00	0:45	0:00	0:00	2:45		2			1
78	0:45	0:00	0:00	0:45	1:30	2:15	0:00	0:00	0:00	4:15	1				1
79	1:30	0:00	0:15	0:00	3:15	9:00	0:00	0:30	0:00	1:15	1				1
80	1:15	1:15	1:15	0:00	2:00	11:15	1:30	0:00	0:00	0:00		2			1
81	0:30	0:30	0:00	0:00	2:15	3:00	0:00	0:00	0:00	1:00		2			1
82	1:00	0:00	0:00	1:00	1:15	2:45	0:00	0:30	0:00	0:00		2			1
83	0:30	0:15	0:00	1:30	1:45	1:45	0:00	0:00	0:00	0:15		2			1
84	1:15	0:30	1:15	1:45	4:30	5:30	1:00	0:00	0:00	0:00		2			1
85	0:00	0:00	0:00	0:00	4:00	9:00	0:00	0:00	0:00	7:15		2			1
86	0:30	1:00	1:00	2:15	2:45	4:15	0:00	0:00	0:00	0:00		2			1
87	0:00	0:45	3:00	0:00	3:45	0:00	0:00	0:00	0:00	0:00		2			1
88	2:00	1:00	1:15	0:30	4:15	0:00	0:00	0:00	0:00	0:00		2			1
89	1:45	0:00	0:00	1:00	2:30	2:00	0:15	0:00	0:00	0:00	1				1
90	0:00	1:15	1:15	0:00	2:15	3:45	0:00	0:00	0:00	0:00		2			1
91	1:30	1:45	0:00	0:00	4:45	0:00	2:15	0:00	0:00	0:00		2			1
92	0:00	1:00	0:00	0:00	3:00	23:45	0:00	0:00	0:00	0:00		2			1
93	1:45	0:00	4:00	0:00	4:45	5:15	0:00	0:00	0:00	0:00		2			1
94	0:30	0:45	0:00	0:45	4:15	0:00	0:00	0:00	0:00	0:00	1				1
95	1:15	0:00	0:00	2:00	1:00	0:00	0:00	0:00	0:00	0:00		2			1
96	1:15	0:00	1:00	0:00	3:30	7:00	0:00	0:00	0:00	0:00		2			1
97	1:15	0:00	0:00	0:00	7:00	2:30	0:30	0:00	0:00	0:00	1				1
98	1:45	0:00	0:00	0:00	3:00	3:00	0:00	0:00	0:00	0:00	1				1
99	1:15	0:00	0:00	0:00	7:00	2:30	0:30	0:00	0:00	0:00	1				1
100	1:45	0:00	0:00	0:00	3:00	3:00	0:00	0:00	0:00	0:00	1				1

Indiviidi nr.	Ajalehe sirvimine/lugemine	Ajakirja sirvimine/lugemine	Raamatute lugemine (k.a.õpikud)	Teler mängis taustaks	Televaatamine	Raadio mängis taustaks	Raadio kuulamine põhitegevusena	Video/DVD vaatamine	Muusika kuulamine plaadilt/kassetilt	Interneti kasutamine	Sugu		Vanus		
											Mees	Naine	12--19	20-49	50-74
2005															
101	0:15	0:15	0:45	0:00	1:15	0:00	0:00	0:00	0:00	0:00	1		1		
102	0:00	0:00	0:00	0:30	1:15	0:00	0:00	0:00	0:00	3:15	1		1		
103	0:00	0:00	0:00	0:00	2:45	0:15	0:00	0:00	0:45	2:15	1		1		
104	0:00	0:00	0:30	0:00	0:00	0:30	0:30	0:00	0:00	4:00	1		1		
105	0:15	0:30	0:30	0:00	0:00	4:00	0:00	0:00	0:00	6:00		2	1		
106	0:30	4:00	0:00	0:30	1:45	0:00	0:00	0:00	1:15	0:30		2	1		
107	0:00	0:15	0:45	0:45	2:00	0:00	0:30	0:45	0:00	1:00		2	1		
108	0:30	0:45	0:00	0:00	1:30	2:30	0:00	0:00	2:15	0:00		2	1		
109	0:00	0:30	5:15	0:00	1:30	0:00	0:00	0:00	0:00	0:00		2	1		
110	1:00	0:00	6:15	0:15	1:15	2:00	0:00	0:00	1:15	0:45	1		1		
111	0:00	0:00	1:15	2:15	0:00	0:00	0:00	0:00	2:00	0:30	1		1		
112	0:00	0:00	0:00	0:45	1:30	0:30	0:00	0:00	0:00	0:00		2	1		
113	0:30	0:00	0:00	1:00	2:45	0:15	0:00	0:00	0:00	2:00	1			1	
114	0:00	0:00	0:00	0:00	7:45	0:00	0:00	0:00	4:00	4:30	1			1	
115	0:30	0:00	0:15	3:00	0:45	3:45	0:00	0:15	0:00	1:30		2		1	
116	0:00	0:00	0:00	0:00	0:00	5:45	0:00	3:15	2:45	3:15	1			1	
117	0:15	0:00	0:00	0:00	1:15	0:45	0:00	1:45	0:00	5:15	1			1	
118	0:45	0:00	0:45	4:15	3:15	0:00	0:00	0:00	6:30	0:00		2		1	
119	0:30	0:30	0:00	1:00	2:00	13:00	0:00	0:00	1:45	3:30	1			1	
120	0:30	1:30	0:00	1:00	2:15	1:30	0:15	0:00	0:00	2:30		2		1	
121	0:00	0:00	0:00	2:00	4:15	1:30	0:00	0:00	0:00	3:00	1			1	
122	0:45	0:00	0:00	2:30	2:30	11:00	0:00	0:00	0:30	4:00	1			1	
123	0:45	1:15	0:00	0:15	2:00	3:45	0:45	0:00	0:00	5:45		2		1	
124	1:00	0:00	0:00	0:30	2:00	11:00	0:00	0:00	0:00	0:45	1			1	
125	0:30	0:15	0:30	7:00	3:30	0:30	0:45	0:00	0:00	4:00		2		1	

Indiviidi nr.	Ajalehe sirvimine/lugemine	Ajakirja sirvimine/lugemine	Raamatute lugemine (k.a.õpikud)	Teler mängis taustaks	Televaatamine	Raadio mängis taustaks	Raadio kuulamine põhitegevusena	Video/DVD vaatamine	Muusika kuulamine plaadilt/kassetilt	Interneti kasutamine	Sugu		Vanus		
											Mees	Naine	12--19	20-49	50-74
126	1:30	0:00	1:00	1:30	4:00	0:45	0:00	0:00	1:30	4:00		2		1	
127	1:00	0:45	1:00	0:45	3:30	0:00	0:00	0:00	0:00	2:30		2		1	
128	0:00	0:00	0:30	0:15	1:15	0:30	0:00	0:00	1:00	0:45		2		1	
129	1:00	0:00	0:00	0:30	4:30	0:30	0:00	0:00	0:00	1:30		2		1	
130	1:00	0:00	0:00	1:00	2:45	1:45	0:00	0:00	0:30	4:30	1			1	
131	0:45	0:00	0:00	1:30	4:00	0:30	0:00	0:00	0:00	2:15		2		1	
132	2:00	0:00	0:00	1:15	3:00	5:15	0:45	0:00	0:30	0:30		2		1	
133	0:45	0:00	1:00	0:00	0:30	1:15	0:30	0:00	0:15	0:00	1				1
134	1:30	0:00	3:15	2:00	2:15	1:45	0:00	0:00	0:00	1:30		2			1
135	1:15	0:45	0:00	1:45	0:45	9:15	0:00	0:00	0:00	0:00	1				1
136	1:15	0:00	0:00	4:45	1:45	7:15	1:00	0:00	0:00	0:00		2			1
137	2:00	0:00	0:00	0:30	0:30	0:30	0:00	0:00	1:45	1:00	1				1
138	1:45	0:15	0:00	0:00	2:45	0:15	0:00	0:00	0:00	1:30		2			1
139	0:30	0:00	0:00	0:30	3:00	6:30	0:00	0:00	0:30	3:30		2			1
140	0:45	0:00	0:00	2:00	1:30	2:30	0:15	0:00	0:00	1:45	1				1
141	0:45	0:30	0:00	0:45	1:30	3:45	0:00	0:00	0:00	0:45		2			1
142	1:00	0:00	0:45	1:30	0:15	2:15	0:15	0:00	0:00	2:45	1				1
143	2:15	0:00	0:00	0:00	4:00	7:00	0:00	0:00	0:00	0:00		2			1
144	0:00	2:00	0:00	1:00	5:00	8:15	1:45	0:00	0:00	0:00		2			1
145	0:00	0:00	0:00	0:15	5:00	1:30	3:45	0:00	0:00	0:00		2			1
146	1:00	1:00	0:00	2:15	4:45	3:15	0:00	0:00	0:00	0:00		2			1
2006															
147	1:00	0:00	0:00	1:15	4:30	1:00	0:00	0:00	0:00	0:15	1				1
148	0:30	0:00	0:30	0:00	3:00	0:00	0:00	0:00	0:00	8:45		2			1
149	1:00	0:45	1:15	0:00	2:45	0:30	0:00	0:00	0:00	0:30	1				1

Indiviidi nr.	Ajalehe sirvimine/lugemine	Ajakirja sirvimine/lugemine	Raamatute lugemine (k.a.õpikud)	Teler mängis taustaks	Televaatamine	Raadio mängis taustaks	Raadio kuulamine põhitegevusena	Video/DVD vaatamine	Muusika kuulamine plaadilt/kassetilt	Interneti kasutamine	Sugu		Vanus		
											Mees	Naine	12--19	20-49	50-74
150	0:15	0:00	2:00	0:00	0:00	0:00	0:00	0:00	0:00	0:15		2			1
151	0:15	0:15	0:15	0:00	0:45	2:30	0:00	0:00	0:00	4:45	1				1
152	0:30	0:30	1:00	1:00	1:30	3:00	0:00	0:30	0:00	9:30		2		1	
153	0:00	0:00	0:30	0:00	3:00	7:30	0:00	0:00	0:45	0:00		2		1	
154	0:00	0:00	1:15	0:00	1:15	0:00	0:00	0:00	0:00	6:30		2		1	
155	0:00	0:00	0:00	2:15	10:15	0:00	0:00	0:00	0:00	0:00		2		1	
156	0:00	0:00	0:00	4:45	1:00	0:30	0:00	0:00	0:00	5:15	1			1	
157	0:00	0:00	0:00	1:15	1:00	1:15	1:30	3:15	2:30	2:30	1		1		
158	0:00	0:00	1:45	0:00	0:00	0:00	0:00	0:15	0:15	1:15		2	1		
159	0:00	0:00	0:15	1:00	2:30	7:00	0:00	0:00	0:15	2:00		2	1		
160	0:00	0:00	0:45	1:00	6:00	5:45	0:00	0:00	0:00	1:45		2	1		
161	0:00	0:30	2:30	1:30	2:15	0:00	0:00	0:00	8:30	3:45		2	1		
162	0:00	0:00	0:30	1:00	9:00	0:00	0:00	0:00	12:30	2:45		2	1		
163	0:45	0:00	2:00	2:00	5:15	0:45	0:00	0:00	1:15	2:15		2	1		
164	0:30	0:00	0:00	0:00	0:30	0:30	0:00	0:00	4:15	2:45		2	1		
165	0:15	0:00	0:45	1:45	0:00	0:00	0:00	0:00	10:00	3:45	1		1		
166	0:00	1:30	0:30	4:45	0:45	2:30	0:00	0:00	0:00	0:00		2	1		
167	0:15	0:15	0:15	2:30	7:45	0:45	0:00	0:00	0:00	2:45		2	1		
168	0:30	0:00	0:00	1:15	0:30	6:30	0:00	0:00	0:00	1:45		2		1	
169	0:00	0:00	1:45	0:45	1:30	2:00	0:00	1:15	2:00	2:30		2		1	
170	1:15	0:30	0:45	1:15	2:30	1:00	0:00	0:00	0:00	5:00		2		1	
171	0:45	1:15	0:00	1:30	3:00	7:30	0:00	0:00	0:00	0:30	1			1	
172	0:45	1:15	0:00	3:45	2:00	0:00	0:00	0:00	1:30	3:30	1			1	
173	0:30	1:00	1:00	0:00	2:15	0:00	0:00	0:00	0:00	2:45	1			1	
174	0:45	2:00	0:45	0:00	0:00	4:00	0:00	0:00	2:30	1:30		2		1	
175	0:30	0:00	0:00	3:00	1:30	2:00	0:00	0:00	1:30	3:45	1			1	

Indiviidi nr.	Ajalehe sirvimine/lugemine	Ajakirja sirvimine/lugemine	Raamatute lugemine (k.a.õpikud)	Teler mängis taustaks	Televaatamine	Raadio mängis taustaks	Raadio kuulamine põhitegevusena	Video/DVD vaatamine	Muusika kuulamine plaadilt/kassetilt	Interneti kasutamine	Sugu		Vanus		
											Mees	Naine	12--19	20-49	50-74
176	0:45	0:30	0:00	0:00	3:45	8:30	0:00	0:00	0:00	0:15		2		1	
177	0:30	0:15	0:00	1:00	5:45	6:30	0:00	0:00	0:00	2:00		2		1	
178	0:45	0:00	0:00	3:30	0:00	1:45	0:00	0:00	0:00	11:30	1			1	
179	0:15	0:00	0:00	4:30	4:00	4:00	0:00	1:30	0:00	1:30	1			1	
180	0:15	0:45	0:00	1:45	3:00	0:45	0:30	0:00	0:00	10:15		2		1	
181	2:15	1:15	3:00	4:15	1:00	0:00	0:00	0:00	0:00	2:30		2		1	
182	2:00	0:45	0:00	4:15	1:45	5:15	0:00	0:00	0:00	2:30		2			1
183	1:15	0:30	0:00	1:45	1:00	7:00	0:00	0:00	0:45	0:45	1				1
184	1:00	0:15	1:00	0:15	3:00	2:30	0:30	0:00	0:00	1:00	1				1
185	1:15	0:30	0:00	1:45	1:00	7:00	0:00	0:00	0:45	0:45	1				1
186	1:00	0:15	1:00	0:15	2:45	0:00	0:00	0:00	0:00	2:45	1				1
187	0:30	0:00	1:15	0:00	3:00	0:00	1:00	0:00	0:00	0:00		2			1
188	0:30	0:15	0:45	2:00	2:15	1:15	0:45	0:00	0:00	0:00		2			1
189	0:00	0:00	0:00	1:45	4:15	2:00	0:00	0:00	0:00	0:45		2			1
190	0:45	0:00	1:15	0:45	5:00	2:45	0:00	0:00	0:00	0:00		2			1
191	0:30	0:00	0:45	1:45	1:45	1:30	0:00	0:00	0:00	0:45	1				1
192	2:15	0:00	0:00	0:00	3:45	5:00	0:00	0:00	0:00	0:00		2			1
193	0:45	0:45	1:30	0:00	1:15	0:00	0:00	0:00	0:00	0:00	1				1
194	0:45	0:00	0:00	0:00	4:30	0:00	0:00	0:00	0:00	0:00		2			1
195	1:15	0:00	0:00	4:00	10:45	0:00	0:00	0:00	0:00	0:00		2			1
196	0:30	0:15	1:15	0:15	0:15	0:15	0:00	0:00	0:30	7:00		2		1	
197	0:00	0:30	0:45	0:00	1:15	3:45	0:00	0:30	0:00	3:45	1			1	
198	1:15	0:45	1:00	1:30	3:00	1:00	0:00	1:15	0:00	2:00		2		1	
199	0:00	0:30	1:00	0:45	3:45	1:15	0:00	0:00	4:30	7:30	1			1	
200	0:15	0:00	0:00	0:00	3:30	12:30	0:00	0:00	0:00	9:30		2		1	

Meediakasutus rahvarühmades 2004-2006 (keskmiselt tunde ja min.päevas)

Indiviidi nr.	Haridus			Piirkond			Sissetulek pereliikme kohta (EEK)					
	Alla kesk	Kesk/kesk-eri	Kõrg	Tallinn	Tartu	Muu	kuni 2000	2001-3000	3001-4000	4001-5000	5001-6000	üle 6000
2004												
1	1				2							
2	1				2				3			
3	1				2		1					
4	1				2							6
5	1				2				3			
6	1				2				3			
7	1			1								
8	1				2							6
9	1					3			3			
10	1				2							6
11	1				2				3			
12	1				2		1					
13	1				2		1					
14	1					3		2				
15	1					3	1					
16	1				2					4		
17	1					3	1					
18		2			2			2				
19		2			2				3			
20		2			2				3			
21	1			1								6
22	1			1							5	
23	1				2				3			
24	1				2					4		
25		2				3			3			

Indiviidi nr.	Haridus			Päirkond			Sissetulek pereliikme kohta (EEK)					
	Alla kesk	Kesk/kesk-eri	Kõrg	Tallinn	Tartu	Muu	kuni 2000	2001-3000	3001-4000	4001-5000	5001-6000	üle 6000
26	1					3			3			
27	1			1				2				
28		2				3			3			
29	1			1					3			
30		2			2		1					
31		2		1				2				
32		2			2				3			
33		2			2			2				
34		2			2		1					
35		2				3		2				
36			3	1								6
37		2			2			2				
38		2				3			3			
39		2			2			2				
40		2				3			3			
41			3		2						5	
42			3	1					3			
43		2				3		2				
44		2			2			2				
45		2			2			2				
46		2			2					4		
47		2			2				3			
48		2			2							6
49		2			2						5	
50			3		2							6
51			3			3		2				
52			3	1								6

Indiviidi nr.	Haridus			Piirkond			Sissetulek pereliikme kohta (EEK)					
	Alla kesk	Kesk/kesk-eri	Kõrg	Tallinn	Tartu	Muu	kuni 2000	2001-3000	3001-4000	4001-5000	5001-6000	üle 6000
53			3	1								6
54		2				3			3			
55			3	1								6
56			3		2				3			
57		2				3						6
58			3			3		2				
59			3		2						5	
60			3	1								6
61		2			2					4		
62			3			3		2				
63			3		2			2				
64			3	1							5	
65		2			2			2				
66		2				3		2				
67			3	1						4		
68			3	1								6
69			3	1								6
70			3			3			3			
71		2				3			3			
72		2				3		2				
73			3			3			3			
74			3			3					5	
75		2				3					5	
76			3			3					5	
77			3			3					5	
78			3			3				4		
79		2				3						6

Indiviidi nr.	Haridus			Pirkond			Sissetulek pereliikme kohta (EEK)					
	Alla kesk	Kesk/kesk-eri	Kõrg	Tallinn	Tartu	Muu	kuni 2000	2001-3000	3001-4000	4001-5000	5001-6000	üle 6000
80			3		2						5	
81			3			3			3			
82			3			3			3			
83			3		2				3			
84		2				3			3			
85			3			3		2				
86	1					3		2				
87		2		1					3			
88			3		2			2				
89			3		2			2				
90			3		2							6
91		2				3		2				
92	1					3		2				
93		2		1				2				
94	1					3		2				
95		2		1					3			
96			3			3		2				
97		2				3					5	
98		2				3	1					
99		2		1				2				
100		2				3	1					
2005												
101	1			1				2				
102	1					3				4		
103	1				2							6
104	1				2					4		
105	1				2							6

Indiviidi nr.	Haridus			Päirkond			Sissetulek pereliikme kohta (EEK)					
	Alla kesk	Kesk/kesk-eri	Kõrg	Tallinn	Tartu	Muu	kuni 2000	2001-3000	3001-4000	4001-5000	5001-6000	üle 6000
106		2			2				3			
107	1				2			2				
108		2		1					3			
109	1				2				3			
110	1					3	1					
111		2		1								6
112	1				2			2				
113		2			2				3			
114			3	1								6
115			3	1			1					
116			3		2			2				
117		2			2							6
118		2			2					4		
119		2			2				3			
120			3		2				3			
121		2			2				3			
122			3	1								6
123			3	1								6
124			3		2							6
125		2			2							6
126			3		2			2				
127			3		2					4		
128			3	1					3			
129			3	1								6
130			3			3						6
131			3	1								6
132			3		2							6

Indiviidi nr.	Haridus			Päirkond			Sissetulek pereliikme kohta (EEK)					
	Alla kesk	Kesk/kesk-eri	Kõrg	Tallinn	Tartu	Muu	kuni 2000	2001-3000	3001-4000	4001-5000	5001-6000	üle 6000
133		2			2						5	
134			3		2				3			
135		2		1							5	
136		2			2		1					
137			3	1								6
138			3		2							6
139		2				3		2				
140			3	1								6
141			3	1								6
142			3	1								6
143		2			2			2				
144		2			2			2				
145			3			3		2				
146	1					3			3			
2006												
147			3	1						4		
148			3		2							6
149			3		2							6
150		2			2					4		
151			3	1								6
152		2				3			3			
153			3	1								6
154			3		2							6
155		2					1					
156		2			2			2				
157		2				3				3		
158		2			2					3		

Indiviidi nr.	Haridus			Päirkond			Sissetulek pereliikme kohta (EEK)					
	Alla kesk	Kesk/kesk-eri	Kõrg	Tallinn	Tartu	Muu	kuni 2000	2001-3000	3001-4000	4001-5000	5001-6000	üle 6000
159		2			2						5	
160		2				3			3			
161	1			1								6
162	1				2						5	
163	1					3		2				
164	1				2				3			
165	1			1							5	
166	1			1							5	
167		2				3				4		
168		2				3			3			
169		2			2			2				
170			3	1								6
171		2			2						5	
172			3		2						5	
173		2			2							6
174			3		2				3			
175		2			2				3			
176		2				3				4		
177		2		1					3			
178			3		2							6
179		2			2			2				
180			3			3						6
181			3	1								6
182			3	1							5	
183			3		2							6
184		2			2						5	
185			3			3		2				

Indiviidi nr.	Haridus			Pirkond			Sissetulek pereliikme kohta (EEK)					
	Alla kesk	Kesk/kesk-eri	Kõrg	Tallinn	Tartu	Muu	kuni 2000	2001-3000	3001-4000	4001-5000	5001-6000	üle 6000
186		2				3						6
187		2			2				3			
188		2			2					4		
189		2			2				3			
190		2				3		2				
191			3			3		2				
192	1					3			3			
193			3		2					4		
194	1			1				2				
195		2		1				2				
196			3		2						5	
197			3			3				4		
198			3			3			3			
199		2			2							6
200		2			2						5	